

Dižə' Güen Dižə' Cobə De'en Bzoj San Juannə'

Ben' naquə Xtižə' Diozən'
golje' goque' beṇačh

1 Catə' gwxe yežlyonə' bazoczə
ben' naquə Dižə'anə'. Zoe' len
Diozən' na' ben' naquə Dižə'anə'
ļeczə naque' Dioz. ²Dezd nechte
zoe' len Diozən'. ³Na' Diozən' bene'
par ničh ben' naquə Dižə'an bene'
yoguə'əļoļ beṇačh, angl, bia chsa'aš,
na' yeziqə'əchlə de'e zjəde. Bitobi
bi de de'e gwxe de'e gwzil de'e
cui ben le'. ⁴Le' nse'e yeļə' mban
zejlicane. Na' beṇə' ca' zjənapə'
yeļə' mban zejlicane, yo'o be'eni'
lo'o yichjla'aždao'oga'aque'enə'. ⁵Na'
ben' naquə Dižə'anə' nse'e be'eni'
par yichjla'aždao' beṇačhən'. Na'
la'aṇə'əczə chacchgua de'e malən'
yežlyo nga gan' ble'enə', de'e malən'
bito chgapə'an be'eni' che'enə'.

⁶Diozən' bsele'e to beṇə' le' Juan.
⁷Bide' bedəye'e dižə' che ben' nsa'
be'eni'inə' par ničh yoguə'əļoļ
beṇačhən' guaquə so'onlilaže'e
ben' nsa' be'eni'inə' catə' se'enene'
xtižə' Juannə'. ⁸Caguə Juan na'anə'
nse'e be'eni'inə', sino bide' bedəye'e
dižə' che ben' nsa' be'eni' par
beṇačhən'. ⁹Babžin ža bla' be'eni'
che Diozən' yežlyo nga par šon

lo'o yichjla'aždao' beṇačhən', na'
chse'eni'in len notə'əteze'.

¹⁰Ben' naquə Dižə'anə' gwzoe'
yežlyon'. Na' la'aṇə'əczə len' bene'
yežlyon', beṇə' ca' ža' yežlyon'
bito gwsa'acbe'ine' non' naque'.

¹¹Golje' entr neto' naquəto' beṇə'
nasyon che'enə', na' casi yoguə'
neto' naquəto' beṇə' nasyon
che' bito gwyejle'eto' che'.

¹²Con beṇə' chse'ejle'e che', beṇə'
chso'onlilaže'ene', chone' par ničh
zjənaque' xi'in Dioz. ¹³Zjənaque'
xi'ine' caguə por ni che gwsa'alje'
zjənaque' beṇə' belə' chen, na'
caguə por ni che de'en gwzelažə'
beṇə' byon' na' no'olə, na' caguə
por ni che gone'e beṇə' byon' so
xi'ine'. Dioz nan' bene' xi'ine'
lega'aque'.

¹⁴Na' ben' naquə Dižə'anə' golje'
goque' beṇačh na' gwzoe' len neto'.
Ble'ito'one' na' gocbe'ito' de que
naque' le'ezelaogüe beṇə' zaque'e
la' len' naque' Xi'in tlišə' Xacho
Diozən'. Lechguale nži'ilaže'e
beṇačhən' na' chzejni'ine' beṇačhən'
yoguə'əļoļ dižə' li che Diozən'.

¹⁵Juannə' bzejni'ine' che' gwne': —
Che be'ena'anə' babi'a dižə' gwnia'
de que ben' ze'e əchoj zaquə'əche'

ca nada', chedə' bazoczə le'enə' antslə ze'e soa' nada'.

¹⁶Na' Xi'in Diozən' laogüe de'en lechguale nzi'ilaza'e chio'o, zotezə zoe' chaclenchgüe' yoguə' chio'o chonlilažə'əchone'. ¹⁷De'e Moisezən' bzejni'ine' de'e xaxtao' neto' beṇə' Izrael lei che Diozən', na' Jesocristən' bedəlo'e de que nzi'ilaza' Diozən' chio'o beṇəch na' chzejni'ine' chio'o yoguə'əloj dižə' li che Diozən'. ¹⁸Ni to cui nonə' le'i Diozən'. Xi'ine' tlišə'ənə' ben' chaquene' chei babzejni'iczene' beṇəchən' can' naquə yichjla'aždao' Diozən'.

**Juan ben' bchoa beṇə' nis
be'e dižə' che Jeso'osən'**

¹⁹Beṇə' blao che nasyon Izrael cheto'on ža' Jerosalennə' bososele'e bałə bpoz lao ben' le Juan len yebałə beṇə' gwsa'aljə lao dia che de'e Lebi beṇə' zjəyo'o lao na'aga'aque' so'one' mendad lo'o yo'odao' əblao che neto' beṇə' Izrael. Bososele'e beṇə' ca' lao Juannə' par nich gosə'ənezene' non' naque'. ²⁰Na' gože' lega'aque' clar: —Caguə nadan' Cristən' ben' naquən əselə' Diozən' par gaquəlene' nasyon che chio'o beṇə' Izraelən'.

²¹Na' gwse'ene': —¿Noxa le' ža? ¿əšə len' Liazən' ben' be' xtižə' Diozən' cana'?

Na' gože' lega'aque': —Caguə nada'anə'.

Nach gosə'əze'ene': —¿Ešə len' ben' naquən yidə par güe'elene' neto' xtižə' Diozən'?

Na' boži'en gwne': —Bitoczə.

²²Nach gwse'ene': —¿Noxaczə le'? nich žjəyeyəžto' beṇə' ca'

bososele'ə' neto'. ¿Bi natgo' che cuino'?

²³Nach gože' lega'aque': —Nada' naca' ben' chne zizjo latjə dašən', əṇia': “Le'eyoša' yichjla'ažda'olen' par nich əgwzenagle che Xanchon' catə'ən yide'enə'”, can' gwna de'e profet Isaiazən' ben' be' xtižə' Diozən' cana'.

²⁴Na' beṇə' ca' ja'ac lao Juannə' bososele'ə' beṇə' fariseo ca' lega'aque'. ²⁵Na' gwse'ene': —¿Bixchen' chcho' beṇə' nis šə cui naco' Cristən', na' šə cui naco' Liazən' na' šə ni ben' naquən yidə par güe'elene' neto' xtižə' Diozən'?

²⁶Na' Juannə' boži'e xtižə'əga'aque'enə' gože': —Nada' chchoa' beṇə' nis, pero na' entr le'e zo to beṇə' cui nombi'ale. ²⁷Be'enə' ze'e əchoje' na' zaquə'əche' ca nada' na' bito zaca'a par gaca' xmosə'.

²⁸Yoguə' de'e quinga goquən yež de'en nzi' Betabara. Na' yežən' chi'in yešla'alə yao Jordannə' gan' chchoa Juannə' beṇə' nis.

**Jeso'osən' gwxaquə'əlebene' ca
xilə' dao' ca' gwso'ot beṇə' Izrael
ca' par gwnitlao xtołə'əga'aque'enə'**

²⁹Beteyo ble'i Juannə' za' Jeso'osən' gan' zoe'enə' na' gože' neto' ža'ato'onə': —Le'e güiašc nga za' ben' bselə' Diozən' ben' gwxaquə'əlebe ca xilə' dao' bia ca' chotcho par chnitlao xtołə'əchon'. Le'enə' yeque'e xtołə' beṇəchən' con beṇə' so'onlilažə' le'. ³⁰Che bengan' bi'a dižə' catə'ən gwnia' de que ben' ze'e əchoj zaquə'əche' ca nada', chedə' bazoczə le'enə' antslə ze'e soa' nada'. ³¹Bito gocbe'ida' nada' cate non' naque'.

Pero **na'a** za'a **chcho'a** **benə'** nis
par **nich** **yeziquə'əchlə** **benə'** Izrael
sa'acbe'ine' non' naque'.

³²Na' Juannə' be'eche' dižə' **che**
Jeso'osən' gwne': —Spirit **che**
Diozən' de'en zo yoban' len Diozən'
ble'ida' betjən ca to ngolbexə na'
bžinən gwzon len Jeso'osən'. ³³Bito
gocbe'ida' nada' non' naque' žalə'
que Diozən' ben' bselə' nada' par
chchoa' **benə'** nis gwne' nada':
“Le'ido' yetj Spirit **chia'anə'** gan' zo
ben' gon ca so Spirit **chia'anə'** lo'o
yichjla'ažda'olen' na' **nabi'an** le'e.
Na' catə' əžin Spirit **chia'anə'** gan'
zo be'lenə', son len **le'.**” ³⁴Nada'
babe'ida' goc can' gwne'lenə' na'
cho'a dižə' de que bengan' Xi'in
Diozən'.

Benə' ca' gosə'ənaogüe'
Jeso'osən' de'e neche

³⁵Ža beteyo zecha Juannə' len
chopə neto' disipl **che'**. ³⁶Na' ble'ine'
gwde Jeso'osən', na' gože' neto':
—Le'e ggüiašc na' zda ben' bselə'
Diozən' ben' gwxaquə'əlebe ca xilə'
dao' bia ca' chotcho par chnitlao
xtolə'əchon'.

³⁷Na' **chopte** neto' gože' ca'
jenaoto' Jeso'osən'. ³⁸Na' beyechj
Jeso'osən' na' ble'ine' banaoto'one'.
Na' gože' neto': —İBixchen' naole
nada'?

Na' gožto'one': —Maestr, žga zo'?

³⁹Nach gože' neto': —Le'e šo'o na'
le'ile.

Na' gwyejlento'one' na' ble'ito'
gan' zoe'lenə', na' bega'anlento'one'
do yeto **chop** or, **chedə'** ca orən'
banaquə ca do cheda tap.

⁴⁰Nada' lena' Ndres **benə'** bišə'
Simon Bedən' beneto' dižə' de'en

be' Juannə' na' gwnaoto' Jeso'osən'.

⁴¹Na' Ndresən' antslə ze'e gone'
bichlə jəyeni'e Simon biše'lenə'
na' gože'ene': —Babežaglaoto'
Mesiasən'—, zeje dižə' Cristən'
ben' gwlej Diozən' par gaquəlene'
nasyon Izrael **cheton'**.

⁴²Nach Ndresən' gwche'e Simon
biše'lenə' gan' zo Jeso'osən'. Na' lao
chgüia Jeso'osən' **le'** gože'ene': —
Len' Simon xi'in Jonas. Pero yesə'əsi'
benə' le' Sefas—, zeje dižə' Bed.

Jeso'osən' gwleje' Lipən' na'
Natanaelən' par əžja'aclene' le'

⁴³Beteyo Jeso'osən'
gwchoglaogüe'len yeyeje' Galilean',
na' bežague' Lipən' na' gože'ene': —
Yo'o len nada'.

⁴⁴Lipən' naque' **benə'** Betsaida,
laž Ndresən' na' laž Bedən'. ⁴⁵Nach
Lipən' bežague' Natanaelən' na'
gože'ene': —Babežaglaoto' ben' bzoj'
Moizezən' xtiže'e le'e **libr** ca' gan'
lecza bzoje' lein', na' **che** **lecze'**len
boso'ozoj **benə'** ca' gwso'e xtižə'
Diozən' cana'. Len' Jeso'osən' **benə'**
Nasaret, xi'in Jwsen'.

⁴⁶Na' gož Natanaelən' **le'**: —İBat
benecho Nasaret na' əchoj **benə'**
güen?

Na' gož Lipən' **le'**: —Yo'o **nich**
ənezdo'.

⁴⁷Na' catə' Jeso'osən' ble'ine'
bachžin Natanaelən' baozə, gwne'
che': —Na' za' to **benə'** Izrael gwlaž
checho ben' naquə **benə'** güen, na' ni
latə'əzə cui naque' **benə'** goxoayag.

⁴⁸Na' gož Natanaelən' **le'**: —İNac
chac nombi'o nada'?

Na' Jeso'osən' gože'ene': —Antslə
ze'e əne' Lipən' le', catə'an zecha'o
xan yag yixgüionə', ble'ida' le'.

⁴⁹Nach Natanaelən' gože'ene': — Maestr, len' naco' Xi'in Dioz. Len' naco' Rei ben' chbezəto' yedəṇabia' neto' beṇə' Izrael.

⁵⁰Na' Jeso'osən' gože'ene': — ĩEpor ni che de'en gwnia' de que ble'ida' le' xan yag yixgüion' chejli'o de que Diozən' gwleje' nada' par gaquəlena' nasyon chechon' ža? De'e zaquə'ache ca de'e nga ze'e za'ac.

⁵¹Nach Jeso'osən' goze'e neto': — De'e li əchnia' le'e, le'ixejele yoban' gan' zo Diozən' na' angl che' ca' əse'ep se'etje' yežlyo nga gan' zoa', la' Dioz nan' bsele'e nada' golja' beṇəch.

**Gotə' to yelə' gošagna' yež
de'en nzi' Cana**

2 Gwde šonə ža nach gotə' to yelə' gošagna' yež de'ena' nzi' Cana distrit che Galilea, na' gwyey xna' Jeso'osən'. ²Na' leczə gwsa'axe' Jeso'osən' len neto' disipl che' nich gwyeyto' gan' chac yelə' gošagna'anə'. ³Na' caguə goque binon' par əse'ej yoguə' beṇə' ca' ža'anə'. Nach xna' Jeso'osən' gože'ene': — Bito bi bino dech chega'aque'.

⁴Na' gož Jeso'osən' le': — Nagüe, ĩbixchen' chi'o nada' ca'? Ze'e əžin or gaquəlena' beṇə' quinga.

⁵Na' xne'ena' gože' beṇə' ca' chso'on mendadən': — Le'e gon bitə'ətezə de'e əne'.

⁶Na' nitə' xop yej ga chož nis. Yej ca' zjənac ca' choso'očin beṇə' Izrael gwlaž cheto' ca' par chsa'a chəsə'əyib cuinga'aque' segon can' na lei cheto'onə'. Na' to to yej ca' chožən do xon' che'e o do ši che'e

nisən'. ⁷Na' gož Jeso'osən' beṇə' güen mendad ca': — Le'e yosša' yej ca' nisən'.

Na' gosə'əgue'en xte ca gosə'əža'an. ⁸Nach goze'e lega'aque': — Le'e gašə' latə'an na'a, na' le'e žjənežjon' be'en chgüe'ej chguaon'.

Nach gwsa'aše'en jəsə'ənežjue'en be'en chgüe'ej chguaon'. ⁹Na' bnix be'en nisən' banaquən bino, pero bito gwnezene' ga gwza'anṇə', con beṇə' ca' gwsa'ašə' len na' zjəneze. Nach goxe' ben' chšagna'anə' ¹⁰na' gože'ene': — Yoguə' beṇə' chdie' zgua'atec bino šao', na' catə' beṇə' ca' ža'anə' bazjəne'ejə' zilən', nach cho'e lega'aque' de'e corrient. Pero na' le' bzago'o bino šao' nga xte na'ach.

¹¹De'e nga ben Jeso'osən' Cana distrit che Galilean' goquən miłagr nech de'en bene' par blo'e de que nse'e yelə' guac che Diozən'. Na' neto' disipl che' benliłaza'əto'one'.

¹²Gwde na' gwyeyto' Capernaum len le' na' len xne'ena' na' beṇə' biše'e ca'. Na' jəsoto' na' to chopə šonə ža.

**Jeso'osən' bebeje' beṇə' ca' chso'on
ya'a chy'o yo'odao' əblaonə'**

¹³Na' bazon galə' lni pascw che neto' beṇə' Izrael catə'an gwyeyto' len Jeso'osən' Jerosalennə'. ¹⁴Catə' bžinto' chy'o yo'odao' əblao che neto' beṇə' Izrael na' ža' beṇə' chəsə'yəyotə' go'on na' xilə' na' ngolbexə, na' len beṇə' ca' zjəchi' choso'oše'e mech. ¹⁵Nach Jeso'osən' bene' to sot de do na' bebeje' yoguə'əloł beṇə' ca' ža' chy'o che yo'odao' əblaonə' len xilə' ca', len

go'oṅ ca'. Na' beslase' xmech beṅə' goša' mech ca', na' gwlo'oni'ane'e mes chega'aque' ca'. ¹⁶Na' gože' beṅə' ca' chso'otə' ngolbexən': — Le'e yebej yoguə'əloḷ bia quinga nga. Cui gonle ya'a nga liž Xa'anə'.

¹⁷Nach jəyeza'alažə' neto' disipl che' can' nyoj Xtižə' Diozən' gan' nan: “De'e tant chil' yichja' che liž'onə' xte cheyožlaža'a.”

¹⁸Na' beṅə' ca' zjənaquə beṅə' blao che nasyon Izrael cheto'on ža'anə' gwse'ene': — İBi yeḷə' guac əgwlo'ido' neto'onə' par niç ənezeto' šə napo' yeḷə' gwnabia' par bebejo' beṅə' ca'?

¹⁹Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': — Le'e yochinj yo'odao' nga na' šonə žazə yeyona'an.

²⁰Nach beṅə' blao ca' gwse'ene': — Xopeyon iz gwso'one' yo'odao' nga, čəna' le' yeyono'on šonə žazə?

²¹Pero Jeso'osən' gwne' ca' che cuerp che'enə', chsa'aque'əlebene'en ca yo'oda'onə'. ²²Nach catə' bžin ža bebane' ladjo beṅə' guat ca', neto' disipl che' jəyeza'alažə'əto' can' gwne'enə'. Na' gwyejle'eto' can' na Xtižə' Diozən' de'en nyojən de que Jeso'osən' yebane' ladjo beṅə' guat ca', na' leczə gwyejle'eto' de'en gože' neto'.

Jeso'osən' nezene' bin' yo'o lo'o yichjla'aždao' beṅəçən'

²³Žlac gwzo Jeso'osən' Jerosalennə' lao lni pascon', beṅə' zan gwso'onlilaže'ene' catə' besə'əle'ine' miḷagr ca' de'en bene'. ²⁴Pero na' Jeso'osən' bito ben cuine' lao na' beṅə' ca' čhedə' baneze nle'ine' yichjla'aždao' beṅəçən'. ²⁵Na' bito byažjene' no əgwzejni'i

le' can' naquə yichjla'aždao' beṅəçən' čhedə' le' nezene' bin' yo'o lo'o yichjla'aždao' to toe'.

Jeso'osən' na' ben' le Nicodemo

3 Na' zo to beṅə' fariseo ben' le' Nicodemo. Na' naque' beṅə' blao che nasyon Izrael cheton'. ²Nicodemon' gwyeje' lao Jeso'osən' še'elə na' gože'ene': — Maestr, nezetə' de que Diozən' bsele'e le' par chzejni'ido' neto', čhedə' la' notono no chac gon ca naquə miḷagr ca' chono' šə cui zo Diozən' len le'.

³Na' gož Jeso'osən' le': — De'e li əchnia' le' šə non' cui galjə yeto bito gaquə soe' ca nabia' Diozən' le'.

⁴Nach gož Nicodemon' le': — İNacxa gon to beṅə' galje' šə banaque' beṅə' golə? İEguaquəch yeyo'e lo'o le'e xne'e na' galje' yeto?

⁵Nach gož Jeso'osən' le': — De'e li əchnia' le', šə non' cui galjə len nis na' len Spirit che Diozən', bito gaquə soe' ca nabia' Diozən' le'. ⁶Beṅə' zjənaque' belə' chen chəsə'əzan chəsə'əbeque' xi'inga'aque' leczə bi'i belə' chen. Beṅə' ca' chon Spirit che Diozən' par niç chsa'alje', Spiritən' chnežjon lega'aque' yeḷə' mban zejlicane. ⁷Bitə yebando' can' gwnia' le' de que chonən byen galjə yoguə'əle yeto. ⁸Ca naquə be'enə' de'en cheçhj, gatə'ətezə chene'en cheçhjən, na' chendo' cholən, na' nic nezdə' gaxa za'annə' na' nic nezdə' gaxa šejənnə'. Can' naquən che yoguə'əloḷ beṅə' chon Spirit che Diozən' par niç chsa'alje'.

⁹Nach Nicodemon' gože'ene': — İNacxa chactguan' par chac can' na'onə'?

¹⁰Na' Jeso'osən' gože'ene': —
Le' naco' beṇə' blao entr beṇə'
ca' choso'osed choso'olo'i beṇə'
Izrael gwlaž checho ca' xtižə'
Diozən', ɛəna' cui chejni'ido' de'e
ngan'? ¹¹De'e li əchnia' le', de'e
nezetə'onə' chyixjue'eto' na' de'e
bale'ito'onə' cho'eto' dižə' chei,
na' cui chzenagle. ¹²De'en chac
yežlyo ngan' bagwnia' le'e na' cui
chejle'ele. ɛNacxa gaquən' šejle'ele
šə nia' le'e de'en chac yoban'?

¹³Ni to beṇə' cui zo yežlyo nga
beṇə' babeyep yoban' par nezene'
can' chac yoban'. Pero ca naca'
nada' ža, gwzəo' yoban' len Diozən'
na' bsele'e nada' yežlyo nga par
golja' beṇəch, na' zotezə zoa' len
Diozən' ben' zo yoban'. De'e na'anə'
neзда' can' chac yoban'. ¹⁴Na' can'
gwlis de'e Moisezən' bel de bronsən'
to le'e yag latjə dašən', can' cheyalə'
yesə'əlise' nada' to le'e yag, nadan'
bsele' Diozən' golja' b'əṇəch. ¹⁵Na'
gaquə chia' ca' par niçh notə'ətezə
beṇə' gonlilažə' nada' bito cuiayi'e,
sino gatə' yelə' mban zejlican' che'.

Chaque Diozən' che beṇəchən'

¹⁶Lechguale chaque Diozən'
che chio'o beṇəch na' beṇ Xi'ine'
tlišə'ənə' par niçh na' notə'ətezcho
chonlilažə'əchone' bito cuiayi'icho
mas de yelə' mban zejlicane' checho.
¹⁷Diozən' bsele'e Xi'inən' yežlyo nga
caguə par niçh əchoglaogüe'en che
chio'o beṇəch de que napcho dolə',
sino par niçh gone' ca cui yeyejcho
lao yi' gabilən'.

¹⁸Chio'o chonlilažə'əcho Xi'in
Diozən' baçh nchoglaon' checho de
que bito bi dolə' napcho, pero beṇə'
cui chso'onlilažə' le' nchoglaon

cheqa'aque' de que zjənapə'
dolə' chedə' bito chso'onlilažə'e
Xi'in tlišə' Diozən'. ¹⁹Can' chac,
beṇə' ca' cui chso'onlilažə' le'
bançhoglaon' cheqa'aque' de que
zjənapə' dolə', por ni che de'en
babidə Xi'in Diozən' yežlyon'
nse'e be'eni' par yichjla'aždao'
beṇəchən', na' chəsyə'əbeichene'
de'e žchołən' cle ca be'eni' che'enə'
chedə' chso'one' de'e malən'.
²⁰Beṇə' ca' chso'on de'e malən'
chəsa'əgue'ine' be'eni' che'enə', na'
bito chse'enene' əgwse'eni'in lo'o
yichjla'ažda'oga'aque'enə', chedə'
bito chse'enene' la'alaon de que
de'e malən' chso'one'. ²¹Caguə ca'
chio'o chzenagcho che dižə' li che
Diozən' par choncho can' cheyalə'
goncho. Chio'o cho'echo latjə
chse'eni'in lo'o yichjla'ažda'ochon'
chedə' chene'echo goncho ca
sa'acbe'i beṇə' de que Diozən'
chaclene' chio'o len bi de'en
chonchon'.

Juan ben' bçhoa beṇə' nis be'e dižə' che Jeso'osən' de'e yoblə

²²Gwde na' neto' disipl gwyejto'
len Jeso'osən' yež dao' ca' zjəchi'
gan' mbane Jodean'. Na' žlac
bega'antə'onə' Jeso'osən' bene'
par niçh neto' bçhoato' beṇə' nis.
²³Na' Juannə' leczə chçhoe' beṇə'
nis yež de'en nzi' Enon de'en chi'
gałə'əzə yež Salim, gan' dechgua
nis. Na' ja'ac beṇə' na' gosə'əchoe'
nisən'. ²⁴Cana' bitonə' gatə' Juannə'
ližyan'.

²⁵Na' gotə' to bžaš entr disipl che
Juannə' na' entr yeto' çhopə beṇə'
Izrael gwlaž cheto' ca' che de'en
chəsa'əçhoe' beṇə' nis. ²⁶Na' disipl

che Juannə' ja'aque' laogü'e'enə'
na' gwse'ene': —Maestr, ben' gwzo
len le' yešl'a'alə yao Jordannə', ben'
cho'o xtiž'e, le' bachchoe' beṇə'
nisən' na' yoguə'əzə beṇə' chja'ac
ga'an zoe'enə'.

²⁷Nach Juannə' gože' lega'aque':
—Notono no əye'elao' šə cui gon
Diozən' par nič so'elao' beṇə'
le'. ²⁸Le'e nezele can' bagwnia'
de que bito naca' nada' Cristən'
ben' bsele' Diozən' par gaquəlene'
ṇasyon chechon'. Nada' naca' ben'
bsele' Diozən' par cho'a xtižə'
Cristən' nič ṇita' beṇə' probnid
par yoso'ozenague' che' catə'ən
yide'enə'. ²⁹Catə' chəsə'əšagna'
beṇə', beṇə' byo ben' chšagna'
le'enə' chzi'e no'olən'. Na' beṇə'
migw che ben' chšagna'anə', zechē'
cuite'enə' chebeichgüeine' chenene'
chšil ben' chšagna'anə'. Ca'aczn'
chac len nada' ža, lechguale
chebeida' de'en chso'elao' beṇə'
Cristən'. ³⁰La' le'enə' cheyalə'
šejəchlə gague' beṇə' blaoc; pero ca
naquə nada', šejəchlə te chia'.

Ben' za' gan' zo Diozən'

³¹Ca naquə ben' za' gan' zo
Diozən', le' naque' blaoc ca
notə'ətezəchlə beṇə'. Na' ca naquə
notə'ətezəchlə beṇə' ža' yežlyo nga,
be'en che yežlyo nga zjənaque' na'
xtižə' yežlyo ngan' chso'e. Pero na'
ben' za' gan' zo Diozən', le' naque'
beṇə' blaoc ca notə'ətezəchlə
beṇə'. ³²Le' cho'e dižə' che de'en
babe'ine' gan' zo Diozən' na' che
de'en babenene' na', na' notono
no chzenag xtiž'e'enə'. ³³Na' šə
non' choso'ozenag xtižə' ben' za'
gan' zo Diozən' choso'olo'e de que

zjəneze' Diozən' cho'e dižə' li.

³⁴Na' Xi'in Diozən' ben' bsele'enə'
cho'e xtižə' Diozən' chedə' Diozən'
chone' par nič zotezə zo Spirit
che'enə' len le' dote tyemp.

³⁵Diozən' chaquene' che Xi'ine'enə'
na' babene' ca chejni'ine' yoguə'əlo'
par nič le' əgwzejni'ine' beṇə'chən'.

³⁶Na' chio'o chonlilažə'əcho
Xi'in Diozən' de yelə' mban
zejlicane checho. Na' beṇə' ca'
chso'onczə yichjlaoga'aque' cui
chso'onlilažə'ene', bito gatə' yelə'
mban zejlicane chega'aque' sino
yesə'əzi'e castigw zejlicane.

Jeso'osən' be'e dižə' len to no'olə Samaria

4 Na' beṇə' fariseo ca'
gwsa'acbe'ine' de que beṇə'
zanch jəsə'ənaogüe' Jeso'osən' cle
ca Juannə' na' de que beṇə' zanch
chchoe' nis cle ca Juannə'. ²Pero
caguə cuin Jeso'osən' bchoe'
lega'aque' nis sino neto' disipl
che' bcho'ato' beṇə' nis. ³Na' ca
naquən' gwneze Jeso'osən' can'
bagwsa'acbe'i beṇə' fariseo ca' de
que beṇə' zan zjəsə'ənao le' nach
beza'ato' distrit che Jodean' na'
beyejto' distrit che Galilean'.

⁴Par bežinto' Galilean' bedeto'
distrit che Samaria na'alə. ⁵Ca'
goquən' bežinto' to yež de'e nzi'
Sicar distrit che Samaritan'. Naquə
yežən' galə'əzə len yežlyon' de'en
bnežjw de'e Jacobən' de'e xi'ine'
Jwsen'.

⁶⁻⁸Na' žia to pos na' de'e nzi' "Pos
che de'e Jacobən'". Jeso'osən' bach
chjxaque'ene' ngüe'e nezən' na'
gwchi'e cho'a posən'. Bach naquə
ca do gobiž. Na' neto' gwyejto' lao'

yežən' par si'tito' de'e gaoto'. Na' bžin to no'olə Samarian' par güe'e nis, na' Jeso'osən' gože'ene': —Doa' latə' nis ye'ēja'.

⁹Na' no'olə Samarian' gože'ene': —¿Nactecxan' le' naco' beṇə' Izrael chṇabdo' nada' nis ye'ejo'? len no'olə Samaria nada'—. (Ca naquə beṇə' Izrael gwlaž čheto' ca' bito chəsə'əṇe' beṇə' Samaria ca'.)

¹⁰Na' Jeso'osən' gože'ene': —Žalə' ṇezdo' de'en chene'e Diozən' gōṇe' le' na' žalə' chacbe'ido' non' naca' nada' chapa'a le': “Doa' latə' nis ye'ēja'”, le' əṇabdo'on nada' na' nada' gōṇa' le' nis de'e choṇ yełə' mban zejlicane.

¹¹Na' no'olən' gože'ene': —Señor, caguə noxo'o bi gašə'ədo'onṇə' na' pos nga naquən zitjw. ¿Gaxa si'o nis de'en choṇ yełə' mban zejlicane de'en nao' ca'? ¹²¿Echacdo' de que zaquə'əcho' le' ca de'e xaxta'ocho Jacobən' ben' bocua'an len neto' pos nga ga güe'ėje' na' xi'ine' ca' na' bia yixə' che' ca'?

¹³Na' gož Jeso'osən' le': —Notə'ətezə beṇə' ye'ej nis nga bia'aczə əbiləchene'en de'e yoblə. ¹⁴Pero na' notə'ətezə beṇə' ye'ej nisən' de'en əgwnežjua' nada' cuatəch əbilene'en la' gatə' yełə' mban zejlicane che'enə'. Na' nis de'en əgwnežjua'ane' gaquən lo'o yichjla'aždaogüe'en ca to nis de'e chxitə' chžia chaldin na' de'e cuat yebizən.

¹⁵Na' no'olən' gože'ene': —Señor, beṇ nada' nisən' nao' ca' par niç cuich əbilda' na' cuich yida' dexia'an nga.

¹⁶Jeso'osən' gože'ene': —Beyej jəyene be'en chio'onə' na' le'e da nga.

¹⁷Nach gož no'olən' le': —Notono be'en chia' zo.

Na' gož Jeso'osən' le': —Leiczədo' can' nao' de que notono be'en chio' zo, ¹⁸la' gueyə' be'en chio' bagwnitə' beṇə' nšagna'aleno', na' ca naquə ben' zoleno' ṇa'a caguə nšagna'aleno'one'enə'. De'e li can' bagwnao'.

¹⁹Na' gož no'olən' le': —Señor, bachache'ida' de que le' chyixjue'ido' bi de'en na Diozən'. ²⁰De'e xaxta'o neto' beṇə' Samaria gwso'elaogüe'e Diozən' ya'an zo na', na' le'e nale de que Jerosalen na'anə' cheyałə' güe'ela'ocho Diozən'.

²¹Na' gož Jeso'osən' le': —No'olə, gwyejle' chia' de que gwžin ža catə' bitoch gonən byen žje'ela'ole Xacho Diozən' ya'an zo na' na' ni Jerosalenṇə'. ²²Le'e nacle beṇə' Samaria bito nombia'ale ben' chejṇi'alažə'əle. Neto' beṇə' Izrael nombi'ato' Diozən' ben' chejṇi'alažə'əto'. Na' entr neto' beṇə' Izrael əchoj ben' chac yebej beṇəchən' xni'a de'e malən'. ²³Gwžin ža na' ṇa'a baza'an beṇə' ca' chse'ejṇi'alaže'e Xacho Diozən' can' chazlaže'enə' əso'elaogüe'ene' do yichj do lažə'əga'aque' na' segon de'en naquə de'e li, chedə' Xacho Diozən' chyilje' beṇə' əso'elao' le' ca'. ²⁴Diozən' bito naque' beṇə' belə' chen. Na' beṇə' ca' chse'ejṇi'alaže'e le' cheyałə' so'elaogüe'ene' do yichj do lažə'əga'aque' na' segon de'en naquə de'e li.

²⁵Na' gož no'olən' le': —Nezda' de que yidə ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' chio'o, ben' nzi' Mesias o Crist. Catə' yide' na' chixjue'ine' chio'o yoguə'əloł de'e quinga.

²⁶Nach Jeso'osən' gože'ene': — Nada'an naca' ben' nao' ca' na' cho'elena' le' dižə'.

²⁷Na' lei cho'elene' no'olən' dižə' catə' bežin neto' disipl che'. Na' bebaneto' de'en cho'elene' to no'olə dižə' pero ni toto' cui gwɲabeto'one' bi dižə'an cho'elene' no'olən' o bixçhen' chšillene'ene'. ²⁸Nach no'olən' bcua'an che'e che'enə' na' beyeje' yežən' jəyeže' beṇə' gwlaž che' ca': ²⁹—Leda legüia to beṇə' bagwne' nada' yoguə'əte de'en babena'. ĩšə bengalizən' Cristən'?

³⁰Na' besə'əžaše' yežən' ja'aque' gan' zo Jeso'osən'. ³¹Žlac zjəyeda no'olən' gotə'əyoito' Jeso'osən' che'eto'one': —Maestr, gwdao.

³²Na' Jeso'osən' gože' neto': — Bito nezele de to yelə' guao chia'.

³³Nach gwnato' entr neto': —ĩšə nolizə babedegua' de'e gwdaogüe'enə'?

³⁴Na' gož Jeso'osən' neto': —Par nada' naquən ca to yelə' guao chona' can' chene'e ben' əbselə' nada' niç gaquə yoguə' de'en chene'ene' gaquə. ³⁵Le'e nale: “Ñe'e dech yetap bio' par yedobə cwsešən'.” Na' nada' əchnia' le'e, de yeto cwseš de'e cheyałə' yedobə, beṇə' ca' yoso'ozenag che Diozən' šə güe'elenchga'acchone' xtiže'enə'. Legon xbab de que bagolə gatə'əyoiga'aquechone' yoso'ozenague' che'. ³⁶Ben' chon par niç beṇə' choso'ozenague' che Diozən' chaclene' beṇə' par niç chəsə'əzi'e yelə' mban zejlicane. Na' Diozən' chone' ca zoe' mbalaz por ni che de'en chaclene' lega'aque'. Can' chac, ben' chyixjui'e xtižə' Diozən' de'e neche na' ben' chon

par niç beṇə' choso'ozenague' chei txennə' chəsyə'əbeine'. ³⁷De'e li can' na dižə'an de'en de: “Beṇə' yoblən' chaz na' beṇə' yoblən' chelap.”

³⁸Nada' baçh chselə'a le'e ca beṇə' yesyə'əlapə' gan' cui gwso'one' žin. Beṇə' yoblə bagosə'əyixjui'e xtižə' Diozən' na' le'e gonle par niç beṇə' ca' gwse'ene'ne' xtiže'enə' yoso'ozenague' chei.

³⁹Na' zan beṇə' ža' lao' yež Sicarən' gan' mbane Samaritan' gwso'onlilaže'e Jeso'osən' por ni che de'en gwna no'olən': “Bagwne' nada' yoguə'əte de'e babena'.”

⁴⁰Na' cata' besə'əžin beṇə' Sicarən' gan' zoe'enə' gwsa'atə'əyoine' Jeso'osən' yega'ane' len lega'aque', na' bega'ane' çhopə ža. ⁴¹Na' beṇə' zanch gwso'onlilaže'ene' por ni che dižə' de'en be' cuin Jeso'osən'. ⁴²Na' gwse'e no'olən': —Na'a chonlilažə'əto'one' caguə por ni che de'en gwnao' na'azən' sino por ni che de'en babeneto' cho'e dižə' cuinczəto'. Baņezetə' de que de'e liczə bengan' Cristən' ben' gwlej Diozən' par yebeje' beṇaçhən' xni'a de'e malən' con beṇə' se'ejle'e che'.

Jeso'osən' beyone' xi'in to beṇə' blaö

⁴³Na' cata' goc çhopə ža zoto'onə', beza'ato' beyejto' Galilean'. ⁴⁴Na' cuin Jeso'osən' bagwnacze' de que beṇə' gwlaž che notə'əteze profet beṇə' cho'e xtižə' Diozən' bito chso'ene' yelə' bala'an na' nic chse'ejle'e che'. ⁴⁵Pero na' cata' bežinto' Galilean', beṇə' Galilea ca' besyə'əbeine' na' bosə'ozenague' che Jeso'osən' chedə' leczə' lega'aque' ja'aque' Jerosalenṇə' par lni pascon' na' besə'əle'ine' yoguə'

de'e güen de'en bene' bedote lao
l̄ninə'.

⁴⁶Na' gozejto' len Jeso'osən' yetš'i'i
yež Canan' distrit che Galilean'
gan' bene' par ničh beyac nisən'
bino. Na' yež Capernaunnə' zo to
beṇə' blao beṇə' chon žin che rein'
na' chacšenchgüei xi'ine'enə'. ⁴⁷Xa
bi'inə' catə' benene' rson bežinto'
Galilean' zeza'ato' Jodean', bide' lao
Jeso'osən' na' gotə'əyoine' le' šeje'
žjəyeyene' xi'ine'enə', chedə' bazon
gatbo'. ⁴⁸Na' Jeso'osən' gože'ene':
—Šə cui le'ile miłagr na' bichlə de'e
zaquə' yebanele, bito šejle'e'le chia'.

⁴⁹Nach ben' chon žin che rein'
gože' le': —Señor, yo'ošga antslə
cuinə' gat bi'i chia'anə'.

⁵⁰Na' Jeso'osən' gože'ene': —
Beyej. Bito gat bi'i chio'onə'.

Nach gwyejle' be'lenə' de'en gož
Jeso'osən' le' na' beze'e. ⁵¹Na' lao
bazengüe'e nezən' jəsə'əšag xmosə'
ca' le' na' gwse'ene': —Bacheyaque
bi'i chio'onə'.

⁵²Nach gwṇabene' lega'aque' bi
or gwzolao beša'alazə'əbo'. Na'
lega'aque' gwse'ene': —Neje cheda
to gobiž bechojbo' de'e lan'.

⁵³Nach xabo'onə' gocbe'ine'
or na'anə' gož Jeso'osən' le' de
que bito gat bi'i che'lenə'. Nach
benlilaže'e Jeso'osən', le' na'
family che'lenə' na' yoguə' beṇə' ža'
liže'lenə'.

⁵⁴De'e nga goc chop las ben
Jeso'osən' miłagr catə' ze'e beze'e
Jodean' na' bežine' Galilean'.

**Jeso'osən' beyone' to beṇə'
nat to part cuerp che'lenə'**

5 Gwdenə' golə' to l̄ni che neto'
beṇə' Izrael Jerosalennə' na'

gwyej Jeso'osən'. ²Jerosalen na'
žia to tanc de'en nzi' Betesda dižə'
ebreo. Žian galə'əzə cho'a puert
che syodan' de'en nzi' “Che xilə'
ca’”. Na' nyechj mbi'i cuit cue'ej
tanquən' gueyə' ca cha'ašil dao'.

³Na' beṇə' zan beṇə' güe' zjəde'
lo'o cha'ašil da'onə', no beṇə' l̄chol,
beṇə' coj, na' no beṇə' zjənat to
part güejə cuerp chega'aque'enə'.
Zjədie' chəsə'əbeze' batə'əquən'
ta nisən'. ⁴To angl betje' tgüejə
bte' nisən', na' con beṇə' chyobe
chetj lo'o nisən' catə'ən cheyož
chta anglən' len, le'lenə' cheyaque
che bitə'ətezə yižgüe' de'e che'ine'.

⁵Na' entr beṇə' ca' len to beṇə' byo
bagoc ši'inšonəchoa iz chacšenene'.

⁶Na' Jeso'osən' ble'ine' be'lenə'
na' gocbe'ine' de que bagwža de'
ca'. Na' gože'ene': —¿Eche'endo'
yeyacdo'?

⁷Na' beṇə' güe'lenə' gože'ene':
—Señor, caguə no beṇə' zo cue'e
nada' lo'o tanquən' catə'ən chda
nisən'. Na' žlacte əzya'a nada' par
šo'a, beṇə' yoblə chyobene' chetje'
lo'o nisən'.

⁸Nach gož Jeso'osən' le': —Gwyas
na' botobə xta'onə' na' gwda.

⁹Na' le'e beyactei be'lenə' na'
botobe' xte'lenə' na' gwzolao chde'.
Goc de'lenə' ža dezcanz. ¹⁰Nach beṇə'
blao che neto' beṇə' Izrael gwse'e
ben' beyaquen': —Ža dezcanz na'a.
Bito de lsens yeyoa' xta'onə'.

¹¹Nach gože' lega'aque': —Ben'
beyone nada' gože' nada': “Botobə
xta'onə', beyoa'an na' gwda.”

¹²Na' gwse'ene': —¿Noxan' gož
le': “Botobə xta'onə' na' gwda”?

¹³Na' ben' beyaquene' bito nezene'
non', chedə' Jeso'osən' babebi'ize'e

gan' ža' beṇə' zan ca'. ¹⁴Gwdechla bedil Jeso'osən' le' lo'o yo'odao' əblaonə' na' gože'ene': —Bač beyacdo' ṇa'a. Bitoch bi de'e mal gono' par nič cui gac čhio' to de'e maləch.

¹⁵Nach beza' be'ene' na' gwɔdixjue'ine' beṇə' blao che ṇasyon Izrael čheto'on de que Jeso'os na'anə' beyone le'. ¹⁶Na' de'e na'anə' beṇə' blao ca' bosolagzeje' bosolagzide' Jeso'osən' chəsə'yiljlaže'e naclən' so'one' par so'ote'ene' de'en bene' miłagr ca' ža dezcanzən'. ¹⁷Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': —Xa'anə' chelalene' yoguə' ža, na' leczə ca' nada'.

¹⁸Nach beṇə' blao che ṇasyon čheto'on mazəchlə gosə'yiljlaže'e naclən' so'one' par so'ote'ene' por ni che de'en gwne' de que Diozən' naquə Xe', caguə tloazə de'en cui bembə'ane' ža dezcanz na'anə'. Na' de'en gwne' de que Diozən' naque' Xe' zejen de que tozəczə can' zaque'e len Diozən'.

Yelə' chnabia' che Xi'in Diozən'

¹⁹Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —De'e li chnia' le'e, bito gaquə bi gona' to gwłazza', nadan' naca' Xi'in Diozən'. De'en chle'ida' chon Xa'anə', lenṇə' chona'. Yoguə'əloł de'en chon Xa'anə', leczə lenṇə' chona'. ²⁰Xa'anə' chaquene' čhia', na' chlo'ine' nada' yoguə' de'en chon cuine'. Na' əgwlo'ine' nada' de'e zaquə'əch ca de'e quinga de'e gona' par nič yebanele. ²¹Xa' Diozən' chbeje' beṇə' na' chone' ca chatə' yelə' mban zejlicane čhega'aque' par nič cui əsa'aque' ca beṇə' guat len

yichjla'ažda'oga'aque'ene'. Na' ca'aczən' chona' nada' naca' Xi'ine', chbeja' beṇə' par chnežjua' yelə' mban zejlicane čhega'aque'. ²²Bito chčhoglao Xa' Diozən' che ni to beṇə' šə nape' dolə', sino babene' nada' yelə' chnabia'anə' par əchoglaogua'an che beṇə'chən' šə non' napə dolə'əne', nadan' naca' Xi'ine'. ²³Xa' Diozən' chene'ene' de que yoguə'əloł beṇə' so'one' nada' yelə' bala'an can' chso'e le' yelə' bala'an. Ben' cui choṇ nada' naca' Xi'in Dioz yelə' bala'an, lente Xa' Dioz na'anə' cui cho'e yelə' bala'an, čhedə' len' bsele'e nada'.

²⁴De'e li chnia' le'e, ben' chzenag xtiža'anə' na' chonlilaže'e Diozən' ben' əbselə' nada' de yelə' mban zejlicane che'. Na' cuat si'e castigon', čhedə' bitoch naque' len yichjla'aždaogü'e'en ca beṇə' guat, sino bade yelə' mban zejlicane che'. ²⁵De'e li chnia' le'e gwžin ža catə'ən beṇə' ca' zjənaque' len yichjla'ažda'oga'aque'ene' ca beṇə' guat əse'ene' xtiža'a nada' Xi'in Dioz, na' beṇə' ca' yoso'ozenag čhia' yesə'əbane' zejlicane. Na' bač chzola'o chac ca' ṇa'a. ²⁶Xa' Diozən' nse'e yelə' mban zejlicane na' chac gwnežjue'en beṇə'chən', na' ca'aczə babene' par nič nada' nsa'a yelə' mban zejlicanen' na' chac chnežjua'an che beṇə'chən', nadan' naca' Xi'ine'ene'. ²⁷Na' leczə bene' nada' yelə' chnabia'anə' par nič əchoglaogua'an non' napə dolə' čhedə' bsele'e nada' golja' beṇə'ch. ²⁸Bito yebanele de'e nga. Gwžin ža catə' yoguə'əloł beṇə' guat ca' ža' lo'o ban' əse'ene' əṇia' lega'aque'. ²⁹Na' beṇə' ca' gwso'on de'e güen

žlac gosə'əbane' yesyə'əchoje'
par yesə'əbanche' zejlicane. Na'
benə' ca' gwsə'on de'e mal žlac
gosə'əbane' yesyə'əchoje' par
əsa'aque' castigw.

**Jeso'osən' bzejni'ine' de
que nape' yelə' chnabia'**

³⁰Bito bi gaquə gona' de'e
bia'azəlaža'a. Chzenaga' bin'
na Xa'anə' par nič nəzda'
naquən' chchoglaogua'an che
benəchən' šə non' napə dolə'.
Na' chchoglaogua'an che to toe'
can' cheyalə'əczə gaquə chedə'
bito chona'an de'e bia'azəlaža'a.
Chona'an con can' chene'e Xa'anə'
ben' əbsele' nada'anə'. ³¹Žalə' toza'
nada' cho'a dižə' non' naca', bito
naquən de'e šejle'ele chia'. ³²Pero
zo Xa'anə' cho'e dižə' non' naca',
na' nəzda' de que dižə' de'en cho'e
chia'anə' naquən de'e li. ³³Bach
bsele'əle benə' lao Juannə' par
jəsə'ənabene' le' chia'. Na' Juannə'
be'e dižə' li non' naca'. ³⁴Pero ca
naca' nada' bito chyažjda' ənezda'
dižə' de'e güe' ni to benəchən'
chia'. Parzə nič le'e šejle'ele
chia' na' gona' ca cui yeyejle lao
yi' gabilən', de'e na'anə' che'enda'
yosa'alažə'əle de'en gwna Juannə'
chia'. ³⁵Juannə' goque' ca to
lampara de'e chse'eni'ichgua, na'
gone'ele bebeile šlož can' bsed
əblo'ine'enə'. ³⁶De to de'e cho'en
xtiža'a de'e zaquə'əche ca dižə' chia'
de'en choe' Juannə'. Nada' chona'
yoguə'əlol de'en chon Xa'anə' lao
na'a gona', na' de'en chona' cho'en
dižə' de que le'enə' bsele'ele nada'.
³⁷Na' leczə Xa'anə' ben' bsele'
nada' cuine' babe'e xtiža'a. Na'

bitonə' gwzenagle xtiže'enə' nic
ne'e le'ile can' naque'enə'. ³⁸Bitonə'
gone chele xtiže'enə' chedə' bito
chonlilažə'əle nada' naca' ben'
əbsele'enə'. ³⁹Chsedyaṇə'əle Xtižə'
Diozən' de'en nyojən, chaquele
naple yelə' mban zejlicane laogüe
de'en chsedlen. Na' de'e ca'
zjənyojən chso'en xtiža'a. ⁴⁰Pero
cui chene'ele gonlilažə'əle nada' par
gaple yelə' mban zejlicane.

⁴¹Par nada' bito bi nonən šə
benəchən' so'one' nada' yelə'
bala'an o šə cui. ⁴²Nada' nombi'a
le'e na' nəzda' cabi chaquele che
Diozən'. ⁴³Xa'anə' bsele'e nada'
na' benə' nada' yelə' chnabia' par
chona' con can' ne'enə' na' cabi
chejle'ele chia'. Na' šə benə' yoblə
yide' to gwłazze', gwyejle'ele che'.
⁴⁴Bito gaquə šejle'ele chia' chedə'
la' chi' yichjle chonle ca so'on
ljuežjle ca' le'e yelə' bala'an na' cui
cheyiljle naclən' gonle par nič
Diozən' gone' le'e yelə' bala'an.
Tozə le'enə' cho'e yelə' bala'an
de'en naquə de'e zaque'e. ⁴⁵Bito
gonle xbab de que nada' gua'a le'e
part lao Xa'anə'. De'e Moisezən',
ben' zole lez gaquəlen le'e lao
Diozən', le'enə' güe'le le'e part lao
Xa'anə'. ⁴⁶Žalə' gwyejle'ele che de'e
Moisezən' na' šejle'etele len chia'
nada', chedə' chia' nadan' bzoje'.
⁴⁷Na' ca naquən' cui chejle'e de'en
bzoje'enə', čnacxa gonczle šejle'ele
de'en bagwnia' le'e?

**Jeso'osən' bguaogüe'
guye'y' mil benə' byo**

6 Gozde de'e ca' gwyejto' len
Jeso'osən' yešla'alə Nisdao'
Galilean'. Na' nisda'onə' leczə nzi'in

Nisdao' Tiberias. ²Na' beṇə' zan bedəsə'ənao le' cḥedə' besə'əle'ine' miḷagr ca' de'en chone' cheyone' beṇə' güe' ca'. ³Na' gwloeto' to lao ya'a len Jeso'osən' na' na' gwche'eto' len le'. ⁴Na' bazon baozə galə' lni cḥe neto' beṇə' Izrael de'en nzi' lni pascw. ⁵Na' catə' bgüia Jeso'osən' na' ble'ine' de que baza'ac beṇə' zan gan' zoe'enə', na' gože' Lipən': —¿Gaxa si'icho de'e əsa'o yoguə' beṇə' quinga?

⁶Jeso'osən' gwne' ca' parzə niçh ye' Lipən' nac chaquene' cheyaḷə' gonto', la' banezczene' naquən' gone'. ⁷Na' gož Lipən' le': —Tmil pes cabi gaquen si'icho de'e əsa'ogüe' latə' güejən.

⁸Na' zo to disipl cḥe Jeso'osən', ben' le Ndres, bišə' Simon Bedən'. Na' Ndresən' gože' Jeso'osən':

⁹—Nga zo to bi'i byo na' de gueyə' yetxtil de sebad cḥebo' na' yechopə beḷ ya'a. Pero bi de gon de'e quinga la' beṇə' zannə'.

¹⁰Nach Jeso'osən' gože' neto': —Le'e gon mendad yesə'əbe' beṇə' ca'.

Chi'ichgua yixye daquə' latjən', nach gosə'əbe' beṇə' ca' laogüeinə'. Naquə ca do gueyə' mil beṇə' byo cui cuent no'olə na' cui cuent bidao'.

¹¹Nach gwxi' Jeso'osən' yetxtil ca'. Na' beyož be'e yelə' choxcwlen cḥe Diozən' bene' cḥe cḥe neto' disipl par be'eto' cḥe beṇə' ca' bazjəchi'. Na' lecza ca'atezəczə bene' len beḷ ya'a ca'. Be'eto' lega'aque' con catə'ətə' de'e gwse'enene'. ¹²Na' catə' beyož gwse'eljene' nach gože' neto': —Le'e yetobə pedas ca' de'en bega'an par niçh cui bi cuiayi'.

¹³Nach botobəto' pedas ca' de'en besyə'əga'an beyož gwsa'o beṇə' ca',

na' goquən šižin žomə lao gueyə' yetxtil de sebadən'. ¹⁴Na' beṇə' ca' catə' besə'əle'ine' miḷagr de'en ben Jeso'osən' nach gosə'əne': —De'e liczə bengan' profetən' ben' bagwlezcho selə' Diozən' yežlyo nga par gaquəlene' chio'o.

¹⁵Na' catə' gocbe'i Jeso'osən' de que gwse'enene' yesə'əcḥe'əxəxjene' par so'onene' rei cḥega'aque'enə', nach bebi'iže'e gozeje' ya'ada'onə' toze'.

Gwda Jeso'osən' lao nisda'onə'

¹⁶Na' catə' beḅjw že'enə' neto' disipl cḥe Jeso'osən' beyetjto' cho'a nisda'onə'. ¹⁷Na' beyo'oto' to lo'o barcw par zjəyedato' Capernaunnə'. Bagol, na' Jeso'osən' bitonə' yele'e gan' zjəyedato'onə'. ¹⁸Na' chas chatə' nisda'onə' la' to be' fuert chechj. ¹⁹Ca do cḥopə legw babeza'ato' lao nisda'onə' catə' ble'ito' zezə' Jeso'osən' lao nisən' galən' zda barcon'. Na' bžebto'. ²⁰Nach gože' neto': —Nada'anə'. Bito žeble.

²¹Nach neto' chebeito' bego'oto'one' lo'o barcon'. Nach le'e bežinteto' cho'a nisda'onə'.

Beṇə' zan cḥəsyə'əyilje' Jeso'osən'

²²Na' beteyo beṇə' ca' besyə'əga'an yešla'alə nisda'onə' bito besyə'əželene' Jeso'osən'. Gwsa'acbe'ine' caguə bi barcw gotə'əch sino yetoga de'en beyo'oto', na' gosə'əņezene' bito beyo'o Jeso'osən' lo'o barcon' gan' beyo'o neto'. ²³Nach besə'əžin to cḥopə barcw ca' de'en za'ac syoda de'en nzi' Tiberias, besə'əžinən galə'əzə gan' əgwsa'ogüe' catə'ən gwde be'

Xancho Jeso'osən' yełə' choxcwlen che Diozən'. ²⁴Na' catə' besə'əle'i beñə' ca' caguə no Jeso'osən' nłā'anə', na' ni neto' disipl che', nach besyə'əyo'e lo'o barcw dao' ca' na' ja'aque' Capernaunnə' chesyə'əyilje'ene'.

Jeso'osən' naque' yełə' guao de'e chnežjon yełə' mban zejlicane che beñə' chso'onlılaže'ene'

²⁵Na' catə' besyə'əželene'

Jeso'osən' yešłā'alə nisdə'onə' na' gwse'ene': —Maestr, ıbatə'əquə' belə'o ngan'?

²⁶Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': —De'e li chnia' le'e, cheyilje nada' caguə por ni che bagwyejni'ile bi zejen miłagr ca' bable'ile bena', sino por ni che de'en gwdaole na' beljele. ²⁷Bito cue'e yichjle gonle par niç gatə' de'e ye'ej gaole de'en chde chei, sino lecue'e yichj le'e gon par niç gaguə ye'ej gaole de'en gon le'e yełə' mban zejlicane. Diozən' bsele'e nada' golja' beñəch na' nada' gona' de'en ye'ej gaole par niç əbanle zejlicane. Na' Diozən' babene' par niç nezele bsele'e nada'.

²⁸Na' gwse'ene': —ıBi cheyalə' gonto' par niç yebei Diozən' neto'?

²⁹Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —De'e nga gonle par niç yebei Diozən' le'e, gonlılaže'əle nada' ben' əbsele'ena'.

³⁰Nach gwse'ene': —ıBi miłagr gono' par niç gonlılaže'əto' le'? ıBi gono' le'ito' ža? ³¹De'e xaxta'ocho ca' gwsa'ogüe' mana latjə dašən', can' nyoj Xtizə' Diozən' nan: “Yełə' guao de'e za' yoban' be'e lega'aque' gwsa'ogüe'.”

³²Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —De'e li əchnia' le'e, caguə de'e Moisezən' bnežjue' lega'aque' yełə' guao de'en za' yoban', sino Xa' Dioz na'anə'. Na' Xa'anə' babselə'e par le'e to yełə' guao de'e zaquə'əche na' de'e li za'an yoban'. ³³Na' yełə' guao de'en babselə' Xa' Diozən', za'an yoban' na' betjən yežlyon' na' chnežjon yełə' mban zejlicane che notə'ətezə beñə' chao len.

³⁴Nach gwse'ene': —Señor, beñšga neto' yełə' guaon' nao' ca' yedote.

³⁵Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': —Nada' naca' yełə' guao de'en chnežjon beñə' yełə' mban zejlicane. Notə'ətezə beñə' chse'ejle' chia' yesyə'əbei la'ažda'oga'aque'ena' zejlicane, na' de'en chso'onlılaže'e nada', nite'e mbalaz zejlicane.

³⁶Na' bagwniacza' le'e, la'anə'əczə bable'ile nada' naca' yełə' guaonə', bitoczə chonlılaže'əle nada'.

³⁷Yoguə' beñə' ca' chbej Diozən' par əsa'aque' nada' txen, chžin ža catə' chso'onlılaže'e nada'. Na' notə'ətezə beñə' ca' chso'onlılaže' nada', chebeida' chsa'aque' nada' txen. ³⁸Nada' za'a yoban' na' betja' yežlyon' caguə par niç gona' de'e bia'azəlaža'anə', sino par niç gona' can' chene'e Xa'anə' ben' əbselə' nada'. ³⁹Na' de'e ngan' de'en chene'e Xa'anə' ben' əbselə' nada', de que yoguə'əloł beñə' bagwleje' par əsa'aque' nada' txen, ni toe' cui gua'a latjə cuiayi'e sino que yosbanga'aca'ane' ladjo beñə' guat ca' šə bagwsa'ate' catə' əžin ža šo'o fin che yežlyon'.

⁴⁰Xa'anə' chene'ene' de que yoguə'əloł beñə' se'ejni'ine' non'

naca' nada' na' so'onlilaže'e nada',
par nich əgwnežjue' lega'aque'
yelə' mban zejlicane, na' nada'
yosbanga'aca'ane' ladjo beṇə' guat
ca' šə bagwsa'ate' catə'ən əžin ža
šo'o fin che yežlyon'.

⁴¹Na' beṇə' blao che nasyon

Izrael cheton' besə'əže'eše'e che

Jeso'osən' de'en gwne': "Nada'

naca' yelə' guao de'en za' yoban'."

⁴²Na' gosə'əne': —İEcaguə bengan'
Jeso'os xi'iq Jwse ben' nombia'acho
na' leczə ca' xne'ena'? İBixchexa
nga nalize' de que ze'e yoban' betje'
yežlyon'?

⁴³Nach Jeso'osən' gože' lega'aque':
—Bito že'ešə'əle chia' entr le'e.

⁴⁴Ni to cono no gonlilažə' nada'
šə Xa'anə' ben' əbsele' nada' cui
gone' ca selejle'e chia'. Na' beṇə' ca'
chse'ejle'e chia' yosbanga'aca'ane'
ladjo beṇə' guat ca' šə bagwsa'ate'
catə' əžin ža šo'o fin che yežlyon'.

⁴⁵Gan' nyoj de'e ca' boso'ozoj de'e
profet ca' beṇə' ca' gwso'e xtižə'
Diozən' cana' nan: "Na' yoguə'əlole'
əgwse əgwlo'i Diozən'." Nachən'
yoguə'əloj non' neze can' na Xa'anə'
na' choso'ozenag che', yoguə' beṇə'
can' chso'onlilaže'e nada'.

⁴⁶Bito nacho zo nochlə beṇə'
babe'ine' Xa'anə' sino toza' nada',
la' nadan' za'a gan' zo Xa' Diozən'.

⁴⁷De'e li chnia' le'e, beṇə' ca'
chso'onlilažə' nada' de yelə' mban
zejlicane chega'aque'. ⁴⁸Nada' naca'
yelə' guao de'en chnežjon beṇə'
yelə' mban zejlicane. ⁴⁹Xaxta'ocho
ca' gwsa'ogüe' manan' latjə
dašən', pero bia'aczə gwsa'ate'.

⁵⁰Nadan' cho'a dižə' de que naca'
yelə' guao de'en za' yoban' de'en
chnežjon yelə' mban zejlicane

che beṇə' ca' chsa'ogüe'en par
nich ca' cuich zjənaque' len
yichjla'ažda'oga'aque'ena' ca beṇə'
guat. ⁵¹Nadan' naca' yelə' guao
de'en za' yoban'. Nsa'a yelə' mban
zejlicane' na' chac chnežjua'an
beṇə'ən'. De'e na'anə' beṇə' ca'
sa'o yelə' guao nga yesə'əbane'
zejlicane. Na' yelə' guao de'e
əgwnežjua' əsa'ogüe' naquən cuerp
chia'anə', na' əgwnežjua'an par
nich notə'ətezə beṇə'ch guaquə
yesə'əzi'e yelə' mban zejlicane'.

⁵²Nach gwche' bžəš entr beṇə'
blao che nasyon Izrael cheton'
gosə'əne': —İNacxa gone'en gon
cuerp che'ena' gaocho?

⁵³Na' Jeso'osən' gože' lega'aque':
—De'e li chnia' le'e, Diozən'

bsele'e nada' golja' beṇə'ch, na' šə
cuinə' gaole cuerp chia'anə' na'
šə cuinə' ye'ejle xchena'anə', bito
de yelə' mban chele zejlicane.

⁵⁴Beṇə' ca' chsa'o cuerp chia'anə'
na' chse'eje' xchena'anə' de yelə'
mban zejlicane chega'aque', na' šə
bagwsa'ate' catə' əžin ža šo'o fin
che yežlyon', yosbanga'aca'ane'
ladjo beṇə' guat ca'. ⁵⁵Na' cuerp
chia'anə' naquən yelə' guao de'e
le'ezelaogüe de'e zaque'e, na'
xchena'anə' de'en chse'eje'ena'
naquən le'ezelaogüe de'e zaque'e.

⁵⁶Na' beṇə' ca' chsa'o cuerp
chia'anə' na' chse'eje' xchena'anə'
nitə'ətezə nite'e len nada' na' nada'
zotezə zoa' len lega'aque'. ⁵⁷Xa'anə'
ben' zo zejlicane le'ena' bsele'e
nada', na' zoa' chedə' le' chone' ca
zoa', na' ca'atezəczən' ben' gao
cuerp chia'anə' soe' chedə' gona'
ca soe'. ⁵⁸Cuorp chia'anə' naquən
yelə' guao de'en za' yoban'. Na'

yelə' guao nga bito naquən ca manan' de'en gwsa'o xaxta'ocho ca' na' bia'aczə gwsa'ate'. Beṇə' ca' chsa'ogüe' yelə' guao nga nia' ca' nite'e zejlicane.

⁵⁹De'e quinga əbsed əblo'i Jeso'osən' lo'o yo'odao' Capernaunnə'.

**Xtižə' Jeso'osən' chnežjon
yelə' mban zejlicane che
beṇə' ca' choso'ozenag chei**

⁶⁰Na' beṇə' zan beṇə' ca' zjəsə'ənao Jeso'osən' catə' gwse'enenē' can' gože' lega'aque' nach gosə'əne': —Zi'ichgua naquə dižə' quinga. ¿Noxaczə šejle'e che'?

⁶¹Na' gocbe'i Jeso'osən' de que chəsə'əže'eše'e por ni che de'en gože' lega'aque', na' gozne': —¿Epor ni che de'en gwnia' can' chene'ele yebiguə'əle gosxanlə? ⁶²¿Naquəchxa gonlen' šə le'ile nada' yeyepa' gan' gwzoa' antslə? nadan' bselə' Diozən' golja' beṇəch. ⁶³Caguə por ni che de'en goljle beṇəch de yelə' mban zejlicane chele sino šə yo'o Spirit che Diozən' lo'o yichjla'ažda'olen' de yelə' mban zejlicane chele. Dižə' de'en babi'a len le'e zaquə'an par yichjla'ažda'olen' na' əbanle zejlicane šə šejle'ele chei. ⁶⁴Ne'e nitə' balle cui chonlilažə'əle nada'.

Jeso'osən' gwne' ca' chedə' dezd gwzolao zjəsə'ənao beṇə' le' nezene' noquə' beṇə' ca' cui gwso'onlilaže'ene' na' non' əgwde le' lao na' beṇə' ca' chəsə'əgue'i le'. ⁶⁵Na' gože' lega'aque': —Chac can' gwnia'anə' de que notono no chac gonlilažə' nada' šə Xa'anə' ben' əbselə' nada' cui chone' par nič gonlilaže'e nada'.

⁶⁶Nach besyə'əbi'ižə' beṇə' zan beṇə' bagosə'ədalene' Jeso'osən', bitoch gosə'ənaogüe'ene'. ⁶⁷Na' Jeso'osən' gože' šižinte neto': —¿Elen le'e chene'ele žjəya'acle?

⁶⁸Na' gož Simon Bedən' le': —Xanto', notono nochlə de no zaquə' əgwzenagto' chei. Nezetə' de que le' chonə' yelə' mban zejlicane che notə'ətezə neto' chzenagto' xtižə'onə'. ⁶⁹Neto' bachejle'eto' na' baṇezetə' de que len' naco' Cristən' ben' bagwlej Diozən' par gaquəlene' nasyon chechon'. Naco' Xi'in Dioz ben' zo zejlicane.

⁷⁰Na' Jeso'osən' gože' neto': —Nada' gwleja' le'e šižinle na' nezdə' de que tole chzenagle che gwxiye'lenə'.

⁷¹Gwne' ca' che Jod Iscariotən' xi'in Simonnə' la' Jod nan' əgwdi'ene' lao na' beṇə' ca' chəsə'əgue'i le', len nacte' txen neto' šižinto'.

**Beṇə' bišə' Jeso'osən' bito
gwso'onlilaže'e le'**

7 Cato' bagwde de'e ca' Jeso'osən' gwzacze' chsed chlo'ine' beṇə' ca' ža' distrit che Galilean'. Bito gone'ene' yeyeje' Jodean' par soe' na' chedə' beṇə' blao che nasyon Izrael cheton' chəsə'əyiljlaže'e naclən' so'one' par so'ote'ene'. ²Na' bazon galə'əzə lni che neto' beṇə' Izrael de'en nzi' "lni che yo'o de laguə'". ³Na' beṇə' bišə' Jeso'osən' gwse'ene': —Bito yega'ano' nga, sino gwyej Jodean' par nič disipl' chio' ca' ša' na' yesə'əle'ine' de'e ca' chonə'onə'. ⁴Ni to beṇə' cui chone' bgašə'əzə to de'e chone' šə chene'ene' gombia'

benə' le'. Šə de'e li chono' miłagr,
ben par nich yesə'əneze yoguə'əlol
benə' can' chono'onə'.

⁵Benə' biše'e ca' gosə'əne'
ca' chedə' ni lega'aque' cui
gwso'onlilaže'e le'. ⁶Nach gož
Jeso'osən' lega'aque': —Bitonə'
žin ža par gwlo'a non' naca',
pero ca naquə le'e ža, guaquə
žja'acle lñin' batə'ətezən'. ⁷Benə'
ca' cui zjənonbia' Diozən' bito
chəsə'əgue'ine' le'e, pero
chəsə'əgue'ine' nada', chedə'
chzejni'iga'acda'ane' de que
chso'one' de'e malən'. ⁸Le'e žja'ac
lñina'. Nada' bito sa'a na'a chedə'
bitonə' žin ža chia'anə' par sa'a
lñin'.

⁹Na' beyož gože' lega'aque' ca'
bega'ane' Galilean' yeto čopə ža.

**Jeso'osən' gwyeye' Jerosalennə'
gan' yo'o lñinə'**

¹⁰Nach gwde gwsa'ac benə' biše'e
ca' əzja'aque' lñinə' lecza gwza' le'
zde' lñinə', pero caguə zaquə'əlao
sino bgašə'əza. ¹¹Na' benə' blao
če nasyon Izrael cheto'onə'
besyə'əyilje' le' lao lñinə' na'
gosə'əne': —¿Ganxa be'ena'anə'?

¹²Na' benə' ca' zjənžag lao lñinə'
zane' gwso'e dižə' če Jeso'osən'
len ljuežjga'aque'. Na' caguə tozə
can' gosə'əne' che'. Bale' gosə'əne':
—Naque' benə' güennə'.

Na' yebale' gosə'əne': —Abi,
chonleizene' benə'anə'.

¹³Pero ni toe' cui gwso'e dižə' che'
zaquə'əlao chedə' besə'əžebe' benə'
blao če nasyon cheto'onə'.

¹⁴Na' do gašjə zda lñinə' catə'
gwyo'o Jeso'osən' lo'o yo'odao'
əblao če neto' benə' Izrael

na' gwzolaos chsed chlo'ine'.

¹⁵Na' chəsyə'əbane benə' blao ca',
chəsə'əne': —¿Bixa chejni'i bengan'
len caguə babsede' can' nsed
chio'onə'?

¹⁶Nach Jeso'osən' gože' lega'aque':
—De'en chlo'ida'anə' caguə de'e
chaljəlaža'anə', sino ben' əbselə'
nada' blo'ine'en nada'. ¹⁷Notə'ətezə
benə' chene'ene' gone' can' chene'e
Diozən', le' ənezene' šə de'en
chlo'ida'anə' naquən če Diozən'
o šə naquən de'e bia'azəlaža'a.

¹⁸Benə' ca' chso'e dižə' de'e
bia'azəlažə'əga'aque' chəsyə'əyilje'
no so'e lega'aque' yelə' bala'an.
Caguə ca' nada' chedə' cheyilja'
naclə gona' par nich Diozən' ben'
bselə' nada' si'e yelə' bala'an. De'e
na'anə' guaquə gaple confyans de
que nada' cho'a dižə' li, na' bito
chxoayaga' benə'.

¹⁹Le'e cho'ela'ole de'e Moisezən'
ben' bzoj lei če Diozən', len ni tole
cui chonle can' nannə'. ¿Bixchen'
chyljlažə'əle naclən' gonle par
gotle nada'?

²⁰Na' benə' ca' zjənžaguən'
gwse'ene': —Chac tonto'. ¿No
chyljlažə' naclə gone' par gote' le'?

²¹Jeso'osən' gože' lega'aque':
—Tozə miłagr de'en babena' ža
dezcanzən' na' de'e na'anə'
yoguə'əle chebanele. ²²De'e
Moisezən' bzoje' de que cheyałə'
socho señy de'en ne' sirconsision.
Pero caguə gwzolaon len le' sino
len de'e xaxta'ocho ca' benə' ca'
gwnitə' antslə ca le'. Na' le'e
chzole bi'i byo dao' ca' señy de'en
ne' sirconsision ža dezcanzən'.

²³Na'a ža, šə chaquele chonən
byen gwzole no bidao' señy de'en

ne' sirconsision ža dezcanzən' par gonle complir can' na lei de'en bzoj de'e Moisezən', žbixčhen' chža'ale nada' de'en beyona' to beṇə' ža dezcanzən' len yoguə'əljə de'en chac che'? ²⁴Bito con gonle xbab de que to de'e chle'ile chon beṇə' naquən de'e mal, sino le'e co'o rson nič ənezele šə de'e li chone' de'e mal o šə chone' de'e güen.

Jeso'osən' be'e dižə' de que gwze'e gan' zo Diozən'

²⁵Nach to čhopə beṇə' Jerosalen ca' gosə'əne': —žEcaguə bengan' chəsyə'əyilje' par nič so'ote'ene'? ²⁶Le'e ggüiašc can' cho'e dižə' nga zaquə'əlao na' bitobi chse'ene'. De repentlja beṇə' gwnabia' ca' bach chso'one' xbab de que naquəczel' Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' nasyon chechon'. ²⁷Pero na' nezecho ga beṇə' be'lenga, mas catə' yidə Cristən' ni to cono əneze ga be'ena'.

²⁸Ne'e chsed chlo'i Jeso'osən' lo'o yo'odao' əblao che neto' beṇə' Izrael catə'an gosə'əne' ca'. Nach gwne' zižjo gože' lega'aque': — Nada' nombi'ale na' nezele ga beṇə' nada'. Na' caguə con za'a de'e bia'azəlaža'anə'. De'e li zo ben' əbsele'ə nada' la'anə'əczə le'e bito nombi'alene'. ²⁹Nada' nombia'ane' čhedə' gan' zoe' nan' gwza'a na' len' bsele'e nada'.

³⁰Nach chəsə'əyiljaže'e naclən' so'one' par yesə'əzene' Jeso'osən', pero notono no gwzen le' čhedə' bitonə' əžin ža par gague' lao na'aga'aque'ena'. ³¹Na' beṇə' zan gwso'onlilaže'e Jeso'osən' na' gosə'əne': —Catə'an yidə Cristən'

bitolja gone' miłagr zanch can' chon benga.

Xa'ag yo'odao' ca' ja'aque' par žjəsə'əxene' Jeso'osən'

³²Na' beṇə' fariseo ca' gwse'enene' beṇə' zan chso'e dižə' che Jeso'osən'. Nach boso'oxi'e len bxož əblao che nasyon Izrael četon' boso'osele'e xa'ag yo'odao' četo' ca' par žjəsə'əxene' le'. ³³Na' Jeso'osən' chsed chlo'ichene' gwne': —Gwzocha' yeto tyemp dao' len le'e nach yeya'a gan' zo ben' əbsele'ə nada'. ³⁴Yeyilje nada' na' cabi yeželele nada', la' gan' soa' nada', le'e bito gaquə yidle.

³⁵Nach beṇə' blao che nasyon Izrael četon' gosə'əne' entr lega'aque': —žGa yeyej bengan' cui yeželechone'? žEšə šejlene' beṇə' gwlaž checho ca' zjənaselas entr beṇə' griego ca' na' žjəsedene' beṇə' griego ca'? ³⁶žBi zeje dižə' de'e nga gwna benga? Gwne': “Yeyilje nada' na' cui yeželele nada'.” Na' leczə gwne': “Ga'an soa' nada', le'e bito gaquə yidle.”

Jeso'osən' be'e dižə' che Spirit che Diozən'

³⁷Na' ža le'ezelaogüe na' ža xen che lninə' gwzecha Jeso'osən' gan' chsed chlo'ine' na' gwne' zižjo: — Notə'ətezle šə de'e tant chene'ele gatə' yelə' mban zejlicane chele xte banacle ca to beṇə' chbillaže'e, legonlilažə' nada' na' gona' yelə' mban zejlicane chele. ³⁸Le'e chonlilažə'əle nada', so de'en nabia' yičhja'ažda'olen' can' na Xtižə' Diozən' de'en nyojən, gonən par nič gaquəlenle yeziquə'əchlə beṇə'

par yesə'əzi'e yelə' mban zejlicane. De'e na'anə' saquə'əlebele ca yao ca' de'en chso'onən par niç yežlyon' de tcho'alaoga'aque'n choscha'on bitə'ətezə.

³⁹Jeso'osən' gwne' ca' chedə' gwnezene' Spirit che Diozən' yedəson lo'o yichjla'aždao' chio'o chonlilažə'ačo le' par niç gaquəlencho beṇə' yesə'əzi'e yelə' mban zejlicane. Na' ca naquə Spiritən' bitonə' yedəson lo'o yichjla'aždao' beṇə' ca orən', chedə' beṇə' ca' chəsə'əgue'i Jeso'osən' bitonə' so'ote'ene', na' bitonə' güe' Diozən' le' yelə' bala'an xen.

**Gwsa'aque' choplə por
ni che Jeso'osən'**

⁴⁰Beṇə' ca' ža'anə' gwse'ene' chsed chlo'i Jeso'osən' na' baļe' gosə'əne': —De'e ličzə bengan' profetən' ben' naquən yidə.

⁴¹Na' yebaļe' gosə'əne': —Bengan' Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' nasyon chechon'. Pero baļe' gosə'əne': —İEna' nacho de que Galilea na' əchoj Cristən'?

⁴²İEcaguə na Xtižə' Diozən' de'en nyojən de que Cristən' galje' lao dia che de'e Rei Dabin' na' de que galje' yež Belen laž de'e rein'?

⁴³Na' gotə' bžaš entr beṇə' ca' ža'anə' na' gwsa'aque' choplə por ni che Jeso'osən'. ⁴⁴Baļe' gwsa'aque' cheyalə' yesə'əzene'ene', pero bito gwso'one' ca'.

**Beṇə' gwnabia' che beṇə' Izrael
ca' bito gwse'ejle'e che Jeso'osən'**

⁴⁵Na' xa'ag yo'odao' che neto' beṇə' Izrael besyə'əžine' lao beṇə' ca' bosə'oseļe' lega'aque'. Na' bχoz

əblao che nasyon che-ton' na' beṇə' fariseo ca' gwse'e lega'aque':

—İBixchen' cui əgwche'elene'?

⁴⁶Na' xa'ag yo'odao' ca' gwse'e lega'aque': —Xte ža neža ni tozə beṇə' cuinə' ne' güen ca güennə' chne bengan'.

⁴⁷Nach beṇə' fariseo ca' gwse'e lega'aque': —İElente le'e bagwxoayagle? ⁴⁸Ni tozə neto' naquəto' beṇə' blao na' naquəto' beṇə' fariseo cuinə' šejle'eto' che'. ⁴⁹Pero beṇə' zan quinga ža' nga bito zjanombi'e lei de'en bzoj de'e Moizezən', na' bazjəmbi'ayi'e.

⁵⁰Na' Nicodemon', ben' gwyey lao Jeso'osən' še'elə, lene' beṇə' blao ca'. Na' Nicodemon' gože' lega'aque':

⁵¹—Lei chechon' bito cho'en latjə choglaochon che to beṇə' de que malən' bene' sin cui güe'e dižə' nac goquə na' sin cui əžaš əche'enə bixa bene'ena'.

⁵²Nach gwse' beṇə' ca' le': —İEna' nacho leno' len' naco' beṇə' Galilea? Bsed na' ənezdo' de que ni to profet cuinə' əchoj Galilean'.

Besyə'ədoļe'ene' to no'olə len xtoe'

⁵³Na' besa'aque' jəya'aque' ližga'aque'.

8 Nach Jeso'osən' gwyeye' ya'a de'en ne' Ya'a Olibos. ²Na' beteyo catə' gwyeni' gwyeye' de'e yoblə yo'odao' əblao che neto' beṇə' Izrael. Na' yoguə' beṇə' ca' ža' na' gosə'əbigue'e laogüe'ena' na' Jeso'osən' gwchi'e na' gwzolaogüe' chsed chlo'ine' lega'aque'. ³Nach beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moizezən' na' len beṇə' fariseo ca' bedəsə'əgüe'e to no'olə beṇə' besyə'ədoļe'ene'

len xtoe'. Na' boso'ozeche'ene'
gwchoł beṇə' ca' lao Jeso'osən'.

⁴Na' gwse'e Jeso'osən': —Maestr,
no'ol nga babedolə'əto'one' mer
delene' to xtoe'. ⁵Na' lei de'en
bzoj de'e Moizezən' chonən
mendad gotcho no'ol ca' chso'on
ca' əgwšizə'əga'acchone' yej. ¿Bixa
ənao' le'? ¿bi cheyalə' gonechone'?

⁶Gwse'e Jeso'osən' ca' chedə'
gwse'enenē' yesə'əbeje'ene' dižə'
de'e yesə'əchine' contr le'. Nach
Jeso'osən' con bcheque'e na'
bzoje' lao yon' len xbene'. ⁷Na'
gwnitə'əcheche' chəsə'əṇabene'
le' nacxa əṇe'ene'. Nach
gwche'eša'ogüe'e na' gože'
lega'aque': —Guaquə con to
le'e beṇə' cui de xtole'e solaole
əgwšizə'əle no'olə nga yejən'.

⁸Nach bcheque'e de'e yoblə
bzoje' lao yon'. ⁹Na' beṇə' blao ca'
beṇə' ca' chəsə'əcuiš no'olən' catə'
gwse'enenē' de'en gož Jeso'osən'
lega'aque', gosə'ənezene' lo'o
yichjla'ažda'oga'aque'ene' de
que yogue'e de xtolə'əga'aque'.
Nach gwzolaobesyə'əchoj tgüejə
tgüejə', gwzolaotec besyə'əchoj
beṇə' ca' zjəngoləch nach beṇə'
ca' yelə' xte bega'an yetozə
Jeso'osən' len no'olən' ladjo beṇə'
ca' choso'ozenag che'. ¹⁰Na' catə'
bebe'ešao' Jeso'osən' caguə no
beṇə' ca' ble'ichene' laogüe'ene'
sino yetozə no'olən'. Na' gože'ene':
—No'olə, ¿gan beṇə' ca' choso'ocuiš
le'? ¿Eni toe' cui beṇ le' castigw?

¹¹Nach no'olən' gože'ene': —Ni
toe' Señor.

Nach Jeso'osən' gože'ene': —Ni
nada' bito gona' le' castigw. Beyej
na' cuich gono' de'e malən'.

**Jeso'osən' nse'e be'eni' par
yichjla'aždao' beṇəchən'**

¹²Na' Jeso'osən' gozoe' dižə'ən
yetši'i len beṇə' ca' ža'anə', gože'
lega'aque': —Nada' nsa'a be'eni'
par yichjla'aždao' beṇəchən'.
Beṇə' ca' chso'onlilaže'e nada'
na' choso'ozenague' chia' bitoch
chso'ontezə chso'one' de'e
malən'. Yo'o be'eni'in lo'o
yichjla'ažda'oga'aque'ene' chedə'
zjənapə' yelə' mban zejlicane.

¹³Nach beṇə' fariseo ca'
gwse'ene': —Le'etezə cho'o dižə'
che cuino', na' bito naquən de'e
se'ejle' beṇə'.

¹⁴Na' gož Jeso'osən' lega'aque':
—La'anə'əczə cho'a dižə' che
cuina', xtiža'anə' naquən de'e
li. Nada' nezda' gan' gwza'a na'
gan' yeya'a, pero le'e bito nezele
gan' gwza'a na' gan' yeya'a. ¹⁵Le'e
con to chosbague'əle nada' de que
napa' dolə' por ni che bi de'en
chle'ile chona'. Nada' bito za'a par
choglaogua'an che beṇə' de que
zjənapə' dolə'. ¹⁶Pero na' šə catə'
choglaogua'an che notə'ətezə beṇə'
de que zjənapə' dolə', zaquə'əczə can'
əṇia'anə' chedə' bito choglaogua'an
che beṇə' to gwlažza' sino con can'
na Xa'anə' ben' bsele' nada'. ¹⁷Lei
chechon' de'en bzoj de'e Moizezən'
nyojən nan de que dižə' de'en əso'e
chopə testigw cheyalə' šejle'echo
de que naquən de'e li šə tozə can'
yesə'əne'. ¹⁸Nada' cho'a dižə' che
cuina' na' Xa'anə' lecəə cho'e dižə'
chia', na' le'ene' bsele'e nada'. Neto'
naquəto' testigw ca' chopə.

¹⁹Na' gwse'ene': —¿Gaxa zo
xa'onə'?

Na' gwna Jeso'osən': —Ni nada' ni Xa'anə' cui nombi'ale. Žalə' nombi'ale nada' leczə nombi'ale Xa'anə'.

²⁰Dižə' ca' be' Jeso'osən' bsed blo'ine' gan' chəsə'əgüe'e mech lo'o yo'odao' əblao che neto' beṇə' Izrael. Na' ni to cono gw Xen le' chedə' cuinə' žin ža par gague' lao na' beṇə' ca' chəsə'əgüe'i le'.

Jeso'osən' gwne': "Gan' yeya'anə' le'e cabi gaquə da'acle"

²¹Na' gož Jeso'osən' lega'aque' yetš'i: —Nada' yeya'a, na' le'e yeyilje nada', pero gan' yeya'anə' le'e cabi gaquə da'acle, chedə' le'e gatle catə' cuinə' yedinjele xtolə'əle ca'.

²²Na' beṇə' blao che nasyon Izrael cheto'on gosə'əne': —İEyeyot cuine'enə' ža, de'en ne' gan' yeyeje' bito gaquə šejcho?

²³Na' gože' lega'aque': —Le'e chzenagle che gwxiye'enə', na' nada' chzenaga' che Diozən'. Le'e chonle can' chso'on yeziquə'əchlə beṇə' cui zjənombia' Diozən', na' nada' bito chona' ca'. ²⁴De'e na'anə' gwnia' le'e de que gatle catə' cuinə' yedinjele xtolə'əlen'. Šə cui chejle'e de que nada' naca' doxen can' gwnia'anə', gatle sin cui yedinjele xtolə'əle ca'.

²⁵Na' gwse'ene': —İNo naco' le'enə'?

Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —Nada' naca' ben' bagwnia' le'e bedote. ²⁶Ne'e dech de'e zan de'e ənia' chele gwzejni'ida' ca naquə xtolə'əle ca'. Xa'anə' bsele'e nada' par cho'a dižə' len beṇə'chən' de'en babenda' gwne'. Na' Xa' na'anə' cho'e dižə' li.

²⁷Jeso'osən' be'e dižə' che Xe' Diozən', na' lega'aque' bito gwse'ejni'ine' šə che Dioz nan' cho'e dižə'. ²⁸Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': —Diozən' bsele'e nada' golja' beṇə'ch, na' te gotle nada' le'e yag corozən' cana' ənezele de que naca' ben' gwnia'anə'. Na' leczə ənezele de que cabi bi chona' de'e bia'azəlaža'a, sino con bin' babzejni'i Xa'anə' nada', lenṇə' chnia'. ²⁹Xa'anə' babsle'e nada' na' zocze' len nada'. Bito chbejyichje' nada' chedə' do tyempte chona' de'en chazlaže'enə'.

³⁰Na' žlac choe' Jeso'osən' dižə' quinga beṇə' zan gwsə'onli'ilaže'e le'.

Noquə'ən zjənaquə xi'in Dioz na' noquə'ən nitə' xni'a de'e malən'

³¹Na' Jeso'osən' gože' baļə beṇə' gwlaž cheto' ca' bachse'ejle'e che': —Šə sotezə sole gonle de'e chnia' le'e gwlo'en de que de'e liczə banacle disipl chia'. ³²Na' šə sotezə sole gonle de'en chnia' le'e, nach ənezele bi zeje dižə' li chia'anə', na' šə banezele bi zejen, bitoch gacle ca esclabos.

³³Na' gwse'ene': —Dia che de'e Abraanṇə' naquəto' na' xte ža neža bitonə' gacto' ca esclabos. İBixəchen' nao' le' de que bitoch gaquəto' ca esclabos?

³⁴Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —De'e li chnia' le'e, yoguə' beṇə' chso'on de'e malən' nite'e xni'a de'e malən' ca esclabos. ³⁵Beṇə' naquə esclabo caguə do tyempte gague' cuent len familyən' gan' naque' esclabo, pero beṇə' golje' lao familyən', do tyempte gague' cuent len familyən'. ³⁶Na' šə nada'

Xi'in Diozən' gona' ca əchojle xni'a de'e malən' par niç cuich gacle ca esclabos, de'e liczə əchojlen'.

³⁷Nezda' de que nacle xi'in dia çe de'e Abraannə' pero bia'aczə cheyiljažə'əle naclən' gonle par niç gotle nada', na' chonle ca' çhedə' bito chone chele xtiža'anə'.

³⁸Nada' cho'a dižə' çe de'en bablo'i Xa'anə' nada', na' le'e chonle can' na xalen'.

³⁹Na' gwse' beṇə' ca' Jeso'osən': —Neto' naquəto' xi'in dia çe de'e Abraannə'.

Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —Žalə' nacle doalje xi'in dia çe de'e Abraannə' gonle can' ben de'e Abraannə' žalə' ca'. ⁴⁰Na' la'anə'əczə babzejni'ida' le'e dižə' li de'en babsed blo'i Diozən' nada', le'e chene'ele gotle nada'. De'e Abraannə' cabi bene' can' chonlen'.

⁴¹Tozəczə can' chonle len xalenə'.

Nach gwse'e le': —Tozə Diozən' naque' Xato' na' bito chzenagto' çe nochlə beṇə'.

⁴²Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': —Žalə' Diozən' naquə xale guaquele çhia', çhedə' nada' gwza'a gan' zo Diozən'. Caguə za'a de'e bia'azəlažə'anə'. Len' əbsele'e nada'. ⁴³¿Bixchen' cui chejni'ile de'en chnia' le'e? Bito chejni'ile çhedə' la' bito chene'ele gwzenagle xtiža'anə'. ⁴⁴Gwxije' nan' naquə xale. Nachən' chebeile chonle can' chene'ennə'. Len naquən güet beṇə' dezd catə'ən gwxe yežlyon', na' cui chdalenən dižə' li çe Diozən' çhedə' cui yo'o dižə' lin' lo'o yichjla'ažda'ogüe'ennə'. Catə' chnen de'e güenlažə' chnen con can' naquə cuinei çhedə'

naquən güenlažə' na' yoguə' dižə' güenlažə' za'an çhei. ⁴⁵Na' cabi chejle'ele çhia' nada', çhedə' nada' əchnia' le'e dižə' li. ⁴⁶Ni tole cui gaquə əgwlo'ele de que babena' bi de'e malən'. Nada' cho'a dižə' li, ¿bixchen' cui chejle'ele çhia'?

⁴⁷Beṇə' ca' zjənaquə xi'in Dioz choso'ozenague' çe xtiže'enə'. Na' ca naquə le'e cui nacle xi'ine', de'e na'anə' bito chzenagle çe'.

Ze'e galjlə de'e Abraannə' bazoczə Cristən'

⁴⁸Na' beṇə' blaoc çe nasyon Izrael çeton' gwse'ene': —Leiczeto' can' nato' de que le' naco' beṇə' Samaria na' de que chac tonto'onə'.

⁴⁹Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —Bito chac tonta'. Nada' əchnežjua' yelə' bala'an çe Xa'anə' na' le'e chnitle yelə' bala'an çhia'anə'.

⁵⁰Nada' caguə chylja' no gon nada' yelə' bala'annə'. Xa'anə' chone' nada' yelə' bala'an, na' len' əgwlo'e non' napə dolə' na' non' cui napə dolə'. ⁵¹De'e li chnia' le'e, notə'əteze beṇə' choso'ozenag xtiža'anə', cuat năbia' yelə' gotən' lega'aque'.

⁵²Nach beṇə' blaoc çe nasyon Izrael çeton' gwse'ene': —Na'a babeyož gwnezeto' de que chac tonto'onə'. De'e xaxta'ocho Abraannə' gote' na' leczə de'e profet ca' beṇə' ca' gwso'e xtižə' Diozən' cana'. Na' le' nao' de que beṇə' ca' choso'ozenag çhio' cuat năbia' yelə' gotən' lega'aque'. ⁵³¿Ezaquə'əcho' le' ca de'e xaxta'ocho Abraannə'? Len' gote' na' leczə ca' de'e profet ca'. ¿Noxan' chacdo' naco'?

⁵⁴Na' gwna Jeso'osən': —Žalə' nada' choe' cuina' yelə' bala'an,

cabi zaquə' yelə' bala'annə'. Pero Xa'anə' chone' nada' yelə' bala'an, ben' nale naquə' Dioz chelen'.

⁵⁵Le'e bito nombia'alene', pero nada' nombi'ane'. Žalə' nia' cui nombia'ane' gaca' beṇə' güenlažə' ca le'e. Nada' nombia'ane' ža, na' chzenaga' xtiže'enə'. ⁵⁶De'e xaxta'ocho Abraannə' bebeine' gwyexle'e de que le'ine' tyemp ni zoa' yežlyo ni. Na' bable'ine'en na'a na' zoe' mbalaz.

⁵⁷Na' gwse' beṇə' blao che nasyon Izrael cheton' le': —Ni šiyon iz cuinə' žino'. ¿Ena' neze'ido' de'e Abraannə'?

⁵⁸Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —De'e li əchnia' le'e, ca ze'e galjla de'e Abraannə' bazocza' nada'.

⁵⁹Nach gosə'əzi'e yej par yoso'ošiže'ene'en. Na' Jeso'osən' bocuaše'le na' beze'e yo'odao' əblaonə'. Bito gwsa'acbe'ine' catə' bedie' gwcholga'aque'enə' zjəyede'.

**Jeso'osən' bene' par niçh ble'i
to beṇə' golje' nçhole'**

9 Na' txen chdato' len Jeso'osən' catə' ble'ito' to beṇə' byo beṇə' golje' nçhole'. ²Na' gožto'one': —Maestr, ¿no napə dolə' de'en goljə bengan' nçhole'? ¿əle' o šə xaxne'enə'?

³Na' Jeso'osən' gože' neto': —Benga golje' nçhole' caguə por ni che xtole'enə', na' caguə por ni che xtolə' xaxne'enə', sino par niçh la'alaon can' gon Diozən' len le'.

⁴Cheyałə' goncho xšin Diozən' ben' bselə' nada' žlac nede latjə. Gwžin catə' cuich gatə' latjə gonchon.

⁵Žlac nezoa' yežlyo nga chgua'a be'eni' lo'o yichjla'aždao' beṇə'.

⁶Beyož gwne' ca' gwcho'on xene'en lao yon' na' bene' beṇjw len xen' che'enə'. Na' gwdebe' beṇjon' jelaog beṇə' lçholən'. ⁷Na' gože'ene': —Gwyex jəyedib jelaog'onə' cho'a tanc de'en nzi' Siloe—. Na' Siloe zejen dižə' Nselə'.

Na' gwyexe' na' beyib jelaogüe' ca'. Na' beze'e jəyede' bachle'ine'.

⁸Na' beṇə' gwliž che' ca' na' beṇə' ca' besə'əle'i le' yoguə' las catə' ne'e nçhole' gosə'əne': —¿Ecaguə bengan' bable'icho bedote chi'e chnabe' caridan'?

⁹Bale' gosə'əne': —Bengan'.

Na' bale' gosə'əne': —Cabi naquə le' sino ca naquə bengan' naque'.

Na' le' gwne': —Nada'anə'.

¹⁰Na' gwse'ene': —¿Nacxa goquən' gwzolao chle'ido'?

¹¹Na' gože' lega'aque': —To beṇə' le Jeso'os bene' beṇjw na' gwdebe'en jelaogua'anə' na' gože' nada': “Gwyex cho'a tanc de'en nzi' Siloen' na' jəyedibən.” Na' gwyə'a na' beyiba'an, na' gwzolao chle'ida'.

¹²Nach gwse' beṇə' ca' le': —¿Ganxa be'enə'?

Na' gože' lega'aque': —Bito nežda'.

**Beṇə' fariseo ca' gosə'əṇabene'
be'enə' nac goquən' chle'ine'**

¹³Na' gosə'əche'e ben' goquə beṇə' lçholən' gan' nitə' beṇə' fariseo ca'.

¹⁴Na' naquə ža dezcanz catə'an ben Jeso'osən' beṇjon' de'en gwdebe' jelaog be'enə' par ble'ine'. ¹⁵Na' beṇə' fariseo ca' lecza gosə'əṇabene' le' nac goquən' bachle'ine'. Na' le' gože' lega'aque': —Ben' beyone nada' gwdebe' beṇjon' jelaogua'anə' na' beyiban' na' gwzolao chle'ida'.

¹⁶Nach to çhopə beṇə' fariseo ca' gosə'əne': —Nezecho bito zo Diozən'

len benga chedə' bito chomba'ane'
ža dezcanzən'.

Na' baŀe' gosə'əne': —¿Nac gon to
benə' güen de'e mal gone' miŀagr
quina?

Na' gwsa'aque' choplə entr
lega'aque'. ¹⁷Nach de'e yoblə gwse'le
be'en goljə ncholən': —¿Bi nao' le'
che ben' ben par niç chle'ido'?

Na' le' gwne': —Naque' to profet
benə' bselə' Diozən'.

¹⁸Na' benə' blao che nasyon
Izrael cheton' bito gwse'ejle'e
che ben' šə len' golje' nchole' na'
na'a bachle'ine' xte que gwsa'axe'
xaxne'ena'. ¹⁹Na' gosə'əna'abene'
lega'aque' gwse'ene': —¿Ebengan'
xi'inlen' ben' nale golje' nchole'?'
¿Nacxa goquən' chle'ine' na'a?

²⁰Na' gwse' xaxne'e ca'
lega'aque': —Nezetō' de que bengan'
xi'into'onə', na' de que golje' nchole'.
²¹Mas nac chaquən' bachle'ine' bito
nezeto', nic nezeto' noxa ben par
niç bachle'ine'. Le' bazejəczene'.
Lenabe le', güe'ecze' dižə' naquən'
goc che'.

²²Xaxne'e ca' gosə'əne' ca' de'en
besə'əžebe' benə' blao che nasyon
Izrael cheto'onə', chedə' lega'aque'
bach zjənone'en de que notə'əteza
benə' güe'e dižə' de que Jeso'osən'
naque' Cristən' ben' gwlej Diozən'
par gaquəlene' nasyon cheton', cabi
əso'e latjə šo'oche' lo'o yo'oda'onə'.
²³De'e na'anə' gosə'əna xaxne'e ca':
“Bazejəczene'. Lenabe le'.”

²⁴Nach de'e yoblə gwsa'axe' ben'
goljə nchol gwse'ene': —Be'elao'
Diozən' na' gwzo'one' testigw de que
clelən' babe'eleno' neto' dižə' bache.
Neto' nezeto' de que Jeso'osən'
naque' to benə' güen de'e mal.

²⁵Na' gwne': —Šə naque' benə'
güen de'e mal, bito nezda'. De'en
nezda', nada' goca' benə' lçhol' na'
na'a chle'ida'.

²⁶Na' de'e yoblə gwse'ene': —¿Bi
benene' le'enə'? ¿Nac benen' par
niç bachle'ido'?

²⁷Na' gože' lega'aque': —Bagwnia'
le'e na' cui chzenagle. ¿Bixchen'
chene'ele yenele de'e yoblə? ¿Elen
le'e chene'ele gacle disipl che'enə'?

²⁸Na' gwsa'ade'ene' dižə'
gwse'ene': —Le' naco' disipl che',
pero neto' naquəto' disipl che de'e
Moisezən'. ²⁹Nezetō' de que Diozən'
be'elene' de'e Moisezən' dižə' cho'a,
pero benga bito nezeto' gan' ze'ena'.

³⁰Na' ben' goljə ncholən' gože'
lega'aque': —Nactequən' le'e cui
nezele ga ze'ena', len babene' par
niç chle'ida'. ³¹Na' nezecho de que
Diozən' cabi chzenague' che benə'
ca' chso'on de'e mal. Con benə'
chso'ene' yeŀə' bala'an na' chso'one'
can' chene'ene'ena', lega'acze'
chzenag Diozən' chei. ³²Dezd gwxe
yežlyon' ni to conoŀə' yene de
que bagwzo benə' chone' par niç
chle'i benə' goljə nchol. ³³Žalə' cui
zo Diozən' len le' caguə bi miŀagr
gaquə gone'.

³⁴Na' benə' blao ca' gwse'ene':
—Pendejw, len' goljo' ncholō'
yeŀə' benə' mal chio'onə', čəna le'
əgwseddo' neto'onə'?

Na' besyə'əbeje'ene' fuer.

**Benə' ca' zjəncchol
yicħjla'ažda'oga'aque'ena'**

³⁵Gocbe'i Jeso'osən' de que
babesyə'əbeje' be'ena' fuer,
na' jəšague'ene' gože'ene':
—¿Echonlilažo'o le' Xi'in Diozən'?

³⁶Na' gož ben' le': —¿Noxa'an ža? señor, par nič gonlilaža'ane'.

³⁷Na' gož Jeso'osən' le': — Nada'anə' ben' bable'ido' antslə na' nada'anə' cho'elena' le' dižə'.

³⁸Nach be'enə' bzo xibe' be'elaogü'e Jeso'osən', gwne': — Xana', chonlilaža'a le'.

³⁹Na' gwnach Jeso'osən': —Nada' za'a yežlyo nga par nič la'lalaon che be'nachən' non' zjənapə dolə' na' non' cui zjənapə dolə'. Za'a chgua'a be'eni' par be'nə' ca' chsa'acbe'ine' zjənčhol yichjla'ažda'oga'aque'enə', na' za'a par yeca'a be'eni' che be'nə' ca' chsa'aquene' cui zjənčhol yichjla'ažda'oga'aque'enə'.

⁴⁰Na' balə be'nə' fariseo ca' nitə' galə'əzə gwse'enenə' de'e nga. Na' gwse'e Jeso'osən': —¿Echacdo' len neto' nčhol yichjla'ažda'oto'onə'?

⁴¹Na' gož Jeso'osən' lega'aque': — Žalə' cui chejni'ile bito bi xtolə'əle de. Pero por ni che de'en nale de que chejni'ile, de'e na'anə' deczə xtolə'əlen'.

Jempl che xle'ej xilə' ca'

10 De'e li chnia' le'e, be'en cui cho'o cho'a puert xle'ej xilə' ca' na' ga yoblə chepe' par cho'e, be'nə' bguan be'enə'. ²Be'en cho'o cho'a puertən', le'enə' goye xilə'əna'. ³Na' be'en chapə puert che xle'ej xilə' ca' chsaljue' par nič cho'o be'nə' goyebən'. Na' xilə' ca' choso'ozenaguəb xtiže'enə' čhedə' zjənombia'ab le', na' chaxe'eb cho'e laga'aguəb catə' chbeje'eb. ⁴Na' catə' bagwleje' yoguə' bia che' ca' lo'o xle'ejga'aguəbən', chbialaogü'e laoga'aguəbən' na' chjəsə'ənaob le' čhedə' zjənombi'ab ši'enə'.

⁵Na' bito žjəsə'ənaob be'nə' yoblə, sino yesə'əxonjəb le' čhedə' cui zjənombi'ab ši'enə'.

⁶Jeso'osən' be'e jempl nga par bzejni'ine' be'nə' ca' ža'anə', pero bito gwse'ejni'ine' bi zejen de'en gože' lega'aque' ca'.

Jeso'osən' chgüia chye' chio'o
ca to goye xilə' be'nə' chgüia
chye' bia che' ca' binlo

⁷Nach gozne Jeso'osən' gože' lega'aque': —De'e li əchnia' le'e, nada' gwxaquə'əlebəda' ca cho'a puert che xle'ej xilə' ca'. ⁸Yoguə' be'nə' goxoayag ca' babla'ac antslə ca nada' chəsə'əne' de que Diozən' bsele'e lega'aque' pero gwxaquə'əlebəga'aque' ca be'nə' bguan. Na' ca xilə' ca' cui choso'ozenaguəb xtižə' be'nə' cui zjənombi'ab, ca'acžən' be'nə' ca' chso'onlilažə' nada' cui choso'ozenague' che be'nə' goxoayag ca'. ⁹Nada' gwxaquə'əlebəda' ca cho'a puert che xle'ej xilə' ca'. Xilə' ca' chəsya'əyo'ob lo'o xle'ejga'aguəb na' chəsə'əchojəb par chəsə'əyiljəb de'e chsa'ob. Na' ca xle'ej xilə' ca' chcue'ejən lega'aguəb par nič cui bi gac čhega'aguəb, ca'acžən' chcue'ēja' be'nə' ca' chso'onlilažə' nada' par nič cui bi gac čhega'aque'.

¹⁰Be'nə' goxoayag ca' gwxaquə'əlebəga'aque' ca be'nə' bguan be'nə' ca' chda'ac lechguale con to de'e yesə'əbane', na' so'ote', na' yesə'ənitlaogü'e. Nada' za'a par nič chnežjua' yelə' mban zejlicane che be'nə' ca' chso'onlilažə' nada' na' par nič nite'e mbalaz juisy.

¹¹Nada' chgüia chya' be'nə' ca'

chso'onlilažə' nada' can' chon to beṇə' goye xilə' beṇə' chgüia chye' xilə' che' ca' binlo. Na' de'en chgüia chyega'aca'ane' chsanlažə' cuina' so'ot beṇə' nada'. ¹²Baḷə beṇə' ca' choso'oye' xilə' chesə'əzi'e laxjwga'aque', la' xilə' ca' bito zjənaquəb bia chega'aque'. De'e na'anə' chəsə'əbejyichje'eb na' choso'oxonje' catə' chəsə'əle'ine' za' no becoyo'o, chedə' bito zjənaque' xan xilə' ca'. Chso'e latjə chniz becoyo'onə' xilə' ca' na' choslasəb lega'aqueb. ¹³Chesə'əxonje' chedə' bito zjənzi'ine' xilə' ca' de'en cui zjənaquəb bia chega'aque', con zjənaque' goyeb.

¹⁴Nada' chgüia chya' beṇə' ca' chso'onlilažə' nada' ca to beṇə' goye xilə' beṇə' chgüia chye' xilə' che' ca' binlo. Na' nombi'a beṇə' ca' chso'onlilažə' nada', na' lega'aque' zjənombi'e nada'. ¹⁵Nombi'aga'aca'ane' ca Xa'anə' nombi'e nada' na' nada' nombi'a Xa'anə'. Na' de'en chgüia chyega'aca'ane' chsanlažə' cuina' so'ot beṇə' nada'. ¹⁶Na' nitə' beṇə' ga yoblə beṇə' cui zjənaquə beṇə' Izrael beṇə' so'onlilažə' nada' na' yoso'ozenague' chia'. Leczə lega'aque' cheyalə' əgwto'ba' par nich yoguə'əlol no so'onlilažə' nada' əsa'aque' tozə len lježjga'aque' na' toza' nada' ggüia gwy'a yoguə'əlolga'aque'.

¹⁷Chsanlažə' cuina' so'ot beṇə' nada' pero techlə yebana'. Na' chaquəche Xa'an chia' de'en chazlaža'a chona' ca'. ¹⁸Ni to cono yeque'e yelə' mban chia'anə' sino chsanlažə' cuina' so'ot beṇə' nada'. Napa' yelə' gwnabia'anə' par

gwsanlažə' cuina' so'ote' nada', na' napa' yelə' gwnabia' par yeyas yebana' ladjo beṇə' guat ca'. Na' Xa'anə' babene' mendad gona' ca'.

¹⁹Na' de'e yoblə gwsa'ac beṇə' blao che nasyon Izrael cheton' choplə por ni che dižə' ca' de'en gwse'enene' be'e. ²⁰Zan beṇə' ca' gosə'əne': —Chac tonte'enə', bito chacbe'ine' bi dižə'an cho'e. ¿Bixchen' chzenagle che'?

²¹Na' baḷə' gosə'əne': —Dižə' quinga caguə naquən ca che beṇə' chac tontən'. ¿Eguaquə gon to beṇə' chac tont par le'i beṇə' lchol'?

Beṇə' blao che beṇə' Izrael ca' cuiczə gwse'enene' se'ejle'e che Jeso'osən'

²²Na' Jerosalennə' chac lni che yo'odao' əblao che neto' beṇə' Izrael de'en ne' “Dedication”. Na' naquə tyemp zag. ²³Na' Jeso'osən' chde' cha'ašil che yo'odao' əblaonə' part de'en chəsə'əne' “Cha'ašil che Salomon”. ²⁴Na' gwse'echj beṇə' blao che nasyon Izrael cheton' Jeso'osən' na' gwse'ene': —¿Bixchen' ne'e chono' par chaczejlažə'tecto' šə len' Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' nasyon cheton'? Šə le'enə' Cristən', gwna neto' clar.

²⁵Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —Bagwnia' le'e na' cui chejle'ele. Milagr ca' de'en babena' len yelə' guac che Xa'anə' chəsə'əlo'en de que le'enə' bsele'e nada'. ²⁶Na' le'e bito chejle'ele chia' chedə' cui nacle txen len beṇə' ca' chso'onlilažə' nada'. ²⁷Nombi'a beṇə' ca' chso'onlilaže'e nada' na' lega'aque' choso'ozenague' chia'. ²⁸Na' nada' chnežjoga'aca'ane'

yelə' mban zejlicane, na' cuat yesə'əbiayi'e. Ni to cui no no əca'aḁaxj lega'aque' lao na'anə'.²⁹ Xa'anə' bagwleje' lega'aque' par niḁh chgüia chyega'aca'ane'. Na' ni to cui no no gaquə əca'aḁaxj lega'aque' lao na' Xa'anə' chedə' nape' le'ezelaogüe' yelə' chnabia' xen.³⁰ Nada' na' Xa'anə' tozə can' naquə yichjla'ažda'oto'onə', tozə can' naquə yelə' guac cheto'onə' na' tozə can' chonto'.

³¹Nach beḁə' blao che nasyon Izrael cheton' gosə'əzi'e yej par yoso'ošiz'e'ene'en.³² Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —De'e zan de'e güen bable'ile bena' len yelə' guac che Xa'anə'. ¿Non' de'e ca' babena' chonən par əgwšizə'əle nada' yejən'?

³³Na' beḁə' blao ca' gwse'e le': —Caguə por ni che bi de'e güen de'en babeno'on əgwšizə'əto' le' yejən', sino por ni che chzia chnito'o Diozən'. Con beḁəchzə le' na' nao' de que naco' Dioz.

³⁴Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —Le'e chsedle Xtižə' Diozən' de'en nyoj gan' nan: “Nada' gwnia' de que le'e nacle ca Dioz.”³⁵ Na' Xtižə' Diozən' de'en nyojən caguə de'e te cheinə'. Na' lenḁə' nan de que Diozən' gwne' che beḁə' ca' əbnežjue' xtižə'enə' de que gwsa'aque' ca Dioz.³⁶ Ca naquə Diozən' gwne' zjənaque' ca cuine', čbixchen' nale de que chzia chnita'a Diozən' de'en gwnia' naca' Xi'ine'? Le'enə' gwleje' nada' par gaquəlena' beḁəchən' na' bsele'e nada' yežlyo nga.³⁷ Žalə' de'e ca' chona'anə' bito zjənaquən de'en chon Xa'anə', bito šejle'ele chia'.³⁸ Pero na' de'en

zjənaquən de'en chone'enə', cheyalə' šejle'ele de que naca' Xi'ine' la'anə'əczə cui chejle'ele xtižə'anə'. Šə šejle'ele che de'e ca' chona'anə' na' ənezele de que Xa'anə' zoe' len nada' na' nada' zoa' len le'.

³⁹Na' de'e yoblə bosə'əsy'e naclən' gaquə ədolē'e, pero bito besyə'əželene' naclən' so'one'.

⁴⁰Na' gwsa'ato' len Jeso'osən' jəsoto' yešla'alə yao Jordannə' gan' gwzo de'e Juannə' antslə catə'ən bchoe' beḁə' nis.⁴¹ Na' zan beḁə' bda'aque' gan' zoto' par bosə'ozenague' xtižə' Jeso'osən' na' gosə'əne' che': —La'anə'əczə de'e Juannə' ni to miłagr cui bene', yoguə'əlol de'en gwne' che benga naquən de'e li.

⁴²Na' beḁə' zan beḁə' nitə' na' gwsə'onlilažə'e Jeso'osən'.

Can' goquə catə'ən got ben' le Lach

11¹⁻²Na' goquən chacšene to beḁə' Betania beḁə' le Lach. Betania nan' naquən laž Maria na' Marta, na' lega'aque'enə' zjənaque' beḁə' zan Lachən'. Maria nga ben' bcuase' set zix ni'a Xancho Jeso'osən' na' bxie' ni'enə' len yišə' yichje'enə'.³ Na' beḁə' zan Lachən' bosə'osele'e rson gan' zo Jeso'osən' gwse'ene': —Xanto', be'en chacdo' chei chacšenene'.

⁴Na' catə' gwneze Jeso'osən' na' gwne': —Yižgüe' che'enə' bito naquən de'e gattecze', sino par əye' Diozən' yelə' bala'anən' chacšenene' na' par niḁh nada' si'a yelə' bala'an, nada' naca' Xi'in Diozən'.

⁵⁻⁶Gwde gwneze Jeso'osən' de que chacšene Lachən', nebega'ane' yechopə ža gan' zoe'enə' la'anə'əczə

chaquene' che Martən', che beṇə' bile'enə' na' che Laḥən'. ⁷Nach gože' neto': —Ləšo'o Jodean' de'e yoblə.

⁸Nach gožto'one': —Maestr, bi ža na'azən' gwsa'aclačə' beṇə' blao che nasyon chechon' yoso'ošiže'e le' yej. ĩEna' de'e yoblə šejo' na'anə'?

⁹Na' gwna Jeso'osən': —ĭEcagua šižiṇ orən' naquə težan'? Beṇə' chda teža bito chčhegü'e chedə' la' nye'eni'inə'. ¹⁰Mas beṇə' chda še'elə chčhegü'e chedə' cuich nye'eni'. Ca'aczə naquən len nada', bito bi bi gaquə chia' žlac cuiṇə' əžin ža par so'ote' nada'.

¹¹Gwde gwne' ca' gozne' neto': —Beṇə' migw checho Laḥən' bagwtase', na' ša'a žjəyesbana'ane'.

¹²Na' gožto'one': —Xanto', šə bachtase'enə' goyacczene'.

¹³Jeso'osən' gwne' ca' chedə' gwṇezene' bagot Laḥən', na' neto' bento' xbab de que gwne' ca' che bišgalən'. ¹⁴Nach Jeso'osən' gwne' neto' clar: —Bagot Laḥən'. ¹⁵Na' chebeida' cui gwzoa' lao chacšenene', par niḥ ṇa'a gona' ca šejle'echle chia'. Le'e šo'o gan' de'enə'.

¹⁶Nach beṇə' ljuežjto' Tomasən' gože' neto': —Le'e šo'o par niḥ len chio'o so'ote' šə bachso'ote' Jeso'osən'.

Tomas na'anə' ben' boso'osi'e Didimo chedə' naque' beṇə' cuaš.

Jeso'osən' chosbane' beṇə' guat ca'

¹⁷Nach gwyejto' len Jeso'osən' Betanian', na' catə' bžinto'onə' gwse' beṇə' ca' le' de que bagoc tap ža boso'ocuaše'e Laḥən'.

¹⁸Na' Betanian' chi'in galə'əzə

Jerosalennə' ca do gašə legw. ¹⁹Na' beṇə' zan beṇə' Izrael gwlaž cheto' ca' ža' Jerosalennə' besə'əžine' gan' zo Martən' na' Marian' par chso'e lega'aque' yelə' chxenlažə' de'en got beṇə' zanga'aque'enə'. ²⁰Nach Martən' catə' gwṇezene' bazon əžinto' na' bchoje' bedəšague' neto', na' Marian' bito bchoje' ližga'aque'enə'. ²¹Nach Martən' gože' Jeso'osən': —Xana', žalə' gwzo' catə'ən gocšene beṇə' zana'anə' bito gote' žalə' ca'. ²²Pero la'aṇə' bagote', nezdə' de que Diozən' gone' bitə'ətezə de'en əṇabdo'one'.

²³Nach gož Jeso'osən' le': —Goban beṇə' zano'onə'.

²⁴Nach Martən' gože'ene': —Nezda' de que gobane' catə'ən yesy'əban beṇə' guat ca' žan' šo'o fin che yežlyon'.

²⁵Na' gož Jeso'osən' le': —Nada' chac chosbana' beṇə' guat ca' na' nada' nsa'a yelə' mban zejlicane par beṇə' ca' chso'onlilažə' nada'. De'e na'anə' beṇə' ca' chso'onlilažə' nada' la'aṇə'əczə sa'ate', de yelə' mban zejlicane chega'aque'. ²⁶Na' notə'ətezə beṇə' chso'onlilaže'e nada' zjənapə' yelə' mban zejlicane na' cuat ṇabia' yelə' gotən' lega'aque'. ĭEchejli'o de'e nga?

²⁷Na' gože'ene': —Xana', chejli'a de que naco' Xi'in Dioz. Chejli'a de que naco' Cristən' ben' babselə' Diozən' yežlyo nga par gaquəlene' neto'.

**Jeso'osən' gwcheže' cho'a
ba che Laḥən'**

²⁸Beyož gwna Martən' ca' nach beyeje' na' jəyeyeže' Maria bile'enə'

žizizə: —Baza' Maestrən' na' chne' le'.

²⁹Na' Marian' catə' benene' can' gož Martən' le' le'e gwzoža'ate' bide' gan' zoto' len Jeso'osən'. ³⁰Na' caguə babžinto' lao yežən' ca orən', nenaguə'oto' gan' bedəšag Martən' neto'. ³¹Na' beṇə' Jerosalen ca' nitə' len Marian' liže'enə', beṇə' ca' chso'e lega'aque' yeḷə' chxenlažə', catə' besə'əle'ine' gwza' Marian' nach gosə'ənaogüe'ene' chsa'aquene' cho'a ba na'an zde' zjəcheže'.

³²Na' Marian' catə' ble'e gan' zoto'onə' ble'ine' Jeso'osən', na' bzo xibe' laogüe'enə' na' gože'ene': —Xana', žalə' le' gwzo' nga catə'an chacšene beṇə' zana'anə', bito gote' žalə' ca'.

³³Na' catə' ble'i Jeso'osən' chbež Marian' na' lecəə chəsə'əbež beṇə' Jerosalen ca' nžague'enə', de'e juisy de'e goquene' na' bžaglaogüe' lo'o yichjla'ažda'ogüe'enə'. ³⁴Na' gože' lega'aque': —¿Ga əbcuašə'əlene'?

Na' lega'aque' gwse'ene': —Xanto', yo'o na' le'ido'.

³⁵Na' gwchež Jeso'osən'. ³⁶Na' gosə'əna beṇə' Jerosalen ca': —Le'e ggüiašc catequən' chaquene' che'.

³⁷Na' balə beṇə' ca' gosə'əne': —Le' ngan' bene' par nič ble'i beṇə' lchol' ca'. ¿Ecu' gaquən' žalə' bene' par nič cui gat Lačən'?

**Jeso'osən' bosbane' Lačən'
ladjo beṇə' guat ca'**

³⁸Na' de'e yoblə de'e juisy de'e goque Jeso'osən' lo'o la'aždaogüe'enə'. Nach yoguə'oto' gwyejto' cho'a ban' len Jeso'osən'. Na' ban' naquən to bloj na' da' to yej cho'inə'. ³⁹Nach gož Jeso'osən': —Leca'a yejən'.

Na' Mart zan de'e beṇə' guatən' gože'ene': —Xana', bachla' ben' zban, la' bač goc tap ža na'a gote'.

⁴⁰Na' gož Jeso'osən' le': —Bagwnia' le' šə chonlilažo'o nada' nach šejni'ido' bi zeje ca de'en gwlo'e Diozən' yeḷə' guac xen che'enə'.

⁴¹Nach beṇə' ca' gosə'əque'e yejən'. Na' Jeso'osən' gwliis laogüe'en yobalə gwne': —Xa', choxcwleno' babzenago' chia'.

⁴²Nada' nezdə' de que syempr chzenago' chia'. Pero ənia' ca' par nič beṇə' ca' ža' nga se'ejle'e de que len' əbselo'o nada'.

⁴³Na' beyož gwne' ca' lao orasyonnə', belgüiže' de'e beṇə' guatən' gwne' zizjo gože'ene': —Lač bechoj'.

⁴⁴Nach le'e bechojte Lačən', zjəncheləyoy ni'a ne'e ca' cint de lachə' na' to bey nazjə laogüe'enə'. Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —Le'e yozaše' lachə'ənə' na' le'e gwsane' yeyeje'.

Boso'oxi'e yesə'əzene' Jeso'osən'

⁴⁵Na' zan beṇə' Jerosalen ca' beṇə' ca' zja'ac len Marian' besə'əle'ine' miłagr de'en ben Jeso'osən' na' gwso'onlilaže'e le'. ⁴⁶Pero bale' ja'aque' lao beṇə' fariseo ca' jse'eže' lega'aque' can' bene' bosbane' Lačən'. ⁴⁷Nach bəxoz əblao che nasyon Izrael cheton' na' beṇə' fariseo ca' besə'ətobe' yoguə'əloḷ beṇə' ca' chəsə'ənabia' nasyon cheton'. Nach boso'oxi'e gosə'əne': —¿Nacə gonchon'? la' miłagr zannə' chon bengə. ⁴⁸La' šə gaquecho ljoye'enə', yoguə' beṇə' so'onlilaže'e le', nach da'ac beṇə'

nasyon Roma na' yoso'oziaye'e yo'odao' əblao checho nga na' len nasyon chechon'.

⁴⁹Entr beṇə' golə beṇə' blao ca' toe' le Caifas na' naquəche' bχoz əblao ca izən'. Na' gože' lega'aque: —Le'e caguə bi nezenen'. ⁵⁰Nic chonle xbab de que napən chio'o cuentən' tozə ben' gotcho lguala cuiayi' yoguə'əcho len nasyon checho nga.

⁵¹Caifasən' naquəche' bχoz əblao ca izən' na' caguə con gwne' ca' to gwłazze'lenə'. Dioz nan' bene' par gwɔdixjui'e de que so'ote' Jeso'osən' por nasyon Izrael cheto'onə'. ⁵²Na' caguə so'ote'ene' par nasyon cheto' na'azənə'. Leczə so'ote'ene' par nich yoguə' beṇə' ca' bagwlej Diozən' par əque'e ca xi'ine' gatə'ətezə nasyon, yesyə'əyaque' tozə so'elaogüe'ene'. ⁵³Na' ža na' gwzolao boso'oxi'e naclən' so'one' par so'ote'ene'.

⁵⁴Na' de'e nan' bitoch gwda Jeso'osən' zaquə'əlao entr beṇə' gwłaz che'to' ca'. Na' gwza'ato' gwyeyto' to yež de'len nzi' Efrain, chi'in galə'əzə latjə dašən'. Na' gwzoto' na' len le'.

⁵⁵Na' lni pascw che neto' beṇə' Izrael bazon baozə. Na' beṇə' zan beṇə' za'ac to to yež ja'aque' Jerosalennə' antslə ze'e galə' lni pascon' par gwso'on cuinga'aque' xi'ilažə' can' na lei cheto'onə'.

⁵⁶Na' besyə'əyilje' Jeso'osən', na' ca nite'e chyo'o yo'odao' əblao cheton' gwse'e ljuěžje': —İBi xbab chontgualə? İəgüide' lni nga?

⁵⁷Gosə'əne' ca' chedə' bχoz əblao che nasyon Izrael cheton' na' beṇə' fariseo ca' bagwso'one' mendad de

que notə'ətezə beṇə' ənezene' gan' zo Jeso'osən' gwzenene' lega'aque' par nich yesə'əzene'ene'.

Marian' chgüe'e set zix ni'a Jeso'osən'

12 Na' xop ža antslə lni pascon', gwyejlento' Jeso'osən' Betanian' gan' zo Laçhən' ben' bosbane' ladjo beṇə' guat ca'. ²Na' balə beṇə' Betania ca' boso'osi'ini'e to xše' par Jeso'osən', na' Martən' bdie' de'len güe'ej gwdaoto' len le'. Na' Laçhən' chi'e cho'a mesən' txen len Jeso'osən' na' len neto' na' beṇə' ca' ye'la'. ³Na' Marian' de tya set zix che' de'e zaquə'əchgüei na' gwlo'en ni'a Jeso'osən'. Na' bxie' ni'ienə' len yišə' yichje'lenə'. Na' doxen yo'onə' gwła'achgua ze set zixən' gwlo'e ni'ienə'. ⁴Na' zo Jod Iscariotən', ben' naquə neto' txen. Le'lenə' banaquən əgwdie' Jeso'osən' lao na' beṇə' ca' chəsə'əgue'i le'. Jodən' naque' xi'in to beṇə' le Simon. Na' Jodən' gwne': ⁵—İBixchen' cui bete'e set zix nga?

Zaquə'ən do tmlil gueyə' gueyoa. Na' mechən' de'len le'ine' chei əgwnežjue'len beṇə' yašə' žalə' ca'.

⁶Jodən' bene' xbabən' ca' caguə por ni che beyaše'ene' beṇə' yašə' ca' sino por ni che naque' beṇə' bguan. Len' bexe'e mech de'len bchin yoguə'əto' na' gwlejlane' mechən'. ⁷Nach Jeso'osən' gože'ene': —İjoye'lenə'. Babene' de'len non gonene' nada' žan' əgaša'anə'. ⁸Ca naquə beṇə' yašə' ca', syempr nitə'əcze' len le'e, pero nada' caguə syempr soa' len le'e.

Bχoz əblao ca' boso'oxi'e so'ote' Laçhən'

⁹Na' beṇə' zan beṇə' Izrael gwłaz cheton' gwsa'acbe'ine' de que

Jeso'osən' zoe' na'. Na' ja'aque', pero caguə por ni che Jeso'os na'azən', sino par besə'əle'ine' Laçhən', ben' bosban Jeso'osən' ladjo beṇə' guat ca'. ¹⁰Na' b̄xoz əblao che n̄asyon çeton' lec̄zə boso'oxi'e so'ote' len Laçhən', ¹¹çhedə' beṇə' zan beṇə' Izrael gwlaž çeton' ja'aque' na' gwso'on̄lilaže'e Jeso'osən' por ni che le'.

Jeso'osən' beyo'e Jerosalennə'

¹²Na' beteyo gwza'ato' Betanian' len Jeso'osən' na' gweyjtə' Jerosalennə'. Na' ca orən' beṇə' zan chəsə'əžag Jerosalennə' beṇə' zja'ac l̄ni pascon'. Na' gosə'ənezene' de que Jeso'osən' yežine' Jerosalennə'. ¹³Na' de'le na'anə' besə'əchoje' bedəsə'əleze' neto', zjənoxe'e no zin, na' chəsə'əgü'e be' lban che' chəsə'əne': —Le' naco' Rei che n̄asyon Izrael chechon', goclenšga neto'. Sošgo' mbalaz le' baza'o nga, babselə' Xancho Diozən' le'.

¹⁴Na' b̄žel to borr dao' bia gwžia Jeso'osən' lao zde'. Goc can' nyojczən nan:

¹⁵Le'e ža'ale Jerosalennə' bito žeble.

Le'e ggüiašc baza' Rei çhelen' žie' to borr dao'.

¹⁶Na' neto' disipl che' bito gweyjni'ito' kategazə de que goc che' con can' boso'ozəj de'e profet ca' beṇə' ca' gwso'e xtižə' Diozən' cana'. Gwde gwso'ot beṇə' Jeso'osən' na' Diozən' be'ene' yelə' bala'an̄ xen, na' canan' jəyeza'alazažə'əto' dižə' ca' zjənyoj che' na' gocbe'ito' gwso'one'ene' le' can' nyojčəṇə'.

¹⁷Beṇə' ca' gwnitə' len Jeso'osən' catə'an̄ bolgüiže' Laçhən' na' bosbane'ene' par bechoje' lo'o ban' gwso'e dižə' len beṇə' ca' ža' syodan' can' bene'ene'. ¹⁸De'e na'anə' bedəsə'əleze'ene' çhedə' gosə'ənezene' ca miłagr de'en bene'. ¹⁹Na' gosə'əna beṇə' fariseo ca' entr lega'aque': —Bachle'ile cuicə bi de gonchon'. Yoguə' beṇə'çhən' zjəsə'ənao le'.

To çhopə beṇə' griego gwse'ene' əso'elene' Jeso'osən' dižə'

²⁰Na' zjəlen balə' beṇə' griego, beṇə' ja'ac l̄ninə' par gwso'elaogü'e Diozən'. ²¹Beṇə' quinga besə'əžine' gan' zo Lip beṇə' Betsaida distrit che Galilean'. Na' gwsa'ata'əyoine' Lipən' gwse'ene': —Gwzi'ixenšga, chene'eto' güe'elento' Jeso'osən' dižə'.

²²Nach gweyč Lipən' jəye' Ndrəsən'. Nach Ndrəsən' len Lipən' jəsə'əye' Jeso'osən'. ²³Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Na'a bachžin ža so'ot beṇə' nada' par niçh Diozən' gone' nada' yelə' bala'an̄ xen. Len' bsele'e nada' golja' beṇə'çh. ²⁴De'e li əchnia' le'e, šə to trigon' cui yexinjən catə' əxopən lao yon', chega'an̄czə tozən, pero šə yexinjən na' yela'an, de'e zan trigon' yeyaquan. ²⁵Notə'ətezə beṇə' chaquene' gone' par niçh cui çhi' saque'e o par niçh cui no so'ot le', be'enan' cuiayi'. Na' notə'ətezə beṇə' chsanlažə' cuine' çhi' saque'e o so'ot beṇə' le' por ni çhia', bade yelə' mban zejlicane che'ene'. ²⁶Na' notə'ətezə beṇə' chene'ene' gone' xšina'anə', çheyalə' gonlilaže'e nada' na' gwzenague' çhia'. Na' ga'an soa'

na' so ben' gon xšina'anə'. Na' beṇə'
ca' so'on xšina'anə', Xa'anə' güe'e
lega'aque' yelə' bala'an.

**Jeso'osən' gwdixjue'e de
que so'ot beṇə' le'**

²⁷Bachžaglaogua' lo'o
yichjla'aždaogua'anə'. ¿Echaquele
ṇabda' Xa'anə' yosle' nada' lao
de'e ca' ze'e gaquə čhia' na'a? Abi.
Babida' par nič gaquəczə čhia'
ca'anə'.

²⁸Nach bene' orasyonṇə' gwne':
—Xa', ben par nič le' si'icho' yelə'
bala'an.

Nach Diozən' ben' zo yoban'
gwne' gože'ene': —Babena' ca
gwxia' yelə' bala'an, na' ze'e
goncha' ca si'icha'annə'.

²⁹Beṇə' zan zjənžague' neto' ca
orən' na' catə' gwse'ene' de'en
gwna Diozən', baḷe' gosə'əne' de
que gwṇinnə'. Na' yebaḷe' gosə'əne':
—To anglən' əgwṇe le'.

³⁰Na' Jeso'osən' gože' neto': —
Diozən' gwne' nada' zižjo caguə
par nič nada' ənezda' de que
chzenague' čhia'anə', sino par
nič əneze le'enə'. ³¹Bachžin ža
catə' Diozən' əgwnežjue' castigw
zejlicane che beṇə' ca' cui
zjənobbia' le'. Na' bachžin ža
catə' gwxie'enə' de'en chnabia'
beṇə' ca' cui zjənobbia' Diozən' nit
yelə' gwnabia' cheinə'. ³²Na' catə'
gwso'ote' nada' le'e yag corozən',
gona' par nič yoguə'əḷəḷ beṇə'
bagwlej Diozən' par əsa'aque' xi'ine'
so'onḷilaže'e nada'.

³³Na' de'e ngan' gwne' chzejni'ine'
neto' de que so'ot beṇə' le'
yoso'ode'ene' to le'e yag coroz.

³⁴Nach baḷə beṇə' zan ca' ža'anə'

gwse'ene': —Neto' babeneto'
choso'osed choso'olo'i beṇə' can'
na Xtižə' Diozən' de'en nyojən,
na' nezetə' nan de que Cristən'
ben' gwlej Diozən' par gaquəlene'
ṇasyon čhechon' soe' zejlicane. Na'
le' nao' de que Diozən' bsele'e le'
goljo' beṇəč. ¿Bixchen' nao' le' de
que so'ot beṇə' le' to le'e yag coroz?
¿Ebselə' Diozən' le' goljo' beṇəč?

³⁵Nach Jeso'osən' gože' lega'aque':
—Nada' za'a par əchgua'a be'eni'
lo'o yichjla'aždao' beṇəčan'.
Na' yeto term da'ogan' soa' par
əgwse əgwlo'ida' le'e. Le'e šejle'
xtiža'anə' žlac ne'e de latjə par
nič cui cuiayi'ile zejlicane. Beṇə'
ca' cui chse'ejle'e xtiža'anə' bito
chsa'acbe'ine' de que yesə'əbiayi'e.
Zjənaque' ca to beṇə' chda gan' naquə
žčoḷ na' bito chache'ine' gan' chde'.
³⁶Le'e gonḷilažə' nada' na'a žlac ne'e
de latjə par nič šo'o be'eni' čhian'
lo'o yichjla'ažda'olen' na' par nič
əgwnežjwle be'eni' che yeziquə'əchlə
beṇə'. Gwde gwna Jeso'osən' ca'
beze'e bocaše'ene' lega'aque'.

**Zan beṇə' Izrael ca' bito
gwso'onḷilaže'e Jeso'osən'**

³⁷La'anə'əczə besə'əle'i beṇə'
Izrael gwlaž četon' ben Jeso'osən'
zan miḷagr, casi yogue'e bito
gwso'onḷilaže'ene'. ³⁸Na' de'en goc
ca' goc complir can' bzoj de'e profet
Isaiazən' ben' be' xtižə' Diozən'
cana', nan:

Xanto', casi notono no
choso'ozenag dižə' de'en
chyixjue'eto'onə'.

Na' casi notono chsa'acbe'i de
que babesə'əle'ine' blo'o yelə'
guac čhio'onə'.

³⁹Bito goquə se'ejle'e, chedə' chac chega'aque' can' na yeto de'en bzoj de'e profet Isaiazən', nan:

⁴⁰Diozən' babene' par niçh nažjo yichjla'aždao' beṇə' quinga na' par niçh zjənaque' beṇə' godenag.

Babene' par niçh chəsə'əle'ine' pero cabi chsa'acbe'ine' bi zejen de'en chəsə'əle'ine'enə', na' chse'enene' pero bito chse'ejni'ine' bi zejen de'en chse'enene'enə'.

Gosyə'ədinjljei

xtolə'əga'aque'enə na' gwso'elje' latjə yocobə Diozən' yichjla'ažda'oga'aque'enə' žalə' chse'ejni'ine'en na' žalə' chsa'acbe'ine' bi zejen.

⁴¹De'e quinga gwna de'e profet Isaiazən' chedə' ble'ine' yelə' chey che'eni' che Jeso'osən' na' be'e dižə' che'.

⁴²La'anə'əczə beṇə' zanch lao nasyon Izrael cheton' bito gwse'ejle'e che Jeso'osən', bia'aczə zane' gwso'onlilaže'ene', na' len no beṇə' gwnabia' cheto' ca'. Pero na' bito gwso'e dižə' de que chso'onlilaže'ene' chedə' besə'əžebe' cabich əso'e beṇə' fariseo ca' latjə par so'e lo'o yo'oda'onə'.

⁴³Gwse'enchene' so'e beṇachən' lega'aque' yelə' bala'an cle ca so'one' ca güe' Diozən' lega'aque' yelə' bala'an.

Xtižə' Jeso'osən' zjənaquən
de'e žialao xen

⁴⁴Na' Jeso'osən' gwne' zižjo gože' lega'aque': —Beṇə' ca' chso'onlilažə' nada' caguə nadə'əzan' chso'onlilaže'e sino

lenczə Xa'anə' ben' əbsele' nada'.

⁴⁵Ben' chle'i nada' leczə chle'ine' Xa'anə' ben' bsele' nada'. ⁴⁶Nada' za'a yežlyo nga par niçh chgua'a be'eni' lo'o yichjla'aždao' beṇə' ca' chso'onlilažə' nada'. Chgua'a be'eni' lo'o yichjla'ažda'oga'aque'enə' par niçh cuich so'ontezə so'one' de'e malən'. ⁴⁷Na' notə'ətezə beṇə' chse'ene xtižə'anə' na' bito choso'ozenague' chei caguə nada' choglaogua'an chega'aque' de que zjənapə' dolə, chedə' bito za'a yežlyo nga par niçh choglaogua'an che beṇachən' de que zjənapə' dolə' sino par niçh gona' ca cui žjəya'aque' lao yi' gabilən' šə so'onlilaže'e nada'. ⁴⁸Xtižə'anə' de'en babi'a len lega'aque' choglaon chega'aque' de que zjənapə' dolə' chedə' bito chse'ejle'e chia' na' nic choso'ozenague' che xtižə'anə'. Choglaon chega'aque' de que zjənapə' dolə' catə' əžin ža šo'o fin che yežlyon'. ⁴⁹Dižə' de'en babi'anə' bito bi'an de'e bia'azəlaža'a. Xa'anə' bsele'e nada' na' le'enə' none' mendad bin' cheyalə' nia' na' bin' əgwsed əgwlo'ida' beṇə'. ⁵⁰Na' notə'ətezə beṇə' yoso'ozenag che xtižə' Xa'anə' de'en none' mendad cho'elena' beṇachən', əgwnežjue' yelə' mban zejlicane chega'aque'. De'e na'anə' cho'elena' le'e dižə' con can' bagwna Xa'anə'.

Gwdib Jeso'osən' ni'a disipl che' ca'

13 Na' ca naquə Jeso'osən', bedote chaquene' che neto' chonlilažə'əto' le' yežlyo nga. Na' nezene' de que bachžin ža yeze'e yežlyo nga par yeyeje' gan' zo Xe'enə'. De'e na'anə' catə' ze'e

za'alə lni pascon' blo'ichene' neto' can' lechguale' chaquene' cheto'.

²Na' bach gwlo'o gwxiye'enə' xbabən' lo'o yichjla'aždao' Jod Iscariot xi'in Simonə' par əgwdie' Jeso'osən' lao na' beṇə' contr che' ca'. ³Na' neze Jeso'osən' de que Xe'enə' babene' par niç nape' le'ezelaogüe yelə' chnabia' xen, na' nezene' de que gan' zo Dioz nan' gwze'e na' gan' zo Dioz nan' yeyeje'. ⁴Na' lao chaoto' xše'enə' Jeso'osən' gwzože'e na' gwcua'a xadon che'enə' na' gwxi'e to lachə' na' bcheje'en lsine'enə'. ⁵Nach gwxi'e nisən' gwde'en to lo'o ša' na' gwzolaogüe' gwdbibe' ni'ato'onə' ca to mos. Na' bosbiže' ni'ato'onə' len lachən' de'e nchej lsine'enə'.

⁶Na' catə' bžine' gan' chi' Simon Bedən', Bedən' gože' le': —Xana' ələ' chibo' ni'anə'?

⁷Na' gož Jeso'osən' le': —De'e nga chona' cabi chejni'ido'on na'a, pero gwejni'ido'on telə.

⁸Na' gož Bedən' le': —Le' cuat chibo' ni'anə'.

Na' Jeso'osən' gože'ene': —Šə cui ga'a chiba' le' caguə leno' nada'anə'.

⁹Na' Bedən' gože'ene': —Xana' caguə ni'a na'azən', sino doxencza'.

¹⁰Nach gož Jeso'osən' le': —Beṇə' nošə' nazjə, ni'e na'azə chyažje chibe', la' banaquəczə doxen cuerp che'enə' xi'ilažə'. Ca naquə le'e ža, naquəczle xi'ilažə' la'anə'əczə caguə yoguə'əle.

¹¹Jeso'osən' nezene' non' əgwdie le' lao na' beṇə' contr che' ca', na' de'e na'anə' gwne': “Caguə yoguə'əle nacle xi'ilažə'”, na' zejen caguə yoguə'əto' naquəto' beṇə' la'aždao' xi'ilažə'.

¹²Na' catə' beyož gwdbibe' ni'ato'onə', na' beyaz xadon che'enə' na' bebi'e de'e yoblə cho'a mesən'. Na' gože' neto': —¿Chejni'ile bi zejen de'en babena' len le'e? ¹³De'e nga zejen. Le'e nsi'ile nada' Maestr na' Xanle, na' güenczən' nale chedə' can' naca'. ¹⁴Na' nada' naca' Xanlen' na' nactia' Maestr chelen' bagwdiba' ni'alen' ca to mos, de'e na'anə' le'e leczə cheyalə' gaquəlen ljuəžjle ca to mos. ¹⁵Bagwdiba' ni'alen' parzə niç gwlo'ida' le'e de que cheyalə' gonle can' babena'anə'. ¹⁶De'e li əchnia' le'e notə'ətezə mos bito naque' blaoch ca xane'enə', ni ben' chej mendadən' cui naque' blaoch ca ben' chselə' le'. ¹⁷Šə chejni'ile de'e quinga na' gonle can' nia'anə', nachən' sole mbalaz.

¹⁸Caguə nia' ca' che yoguə'əlen'. Nada' nezdə' nac naquə yichjda'aždao' le'e bagwleja' par nacle disipl chia'. Pero na' gwleja' le'e par niç gaquə complir can' na Xtižə' Diozən' de'en nyojən nan: “Be'en gwdaolena' txen bablej bšoše' nada'.” ¹⁹Nada' əchnia' le'e de'e nga na'a antslə cuiṇə' gaquən, par niç catə' gaquən šejle'ele de que nada' naca' ben' bagwnia' le'e. ²⁰De'e li əchnia' le'e ben' cho'elao' notə'ətezə beṇə' əchselə'a, nada'anə' cho'elaogüe'e. Na' ben' cho'elao' nada', ben' əbselə' nada' na'anə' cho'elaogüe'e.

**Jeso'osən' be'e dižə' che
ben' naquən əgwdie le' lao na'
beṇə' ca' chəsə'əgue'i le'**

²¹Beyož gwna Jeso'osən' de'e ca' bachžaglaogüe' lo'o yichjla'aždaogüe'enə', na' gwne'

clar: —De'e li əchnia' le'e de que to le'e əgwdele nada' lao na' beñe' ca' chəsə'əgue'i nada'.

²²Nach neto' bgüia lao ljuežjto' chaqueto' noto' chein' ne' ca'.

²³Nach nada' chi'a cuite'enə' chedə' chacchğüeine' chia'. ²⁴Na' Bedən' bene' señy len nada' par niçh gwñabda' Jeso'osən' no chein' gwne' ca'. ²⁵Nach bgüiga'a bao goža' Jeso'osən': —Xana', ¿non'?

²⁶Nach gož Jeso'osən' nada': —Be'en əgwnežjua' to pedas yetən' catə' bablo'oja'an xojən', le'enə'.

Nach blo'oje' yetən' xojən' na' bnežjue'en Jod Iscariot xi'lin Simonə'. ²⁷Na' beyož bnežjue' Jodən' yetən' le'e gwyo'o gwyazte Satanəsən' de'en chnabia' de xio' ca' lo'o yichjla'aždao' Jodən'. Nach Jeso'osən' gože'ene': —De'en gono'onə' benən lğüegwzə.

²⁸Na' ni to neto' ža'ato'onə' cui gwyejni'ito' bixchen' gože' le' ca'.

²⁹Jodən' noxe'e bols mechən' na' de'e na'anə' bałəto' bento' xbab de que Jeso'osən' gože' le' šeje' žjəxi'e de'e chyažjeto' lao lñin' o de que cheyalə' əgwnežjue' latə' mechən' beñə' yašə' ca'. ³⁰Na' catə' beyož gwdao Jodən' pedas yetən' de'en bnežjw Jeso'osən' le', le'e bchojte'. Na' ca orən' bagol.

**To de'e cobə de'e non
Jeso'osən' mendad goncho**

³¹Na' gwde bchoj Jodən' Jeso'osən' gwne': —Diozən' bsele'e nada' golja' beñach, na' na'a so'ot beñə' nada' na' gone' nada' yelə' bala'an xen. Na' leczə Diozən' si'e yelə' bala'an xen ca de'en gaquə chia'. ³²Na' ca naquə Diozən'

si'e yelə' bala'an ca de'en gaquə chia', leczə le'enə' gone' nada' yelə' bala'an, na' le'e solaote gone' nada' yelə' bala'anə' na'a. ³³Xi'indaogua'a, yešlož da'ogan' soa' len le'e. Na' yeyiljle nada', na' can' goža' beñə' blaο che nasyon Izrael chechon', leczə can' əchnia' le'e na'a de que gan' yeya'a bito gaquə sa'alenle nada'. ³⁴Nach to de'e cobə chona' mendad gonle, de que gague che ljuežjle tole yetole can' chacda' chele, leczə can' le'e gague che ljuežjle tole yetole. ³⁵Na' yesə'əneze yoguə'əlol beñə' de que nacle disipl chia' šə gaguele che ljuežjle tole yetole.

**Jeso'osən' ne' de que Bedən' cui
chebe' de que nombi'ene'**

³⁶Na' gož Bedən' le': —Xana', ¿gan' yeyejo'?

Na' gož Jeso'osən' le': —Gan' yeya'a bito gaquə denaogo' nada' na'a, pero telə denaogo'.

³⁷Na' gož Bedən' le': —Xana' ¿bixchen' cui gaquə denaogua' le' na'a? Gwsanlažə' cuina' so'ot beñə' nada' laogüe de'en chacda' chio' šə chonclən byen.

³⁸Na' gož Jeso'osən' le': —¿Echacdo' gwsanlažə' cuino' so'ot beñə' le' laogüe de'en chacdo' chia'? De'e li əchnia' le' de que bito cuež lecon' antslə ze'e gaquə šon las cui chchebo' de que nombi'o nada'.

**Beñə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən'
zjənombi'e X'e' Diozən'**

14 Bito gaquəžejlažə'əle chia' nada'. Legonlilažə' Diozən', na' leczə legonlilažə' nada'. ²Gan' zo Xa' Diozən' naquən ca to yo'o

xen gan' ža' de'e zan cuart. Gwnia' le' žalə' cui bi cuart de par le'e. Na' yeya'a žjəyeyenšaogua'a cuart par to tole. ³Na' catə'an babeyož jəyeyenšaogua'a cuart chelen', yida' yetši'i na' yechi'a le'e socho txen par nič gan' soa' na' so le'e. ⁴Banombi'ale gan' yeya'a na' bənezele naquən' gonle par yeda'acle na'.

⁵Na' gož Tomasən' le': —Xanto', bito nezetə' gan' yeyejo'. ¿Na' nacxa gaquən' ənezetə' nac gonto' par yela'ato' na'?

⁶Jeso'osən' gože'ene': —De'en cheyalə' gonle gonlilažə'əle nada' par nič yežinle gan' zo Xa'anə'. Nada' nezdə' na' chzejni'ida' yoguə'əlo' de'en naquə de'e li che Diozən'. Na' nada' nsa'a yelə' mban zejlicane par beṇə' ca' chso'onlilažə' nada'. Ni to cono yežin gan' zo Xa'anə' šə cui gonlilaže'e nada'. ⁷Žalə' nombi'ayanə'əle nada', lente Xa'anə' nombi'ale žalə' ca'. Na' dezd na'a banombi'alene' na' bable'ilene'.

⁸Na' gož Lipən' le': —Ben par nič le'ito' Xa'onə'. Lezən de'en chene'eto'.

⁹Jeso'osən' gože'ene': —Lip, sša xen bagwzoa' len le'e, ¿əna' cuinə' gombi'o nada'anə'? Notə'ətezə beṇə' bable'i nada' lenczə Xa'anə' bable'ine'. ¿Bixchen' nao' gona' par nič le'ile Xa'anə'? ¹⁰¿Ecu' chejli'o de que nada' zoa' len Xa'anə' na' Xa'anə' zoe' len nada'? Dižə' quinga cho'a nada', caguə cho'an de'e bia'azəlažə'anə'. Xa' na'anə' zoe' len nada' na' len' chone' par nič cho'a dižə' quinga na' chona' yoguə'əlo' de'en chona'. ¹¹Le'e šejle' chia' ca de'en ənia' de que zoa' len Xa'anə'

na' le' zoe' len nada'. Na' šə cui chejle'ele xtiža'anə', le'e šejle' chia' por ni che de'en bable'ile chona'anə'. ¹²De'e li əchnia' le'e ben' chonlilažə' nada', ca de'e ca' chona' leczə gone'en. Na' de'e zaquə'əch ca de'e ca' gone' chedə' nada' yeya'a gan' zo Xa'anə'. ¹³Na' yoguə' de'e ənabele Xa'anə' gona' laogüe de'en chonlilažə'əle nada', gona'an par nič Xa'anə' si'e yelə' bala'an ca de'en gona' naca' Xi'ine'. ¹⁴Bitə'ətezə de'e ənable gona' por ni che de'en chonlilažə'əle nada', nada' gona'an.

**Jeso'osən' bene' iyebe
sele'e Spirit che Diozən'**

¹⁵Šə chaquele chia' cheyalə' gonle can' nona' mendad gonle. ¹⁶Na' nabda' Xa'anə' par əsele'e Spirit che'ənə' len le'e par gaquəlenən le'e can' babena' nada'. Na' son len le'e zejlicane. Spirit che Diozən' əgwzejni'in le'e de'en naquə de'e li. ¹⁷Beṇə' ca' cui zjənombia' Diozən' bito chso'elaogüe'e Spiritən' chedə' bito chesə'əle'ine'en na' nic zjənombi'en. Pero le'e nombi'alen chedə' zon len le'e na'a na' gwžin ža catə' son lo'o la'ažda'olen'. ¹⁸Bito gwcua'ana'a le'e ca gozebə. Güida' yeto nga gan' zole. ¹⁹Na' yešlož da'ozə na' beṇə' ca' cui zjənombia' Diozən' cabich yesə'əle'ine' nada', pero le'e gwle'ile nada'. Na' laogüe de'en zoa' nsa'a yelə' mban zejlicane che beṇə' chso'onlilažə' nada', de'e na'anə' le'e sole zejlicane. ²⁰Na' catə' əžin ža la' Spirit che Diozən' son lo'o la'ažda'olen' canan' ənezele de que nada' zoa' len Xa'anə', na' le'e zole

len nada', na' nada' zoa' len le'e.

²¹Ben' neze can' nona' mendad na' chone' can' ani'anə', bena'an chaque chia'. Na' ben' chaque chia' leczə chaque Xa'anə' che', na' gwzochcza' gaquəda' che' na' gona' par niç ənezene' de que zotezə zoa' len le'.

²²Na' Jodən' pero caguə Jod Iscariotən' gože' le': —Xanto' ĩbixchen' gono' par niç neto' le'icheto' le' na' cui gono' par niç benə' yoblə yesə'əle'ichene' le'?

²³Na' Jeso'osən' gože'ene': —Le'e chaquele chia' chzenagle xtiža'anə'. Na' Xa'anə' leczə chaquene' chele na' neto' desoto' len le'e. ²⁴Benə' ca' cui chsa'aque chia' bito choso'ozenague' xtiža'anə'. Dižə' de'en chenele ənia' le'e, caguə cho'an de'e bia'azəlaža'anə', sino cho'a dižə' de'en chenele Xa'anə' ben' əbsejə' nada'.

²⁵De'e quinga bagwnia' le'e žlac ne'e zoa' len le'e. ²⁶Na' Xa'anə' əsele'e Spirit che'enə' son lo'o la'aždao' le'e chonlilažə'əle nada' niç gaquəlenən le'e. Na' Spiritən' əgwzejni'in le'e yoguə'əloj de'en cheyalə' ənezele na' gonən ca žjəyeyza'alažə'əle yoguə'əloj de'en bagwnia' le'e.

²⁷Chona' par niç so cuezle binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen' ca binlo zo chbeza' len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'aždaogua'anə'. Nada' chona' ca zo chbezəchle binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen' cle ca chso'on benəçhən' par so cuezle binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen'. Bito gaquəžejlažə'əle, nic žeble.

²⁸Babenele can' bagwnia' de que yeya'a gan' zo Xa'anə', na' de que yida' de'e yoblə gan' zolen'. Žalə' chaquele chia' can' cheyalə'ənə', gobeile de'en yeya'a, chedə' Xa'anə' zaquə'əche' ca nada'. ²⁹Na'a ža bagwnia' le'e de'e ca' antslə cuiñə' sa'aquən par niç catə' sa'aquən šejle'ele de que naca' ben' bagwnia' le'e.

³⁰Bitoch gua'a dižə' zan len le'e chedə' baza' gwxiye' de'en chnabia' benə' ca' cui chso'onlilažə' nada' na' tiļəlenən nada'. Pero bito soin nada'. ³¹Chona' con can' non Xa'anə' mendad par niç əneze benəçhən' de que chacda' che Xa'anə'. Na'a ža lešo'o šejəchcho.

Jeso'osən' gwxaquə'əlebene'
ca to yag oba

15 Nada' gwxaquə'əlebəda' ca to yag oba de'en naquə le'ezelaogüe yag zaque'e. Xa'anə' gwxaquə'əlebene' ca ben' chonš'i'i yaguən'. ²Na' le'e chonlilažə'əle nada' gwxaquə'əlebele ca xozə' yaguən'. To to xoze'e ca' cui bi frot chbian, chchogue'en. Na' to to xoze'e ca' de'e chəsə'əbia frot, chpe'en par niç chbiachən frot zanch. ³Can' banaquə yichjla'ažda'olen' chedə' chzenagle xtiža'anə' de'en babi'a len le'e. ⁴Lesotezə leso len nada' par niç nada' gaquə sotezə soa' len le'e. Ca che xozə' yag frotən', bito bi frot cuian to gwłazzen šə cui zon nca'an le'e yaguən', can' naquən len le'e, bito gaquə gonle de'en chazlažə' Diozən' šə cui sotezə sole len nada'. ⁵De'e yoblə əhia' de que nada' gwxaquə'əlebəda' ca yag oban'

na' le'e ca xoze'enə'. Notə'ətezle šə zotezə zole len nada' na' nada' zotezə zoa' len le'e, gonchguale de'en chazlažə' Diozən'. Pero cuiczə gac gonle de'en chazlaž'e'enə' to gwłazle. ⁶Beṇə' cui zotezə zo len nada' əhoje' ca'alə, ca che xozə' yag oban' de'e ca' chchog ben' chonš'i' yaguən' na' chəsə'əbižən. Nach chtobe'en chade'en yi' par chse'eyən.

⁷Šə le'e zotezə zole len nada' na' šə yo'o yichjle xtiža'anə' do tyempte, bitə'ətezə de'e chene'ele ənable len orasyonṇə' de'e sil'iczlə'nə'.

⁸Yełə' bala'an chzi' Xa'anə' catə'ən chonchguale can' chazlaž'e'enə', na' bach chlo'ele de que chonlilažə'əle nada' na' chzenagle chia' can' cheyałə' gonle šə bachonchguale de'en chazlaž'e'enə'. ⁹Ca Xa'anə' chaquene' chia', leczə ca' nada' bachacda' chele. Le'e so legon ca gacbe'ile de que chacda' chele.

¹⁰Šə chonle can' nona' mendadən', nachən' gacbe'ile de que chacda' chele, ca nada' chona' can' non Xa'anə' mendadən' na' chacbe'ida' de que chaquene' chia'.

¹¹Bagwnia' le'e ca' par ničh sole mbalaz ca mbalazən' zoa' nada'. Che'enda' sole mbalaz juisy. ¹²De'e nga chona' mendad gonle, gaquele che ljuežjle tole yetole can' chacda' chele. ¹³Notono nla' beṇə' chaquechene' che ljuežje' mazəchlə can' chaque ben' chsanlažə' cuine' so'ot beṇə' le' par gaquəlene' beṇə' migw che' ca'.

¹⁴Le'e nacle migw chia' šə chonle can' nona' mendadən'. ¹⁵Bitoch ənia' le'e mos chia' chedə' beṇə' zjənaquə mos bito zjənezene' bi

chon xanga'aque'enə'. Bania' le' migw chia', chedə' yoguə'əloł de'e ca' babenda' gwna Xa'anə' babzejni'ida'an le'e. ¹⁶Caguə le'e gwlejlə nada' par naca' Xanle. Nada' bagwleja' le'e par chonlilažə'əle nada'. Na' chselə'a le'e par ničh šejəchle gonchguale can' chazlažə' Xa'anə' na' caguə de'e te che de'e ca' gonlen'. Na' šə gonle can' chazlaž'e'enə', yoguə'əloł de'en ənabele Xa'anə' laogüe de'en chonlilažə'əle nada', gon'en. ¹⁷De'e nga de'en chona' mendad gonle, de que gaquele che ljuežjle tole yetole.

**Beṇə' ca' cui zjənombia' Diozən'
chəsə'əgue'ine' beṇə' ca'
choso'ozenag che Jeso'osən'**

¹⁸Bito yebanele de'en chəsə'əgue'i beṇə' ca' cui zjənombia' Diozən' le'e. Legon xbab de que zgua'atec nadan' besə'əgue'ine' antslə ca le'e. ¹⁹Žalə' nacle txen len beṇə' ca' cui zjənombia' Diozən', gwsa'aque'ne' chele can' chsa'aque'ne' che beṇə' ca' zjənaque' txen. Nada' bagwleja' le'e par naole nada', na' bitoch nacle txen len beṇə' ca' cui zjənombia' Diozən', na' de'e na'anə' chəsə'əgue'ine' le'e. ²⁰Le'e žjsa'alazə' de'en bagwnia' le'e: "Notə'ətezə mos bito naque' blaoch ca xane'enə'." Can' baboso'olagzežə bosə'olagzide' nada', leczə can' yoso'olagzežə yoso'olagzide' le'e. Žalə' bosə'ozenague' xtiža'anə', leczə gosə'əzenague' xtižə'əlen'. ²¹Na' yoguə' de'e ca' so'one' len le'e chedə' le'e chonlilažə'əle nada' na' lega'aque' bito zjənombi'e Xa'anə' ben' bsełə' nada'.

²²Žalə' nada' cui bida', na' žalə' cui bia'a dižə' len lega'aque',

bito zjənapə' dolə' ca naquən'
 chəsə'əgue'ine' nada'. Na' n̄a'
 cuiczə bi de bi yoso'ode'ine' par
 yesə'əne' cui bi dolə' zjənapə'.
²³Ben' chgue'i nada', lenczə X̄a' nan'
 chgue'ine'. ²⁴Žalə' cui bena' entr
 lega'aque' miłagr de'e cuiṇə' gon ni
 to beṇə' yoblə, bito zjənapə' dolə'
 ca naquən' chəsə'əgue'ine' nada'.
 Pero n̄a'a babesə'əle'ine' de'e ca'
 chona' na' bia'aczə chəsə'əgue'ine'
 nada' na' len X̄a'anə'. ²⁵Pero na'
 chac ca' par niḅh chac complir can'
 na Xtižə' Diozən' gan' nyojən nan:
 "Besə'əgue'ine' nada' sin cui bi bi
 de'e mal bena'."

²⁶Bagwnia' le'e de que sełə'a
 Spirit che X̄a' Diozən' par
 gaquəlenən le'e na' par əgwzejni'in
 le'e de'en naquə de'e li. Spiritən'
 sa'an gan' zo X̄a'anə' la' sełə'an
 par güe'en xtižə'anə'. ²⁷Na' leczə
 ca' le'e güe'ele xtižə'anə', chedə'
 bagwzole len nada' dezd catə'ən
 gwzolaə chyixjui'a xtižə' X̄a'
 Diozən'.

16 Bagwnia' le'e de'e ca'
 par niḅh cui yebiguə'əle
 gosxanlə. ²Yesyə'əbeje' le'e lo'o
 yo'odao' chēga'aque' ca'. Na' bazon
 əžin ža catə' notə'ətezə beṇə'
 se'enene' so'ote' le'e so'one' xbab
 yebei Diozən' lega'aque' de'en
 so'one' ca'. ³So'one' ca' len le'e
 chedə' cui zjənombi'e X̄a'anə' na' ni
 nada' cui zjənombi'e. ⁴Na' bagwnia'
 le'e ca' par niḅh catə' əžin ža gac ca'
 žjəsə'alazə'əle de que bagwnia' le'e
 can' gaquən.

De'e chon Spirit che Diozən'

Catə'ən gwleja' le'e par nacle
 disipl chia' bito gwnia' le'e yoguə'

de'e ca' gac chele, chedə' gwnezdə'
 socha' len le'e. ⁵Na' la'anə'əczə
 yeya'a n̄a'a gan' zo X̄a'anə' ben'
 əbselə' nada', ni tole cui chṇabele
 nada' bi zejen de'en yeya'anə'.
⁶Na' de'en bagwnia' le'e de'e ca'
 bachacchgüeile lo'o la'ažda'olen'.
⁷Pero de'e li əchnia' le'e napən
 le'e cuent yeya'a, la' šə cui yeya'a
 Spirit che Diozən' de'en gaquəlen
 le'e bito yedəson lo'o la'ažda'olen'.
 Na' de'en yeya'anə' əselə'an len le'e.
⁸Na' catə'əch yidə'ən əgwzejni'in
 beṇəchən' de que zjənapə' dolə',
 əgwzejni'in lega'aque' de que
 naca' le'ezelaogüe beṇə' güen,
 na' əgwzejni'in lega'aque' de
 que gatə' castigw zejlicane che
 notə'ətezə beṇə' cui choso'ozenag
 chia'. ⁹Egwzejni'in lega'aque'
 de que zjənapə' dolə' de'en cui
 chso'onjilažə'e nada'. ¹⁰Egwzejni'in
 lega'aque' de que naca' le'ezelaogüe
 beṇə' güen chedə' yeya'a gan' zo
 X̄a'anə' na' bitoch le'ile nada'. ¹¹Na'
 əgwzejni'in lega'aque' de que gatə'
 castigw zejlicane che notə'ətezə
 beṇə' cui choso'ozenag chia', chedə'
 gwxiye' de'en chnabia' beṇə' ca' cui
 zjənombia' Diozən' banchoglaon
 chei de que si'in castigw zejlicane.
¹²Nedech de'e zan de'e əṇia'
 le'e, pero zdebə naquən n̄a'a par
 šejni'ilen. ¹³Pero catə' yedəso
 Spirit che Diozən' lo'o la'ažda'olen'
 par əgwzejni'in le'e de'en naquə
 de'e li, əgwsed əgwlo'in le'e
 yoguə'əloł de'en cheyałə' ənezele
 chia' nada'. Bito güe'en dižə' de'e
 bia'azləžə'i sino güe'en bitə'ətezə
 dižə' de'en chzene X̄a'anə' len
 na' chixjue'in le'e biquə' de'e ze'e
 za'ac. ¹⁴Gonən nada' yełə' bala'an,

chedə' əgwzejni'in le'e chia'
nada'. ¹⁵ Xa'anə' babene' ca nezdə'
yoguə'əlo' de'en nezene' na' de'e
na'anə' gwnia' de que Spirit che'enə'
əgwzejni'in le'e de'e ca' nezdə'.

**Jeso'osən' gože' disipl che' ca'
de que nite'e trist to tyemp
dao' na' techlə yesyə'əbeine'**

¹⁶ Yeto tyemp dao' le'e bitoch le'ile
nada'. Na' techlə yeto tyemp dao'
yoblə na' yezle'ile nada' nach yeya'a
gan' zo Xa'anə'.

¹⁷ Na' balə neto' disipl che' gož
ljuežjto': —¿Bi zejen de'e nga che'e
chio'o de que yeto tyemp da'ozə
na' bitoch le'ichone' na' de que
techlə yeto tyemp dao' yoblə na'
yezle'ichone'? ¿Na' bi zejen de'en
ne' yeyeje' gan' zo Xe'enə'? ¹⁸ ¿Bi
zejen de'en ne' yeto tyemp da'ozə
ža? Cuili bixchen' ne' ca'.

¹⁹ Na' gocbe'i Jeso'osən' de que
chene'eto' nabeto'one' bi zejennə',
na' gože' neto': —¿Ede'e ngan'
de'en chnabe ljuežjle? ¿Echene'ele
ənezele bi zejen ca de'en gwnia'
le'e de que yeto tyemp da'ozə na'
bitoch le'ile nada', na' techlə yeto
tyemp dao' yoblə na' yezle'ile
nada'? ²⁰ De'e li chnia' le'e de que
bazon cuežle na' yegüine'ele na'
benə' ca' cui zjənombia' Diozən'
yesyə'əbeine'. Yeyašə'əlažə'əle pero
con to tyemp da'ozən' na' techlə
yebeile. ²¹ Šə catə' chzan to no'olə,
chžaglaogüe' lao chaque' bes che
yelə' sanə'. Pero na' catə' bagoljə
bda'onə' bitoch chone' xbab che
de'en bžaglaogüe'enə' de'e tant
chebeine' de que bagoljə yeto
benəch yežlyo nga. ²² Leczə can'
len le'e, na'a sole trist, pero catə'

yežagcho de'e yoblə cana' yebeile
lo'o la'ažda'olen'. Na' ni to cono
yeca'a yelə' chebei chelen'.

²³ Na' catə' babžin ža soa' gan' zo
Xa'anə' de'e yoblə bito yažjele bi
ənable gona' par le'e. De'e li əchnia'
le'e bitə'ətezə de'e ənabele Xa'anə'
laogüe de'en chonlilažə'əle nada',
gone'en par le'e. ²⁴ Xte na'a cuiczə
bi ne'e nabele Xa'anə' ye'elene'
de que chnablen por ni che de'en
chonlilažə'əle nada'. Na' na'a lenabe
Xa'anə' bi de'en ənabelene' ye'elene'
ca', na' gone' can' ənabelene' par
nič sole mbalaz juisy.

**Jesocristən' babene' par nič
gwxiye'enə' cuich nabia'an chio'o**

²⁵ De'e zan de'e ca' bagwnia' le'e
babzejni'ida'an len jempl. Ežin žan'
catə' bitoch əgwzejni'ida' le'e len
jempl sino clar chixjue'ida' le'e che
Xa'anə'. ²⁶ Na' catə' babžin ža soa'
gan' zo Xa'anə' de'e yoblə, cana'ach
ənabele Xa'anə' bi de'en ənabelene'
ye'elene' de que chnablen por ni
che de'en chonlilažə'əle nada'. Na'
bito ənia' le'e de que nada' naba'
lao Xa'anə' par nič gaquəlene' le'e.
²⁷ Cuinczə Xa'anə' chaque' chele
por ni che de'en bachejle'ele de que gwza'a
gan' zoe'enə'. ²⁸ Gan' zo Xa'anə'
gwza'a babida' yežlyo nga. Na' na'a
yeza'a yežlyo nga na' yeya'a gan' zo
Xa'anə'.

²⁹ Na' neto' disipl che' gožto'one':
—Na'a cho'o dižə'an clar. Bito
cho'o dižə' len jempl de'e cui
chejni'ito'. ³⁰ Na' chache'ito' de que
nez nle'ido' xbab che benəchən'.
Bito chyažjdo' no əna le' bin'
chse'ene'ene' yesə'ənezene'. De'e

na'anə' chejle'eto' de que gwza'o gan' zo Diozən'.

³¹Na' gwna Jeso'osən' neto':

—¿Ena'a chejle'ele ža? ³²Gwžin or na' na'a baza'an catə' gasə'əlasle. To tole ca'ale xnez che chele na' əgwcuə'anle toza'. Pero caguə zoa' toza'anə' chedə' Xa'anə' zoe' len nada'. ³³Bagwnia' le'e ca' par nič so cuezle binlo len xbab de'e yo'o lo'o yichjla'ažda'olen' laogüe de'en chonlilažə'əle nada'. Yežlyo nga čhi' saquə'əle, pero bito žeble, nada' babena' par nič gwxiye'enə' cuich nabia'an le'e.

Jeso'osən' bene' orasyon par nič gaquəlen Diozən' disipl čhe' ca'

17 Gwde gwna Jeso'osən' ca', bgüie' yobalə na' gwne': — Xa', babžin or par gaquə čhia' can' babžio' bia' gaquə. Ben nada' yełə bala'an par nič leczə ca' nada' gona' le' yełə bala'an, nadan' naca' Xi'inə'. ²Babeno' nada' yełə chnabia' lao yoguə' benəč par nič chnežjua' yełə' mban zejlicane che yoguə'əloł noquə' benə' ca' bagwlejo' par chso'onlilažə'e nada'. ³Na' benə' ca' zjənapə yełə' mban zejlicanen' zjənombi'e le' ca tozon' zaco'o par güe'ela'oto', na' leczə zjənombi'e nada' Jesocrist ben' əbsəlo'onə'.

⁴Babena' le' yełə' bala'an yežlyo nga ca de'en babeyož bena' yoguə'əloł de'en gwlo'o lao na'a gona'. ⁵Na'a ža Xa', ben par nič yezi'a yełə' bala'an čhia'anə' catə' yela'a gan' zo'onə' ca yełə' bala'an de'en gwdapa' catə'an gwzoa' len le' antslə ze'e xə yežlyo nga.

⁶Bagwlejo' balə benəč par chso'onlilažə'e nada' na'

bablo'iga'acda'ane' naquən' naquə yichjla'aždaog'o'onə' na' naquən' chono'. Zjənaque' xi'inə', na' beno' par nič chso'onlilažə'e nada' na' chso'one' can' nono' mendadən'. ⁷Na' bazjənezene' de que yoguə'əloł de'en chona' na' yoguə' dižə' de'en cho'a za'an che cuino'. ⁸Babe'elena' lega'aque' dižə' de'en beno' mendad güe'elenga'aca'ane', na' bazjənonen čhega'aque'. Na' bachsa'acbe'ine' de que de'e liczə gwza'a gan' zo'onə', na' chse'ejle'e de que len' əbsəlo'o nada'.

⁹Chnabda' le' gaquəleno' lega'aque'. Caguə chnabda' le' gaquəleno' yoguə' benəčən', sino gaquəleno' benə' ca' zjənaquə xi'inə', benə' ca' gwlejo' par chso'onlilažə'e nada'. ¹⁰Na' yoguə' benə' ca' chso'onlilažə' nada' zjənaque' xi'inə'. Na' ca'acžən' naquən, notə'ətezə benə' zjənaquə xi'inə' leczə zjənaque' xi'inə'. Echzi'a yełə' bala'an de'en chso'onlilažə'e nada' na' de'en chso'one' bichlə de'en chso'one'enə'.

¹¹Na' na'a caguə socha' yežlyo ngan', pero benə' quinga nitə'əczel' yežlyo nga. Nada' bazeza'a gan' zo'onə'. Xa', naco' le'ezezaogüe benə' la'aždao' xi'ilažə'. Na' ca naquə benə' ca' gwlejo' par chso'onlilažə'e nada', bcuasə' bcue'ejga'aque' len de'e malən' por yełə' chnabia' čhio'onə'. Bcuasə' bcue'ejga'aque' len de'e malən' par nič əsa'aque' tozə len lježjga'aque'enə' ca chio'o naccho tozə. ¹²Bedote žlac zoa' len lega'aque' babcuasə' bcue'ejga'aca'ane' len de'e malən' por yełə' chnabia' čhio'onə'. De'e na'anə' ni toga'aque' cui gwžiyai'

sino tozə ben' banaquəczən cuiayi'e par niç gaquə complir can' na Xtizo'onə' de'en nyojən.

¹³Na' n̄a'a bazeza'a gan' zo'onə', na' cho'a dižə' quinga lao orasyonnə' žlac n̄e'e zoa' yežlyo nga par niç lega'aque' n̄itə'əchgüe' mbalaz ca mbalazən' zoa' nada'.

¹⁴Nada' babe'elenga'aca'ane' xtižo'onə'. Pero na' beṇə' ca' cui zjənobbia' le' chəsə'əgue'ine' beṇə' ca' chso'onl̄ilažə' nada' por ni che de'en cuich zjənaque' txen len lega'aque', ca nada' cui naca' txen len beṇə' ca' cui zjənobbia' le'. ¹⁵Na' ca naquə beṇə' ca' chso'onl̄ilažə' nada', caguə chṇabda' le' yeca'aga'aco'one' lao yežlyo ngan', sino chṇabda' le' par əgwcuasə' əgwcu'e'jga'aco'one' len de'en chon gwxiye'enə'.

¹⁶Bito zjənaque' txen len beṇə' ca' cui zjənobbia' le' ca nada' cui naca' txen len beṇə' ca' cui zjənobbia' le'. ¹⁷Ben par niç beṇə' ca' chso'onl̄ilažə' nada' so'on cuinga'aque' lažə' na'onə' laogüe de'en bazjənobbi'e dižə' l̄i chio'onə'. Yoguə'əlołte de'en babzejni'ido' lega'aque' naquən de'e l̄i. ¹⁸Len' bseło'o nada' yežlyo nga par chzejni'ida' benəchən' dižə' l̄i chio'onə', na' leczə ca' nada' bachsela'a lega'aque' par yoso'ozejni'ine' benəchən' dižə' l̄i chio'onə'. ¹⁹Zoa' chon cuina' lažə' na'onə' chedə' chacda' che beṇə' ca' chso'onl̄ilažə' nada'. Na' chona' ca' par niç lega'aque' so'on cuinga'aque' lažə' na'onə' laogüe de'en bazjənobbi'e dižə' l̄i chio'onə'.

²⁰Na' ca naquə chṇaba' gaquəleno' beṇə' ca', bito chṇaba' gaquəleno'

lega'acze' sino leczə gaquəleno' beṇə' ca' so'onl̄ilažə' nada' catə' əse'enene' dižə' de'en əsoe' beṇə' ca'. ²¹Xa', ben par niç yoguə'əlołe' əsa'aque' tozə len l̄juežjga'aque' ca le' naco' tozə len nada' na' nada' naca' tozə len le'. Ben ca əsa'aque' tozə laogüe de'en zjəngode'e txen len chio'o, par niç beṇə' ca' cui zjənobbia' le' se'ejle'e de que len' əbseło'o nada'. ²²Babeno' par niç chsa'acbe'i beṇə' de que nono' nada' yełə' bala'an, ca'aczən' chona' nada' par niç chsa'acbe'ine' de que chnežjua' lega'aque' yełə' bala'an. Na' chona' ca' par niç əsa'aque' tozə len l̄juežjga'aque' ca chio'o naccho tozə. ²³Lega'aque' zjəngode'e txen len nada' na' nada' ngoda'a txen len le' niç yoguə'əcho gaccho tozə na' ca' beṇə' ca' cui zjənobbia' le' yesə'əneze' de que len' əbseło'o nada' na' de que chacdo' che beṇə' ca' zjəngodə' txen len nada' can' chacdo' chia'.

²⁴Xa', bachacdo' chia' antslə ze'e x̄e yežlyo nga. De'e na'anə' beṇo' nada' yełə' chey che'eni'inə'. Na' che'enda' de que beṇə' ca' bagwlejo' par chso'onl̄ilažə'e nada' n̄ite'e len nada' gan' so'anə' par niç yesə'əle'ine' yełə' chey che'eni' chia'anə'. ²⁵Xa', le' naco' le'ezelaogüe beṇə' güen, na' ca naquə beṇə' ca' cui chso'onl̄ilažə' nada' bito zjənobbi'e le', pero nada' nombi'a le' na' beṇə' ca' bagwlejo' par chso'onl̄ilažə'e nada' bazjəneze' de que len' əbseło'o nada'. ²⁶Na' babena' par niç zjəneze' can' naquə yichjla'aždaog'o'onə' na' can' chono', na' n̄e'e gonchcza' ca yesə'əneze'.

Chzejni'iga'acda'ane' can' naquə
yichjla'aždaogo'onə' na' can' chono'
par nich əsa'acbe'ine' de que
chacdo' čhega'aque' can' chacdo'
chia' nada' na' par nich sotezə soa'
len lega'aque'.

**Jodən' bdie' Jeso'osən'
lao na' soldad ca'**

18 Na' ca beyož gwna
Jeso'osən' de'e ca', neto'
disipl čhe' gwza'ato' len le' gwyejto'
šļa'a yao Sedron gan' gotə' to güert,
na' gwyo'oto' len le'. ²Na' Jodən'
ben' banaquən gone' Jeso'osən'
lao na' beṇə' ca' chəsə'əgue'i le'
nombi'e güertən', chedə' zan las
bagwyejto' len Jeso'osən' lo'o
güertən'. ³Na' bχoz əblao ca' na'
beṇə' fariseo ca' bososele'e xonj
soldad na' len xa'ag yo'oda' ca'
zja'aclene' Jodən' par jəsə'əxene'
Jeso'osən' lo'o güertən'. Zja'aque'
gan' zo Jeso'osən' zjənoxe'e lintern,
yi' yech na' spad. ⁴Jeso'osən'
banezene' yoguə'əlo' de'en
gaquə che', nach bchoje' jəšague'
lega'aque' nach gože': —čNon'
cheyiljle?

⁵Na' gwse'ene': —Jeso'os beṇə'
Nasaret.

Na' gož Jeso'osən' lega'aque':
—Nada'anə'.

Na' len Jodən' lega'aque', ben'
banaquən gone' Jeso'osən' lao
na'aga'aque'enə'. ⁶Na' catə' gože'
lega'aque': “Nada'anə'”, le'e
besyə'əbiguə'əte' gosxanlə na'
gosə'əbixə' gwsa'ate'e lao yon'. ⁷Na'
de'e yoblə gože' lega'aque': —čNon'
cheyiljle?

Na' lega'aque' gosə'əze'ene': —
Cheyiljto' Jeso'os beṇə' Nasaret.

⁸Na' gwna Jeso'osən': —Bagwnia'
le'e de que nada'anə'. Na' šə nadan'
cheyiljle, le'e güe' latjə žjəya'ac
beṇə' quinga.

⁹Gože' ca' par nich goc
complir can' gwne' de que ni to
beṇə' ca' bagwlej Diozən' par
chso'onlilaže'ene' cui yesə'əbiayi'e.
¹⁰Na' Simon Bedən' no'e to spad
na' golje'en gwchogue' nag liča
xmos beṇə' gwnabia' che bχoz
ca'. Na' mosən' le' Malco. ¹¹Na'
Jeso'osən' gože' Bedən': —Bego'o
spad čhio'onə' lo'o liže. čEchaquele
gonle par nich cui čhi' saca'a can'
babsi' Xa'anə' xneze čhi' saca'a?

**Gosə'əche'e Jeso'osən'
lao ben' le Anas**

¹²Nach soldad ca' len capitán
čhega'aque'enə' na' zjəlen xa'ag
yo'oda' che nasyon Izrael
čheton' gosə'əzene' Jeso'osən'
na' bosoccheje'ene'. ¹³Na'
gosə'əche'ene' zgua'atec lao Anas
xta'obin' che Caifasən'. Caifasən'
naquəche' bχoz əblao che nasyon
čheton' ca izən'. ¹⁴Na' Caifas na'anə'
babnežjue' beṇə' bla' čhe nasyon
Izrael čheton' consejon' de que
napən lega'aque' cuent tozə ben'
so'ote' lgu'a yesə'əbiayi' yogue'e
len nasyon čheto'onə'.

**Bedən' bito gwchebe' šə
lene' Jeso'osən'**

¹⁵Simon Bedən' na' nada' jənaoto'
Jeso'osən'. Na' nombia' bχoz
əblaonə' nada'. De'e na'anə' goc
gwyo'a len Jeso'osən' chy'o
che bχoz əblaonə'. ¹⁶Na' Bedən'
bega'anə' cho'a puertən' fuerlə. Na'
bechoja' na' be'elena' no'olən' chapə

cho'a puertən' dižə', nach gwlo'o no'olən' Bedən' čhedə' nombia' bχoz əblaonə' nada'. ¹⁷Nach no'olən' chapə cho'a puertən' gože' Bedən': —¿Ecaguə leno' len' naco' disipl čhe be'enə'?

Na' gwne': —Bito lena' nada'.

¹⁸Na' mos ca' na' x'a'ag yo'odao' ca' bagosə'əbeque' yi' ya'alj čhedə' chac zag. Na' zjəzeche' cho'a yi'inə' par chəsyə'əže'ine'. Na' len Bedən' zeche' len lega'aque' cho'a yi'inə' par cheže'ine'.

Gosə'əhəbene' Jeso'osən' čhe de'en chsed chlo'ine'

¹⁹Na' bχoz əblaonə' gwñabene' Jeso'osən' čhe neto' disipl čhe' na' čhe de'en chsed chlo'ine'.

²⁰Nach Jeso'osən' gože'ene': —Nada' zaquə'əlao babi'a dižə' len beñəçən'. Syempr babsed blo'ida' lo'o yo'odao' čhecho ca' na' leczə ca' lo'o yo'odao' əblaonə' gan' chəsə'əžag yoguə' beñə' Izrael gwlaž čhechon'. Bito bi bi dižə' nē'e gua'a bgašə'əzə. ²¹¿Bixçhen' chñabdo' nada'? Gwñabe beñə' ca' bagwse'ene de'en babsed bablo'ida'. Lega'aque' zjənezene' bi dižə'an babe'elenga'aca'ane'.

²²Gwde gwna Jeso'osən' ca', to x'a'ag yo'odao' beñə' zechan' gwdape'le xague'enə', nach gože'ene': —¿Eca' choži'o xtižə' ben' naquə bχoz əblaonə'?

²³Nach gož Jeso'osən' le': —Šə bi de'e mal bagwnia', be' dižə' čhe bi de'e malən'. Na' šə gwnia' de'e güen, ¿bixçhen' chgapo'o nada'?

²⁴Nach Anasən' bdie' Jeso'osən' ncheje' lao Caifasən' ben' naquəch bχoz əblaonə'.

De'e yoblə Bedən' bito gwçhebe' šə lene' Jeso'osən'

²⁵Na' Bedən' nē'e zeche' cho'a yi'inə' par cheže'ine' na' beñə' ca' zjəzecha na' gosə'əze'ene': —¿Ecaguə leczə lenon' naco' disipl čhe be'enə'?

Na' bito gwçhebe', na' gwne': —Bito lena' nada'.

²⁶To xmos beñə' gwnabia' čhe bχoz ca' naque' family čhe ben' əgwçhog Bedən' nague', na' gože' Bedən': —¿Ecaguə zle'ida' le' len Jeso'osən' lo'o güertən'?

²⁷Na' Bedən' de'e yoblə bito gwçhebe', na' le'e gwçheže to lecw.

Gosə'əçhe'e Jeso'osən' lao Pilatən'

²⁸Na' do che'eni'iilas bχoz əblao ca' gosə'əbeje' Jeso'osən' gan' zo Caifasən' na' gosə'əçhe'ene' gan' chon Pilatən' yełə' jostisən'. Na' lega'aque' bito gwso'e len Jeso'osən' gan' chon Pilatən' yełə' jostisən' čhedə' segon costombr čhega'aque' bito gaquə əsa'ogüe' de'e ca' gwso'one' par xše' lni pascon' šə so'e lo'o yo'o čhe beñə' ca' cui chəsə'ənao costombr čhega'aque' ca'. ²⁹De'e na'anə' Pilatən' bchoje' gan' nitə' beñə' blao čhe nasyon Izrael čheton' na' gože' lega'aque': —¿Bi ben bengan'? ¿Ede bi de'e chaole xya?

³⁰Na' gwse'ene': —Žalə' bengə cui naque' beñə' mal bito əgwdeto'one' lao na'onə'.

³¹Na' gož Pilatən' lega'aque': —Le'e yeçhe'e na' le'e gon yełə' jostis čhe'enə' segon lei çhelen'.

Na' beñə' blao čhe nasyon Izrael čheton' gwse'ene': —Bito bi lens çheto' de par no gotto'.

³²Ca goquən' goc complir can' gwna Jeso'osən' bzejni'ine' naquən' gaquə so'ote'ene'. ³³Nach Pilatən' beyo'e gan' chone' yelə' jostisən', na' goxe' Jeso'osən' nach gože'ene': —İElen' naco' Rei che beṇə' Izrael ca'?

³⁴Jeso'osən' gože'ene': —İEcon de'e babidzən yichjo'onə' nao' ca', o šə beṇə' yoblə gosə'əne' le' ca'anə'?

³⁵Pilatən' gože'ene': —İEchacdo' naca' nada' beṇə' Izraelən'? Beṇə' gwlaž chio' ca' na' bχoz əblao chele can' bosodie' le' lao na'a nga. İBi de'e xinjnən' beno'?

³⁶Nach Jeso'osən' gože'ene': —Nža'alə can' chnabia' nada' na' nža'alən' chəsə'ənabia' notə'ətezəchlə beṇə' gwnabia'. Yelə' gwnabia' chi'anə' bito za'an che beṇə' ža' yežlyo nga. Žalə' za'an che beṇə' ža' yežlyo nga beṇə' ca' chəsə'ənabi'anə' yesə'ədile' par ničh cui gaca' lao na' beṇə' Izrael gwlaž chia' quinga. Pero yelə' chnabia' chia'anə' bito za'an che yežlyo nga.

³⁷Nach gož Pilatən' le': —İEna' rein' naco'?

Na' gwna Jeso'osən': —De'e lin' bagwnao' de que nada' naca' rei. Babida' yežlyo nga golja' par ničh nabi'a na' par ničh əgwzejni'ida' beṇə'chən' dižə' li che Diozən'. Beṇə' ca' bachoso'ozenag che dižə' li che Diozən' leczə choso'ozenague' chia'.

³⁸Nach gož Pilatən' le': —Cuili bin' naquə dižə' lin'.

**Gosə'əchoglaogü'e'n
so'ote' Jeso'osən'**

Na' beyož gwna Pilatən' ca' bchoje' yetš'i' gan' nitə' beṇə' blao che nasyon Izrael cheton' na' gože'

lega'aque': —Bito bi chla'alaon šə bi dolə'ənə' napə benga. ³⁹Na' ca naquə de costombr chele de que to beṇə' presən' gwsana' lao lni pascon', čəchene'ele gwsana' benga naquə Rei che le'e beṇə' Izrael?

⁴⁰Nach gwsosye'e gosə'əne': —Bito gwsano' be'ena'. Barrabas na' əgwsano'.

Len Barrabasən' naque' to beṇə' bguan.

19 Nach ben Pilatən' mendad gosə'əyine' Jeso'osən'. ²Na' soldad ca' gwsone' to coron de xis yešə' na' bosozine'en yichje'enə'. Na' bosozine'enə' to clas lachə' morad ca de'en chəsə'əchin rei ca'. ³Na' gwo'onene' borl gosə'əne': —Biba Rei che beṇə' Izrael.

Na' gosə'əgape'e xague'enə'.

⁴Nach Pilatən' bchoje' chyo'onə' de'e yoblə na' gože' beṇə' Izrael ca' ža'anə': —Na'a cueja'ane' par ničh ənezele ca xyan' de'en chaole che', ni to de'e xinj cui cheželda' šə bin' none'.

⁵Na' bchoj Jeso'osən' chyo'onə', zo coron de yešə'ənə' yichje'enə', na' nyaze' lachə' moradən'. Na' gož Pilatən' lega'aque': —Le'e ggüia, nga zecha be'enə'.

⁶Na' bχoz əblao ca' na' x'a'ag yo'odao' ca', catə' besə'əle'ine' le' gwsosye'e gosə'əne': —İBde'e le'e yag corozən'! İBde'e le'e yag corozən'!

Pilatən' gože' lega'aque': —Le'e leche'e na' legwde'e le'e yag corozən' chedə' ca xyan' chaole che', ni to de'e xinj cui cheželda' šə bin' none'.

⁷Na' gwse' beṇə' blao che nasyon Izrael cheton' le': —Segon lei cheto'

de'en de cheyałə' gotchone' chedə' ne' naque' xi'iq̄ Dioz la'anə'əczə' naque' con to beṇəchzə.

⁸Bachžeb Pilatən' ca de'en bachaquən', na' catə' benene' gosə'əne' ca' che Jeso'osən' nachlə bžebəche'. ⁹Nach beyo'o Pilatən' len Jeso'osən' de'e yoblə gan' chone' yelə' jostisən'. Na' gože' Jeso'osən': —¿Ga beṇə' le'?

Pero Jeso'osən' bito božile xtiže'enə'.

¹⁰Nach Pilatən' gože'ene': —¿Ecuí choži'o xtiža'anə'? ¿Ecuí nezdə'onə' nada' napa' yelə' chnabia' par gwsana' le' na' napa' yelə' chnabia' par əgwda' le' le'e yag corozən'?

¹¹Jeso'osən' gože'ene': —Bito bi yelə' gwnabia' napo' len nada' žalə' Diozən' cui nonə'en le'. Na' ben' əbde nada' lao na'onə' dolə' xench nape' cle ca le'.

¹²Nach gwdiljlažə' Pilatən' naclə gone' əgwsane'ene'. Pero beṇə' blao che nasyon Izrael cheton' gwsə'osye'e gosə'əne': —Šə əgwsano' bengə, contr Rei Sesar nan' gono' šə ca'. Notə'ətezə beṇə' ne' de que naque' rei, contr Rei Sesarən' chone'.

¹³⁻¹⁴Nach Pilatən' beyož benene' de'en əgwse' beṇə' ca' le', gwleje' Jeso'osən' chy'onə'. Na' lecžə bchoj le' chy'onə' gan' nao yej, gan' nzi'in dižə' ebreo Gabata. Na' gwchi'e gan' chbi'e catə' chone' yelə' jostisən'. Nach gože' beṇə' blao che nasyon Izrael cheton': —Nga zo Rei chelen'.

Na' do gobiž catə'an gože' lega'aque' ca', na' beṇə' Izrael gwlaž cheto' ca' choso'osi'ini'e par lni pascon' žanə'.

¹⁵Nach lega'aque' gwsə'osye'e gosə'əne': —iGwcue'e! iBde'e le'e yag corozən'!

Na' gož Pilatən' lega'aque': —¿Erei chele nga gona' mendad yoso'ode'ene' le'e yag corozən'? Nach bχoz əblao ca' gwse'ene': —Caguə rei cheto' bengə. Tozə Sesarən' naque' rei cheto'.

¹⁶Ca' goquən' bdie' Jeso'osən' lao na'aga'aque'enə' par te'e le'e yag corozən'.

Boso'ode'e Jeso'osən' le'e yag corozən'

¹⁷Nach gosə'əche'e Jeso'osən' fuerlə syodan' gan' boso'oda' soldad ca' le' le'e yag corozən'. Latjən' nzi'in Golgota dižə' ebreo, zejen dižə' latjə che yichj beṇə' guat. Na' gwze'e zde' noa' coroz che'enə'. ¹⁸Na' Golgota na' boso'ode'ene' le'e yag corozən'. Na' len yechopə beṇə' yoblə boso'ode'e le'e yechopə yag coroz tgüeje' cuite'enə', Jeso'osən' gwyo'e gwchol.

¹⁹Na' Pilatən' bene' mendad byoj to chopə letr de'e gwda' yichj yag coroz che Jeso'osən', boso'ozoje'en nan: “Jeso'os beṇə' Nasaret, Rei che beṇə' Izrael.” ²⁰Boso'ozoje'en dižə' ebreo, dižə' griego na' dižə' latin. Na' zan beṇə' Izrael gwlaž cheton' boso'olabe' de'enə' byojən', chedə' gan' gwda' Jeso'osən' le'e yag corozən' naquən gałə'əzə syodan'.

²¹De'e na'anə' beṇə' ca' zjənaquə bχoz əblao che nasyon Izrael cheton' gwse'e Pilatən': —Bša'an par nič cui nan de que naque' rei che neto' beṇə' Izrael, sino nan de que len' gwne' naque' rei cheto'.

²²Na' Pilatən' gwne': —De'en bena' mendad boso'ozoje', banyojənnə'.

²³Nach soldad ca', beyož boso'ode'e Jeo'osən' le'e yag corozən' gosə'əzi'e xalane'e ca' na' gwsə'one'en taplə, to part güejən gosə'əzi'e. Na' leczə ca' gosə'əzi'e xe'enə' de'en naquə ca xadon cha'o. Pero lachə'ənə' naquən de to golizə. Bito bi dia nyazən. ²⁴Na' gwse'e ljuəzje': —Bito əgwzoxjchon' sino gonchon rif. Yešc no yechelən.

Na' gwsə'one' ca' par niçh goc can' nyoj Xtižə' Diozən' gan' nan: “Yosyo'ole'e xalana'anə' entr lega'aque' na' so'one'en rif.” Na' ca'anə' gwsə'on soldad ca'.

²⁵Na' cuit coroz che Jeso'osən' zecha xne'enə' len beṇə' bile'enə' na' len Maria no'ol che Cleofas na' Maria beṇə' Magdala. ²⁶Na' catə' Jeso'osən' ble'ine' zecha xne'enə' gaḷə'əzə na' nada' zecha' cuite'enə', nach gože'ene': —Naogüe, benga gaque' ca xi'iqo'.

²⁷Nach gože' nada': —Bži'ilažə' xna'a nga ca xna'onə'.

Na' lao žanə' nada' gwcua'ane' bena'ane' ca family chia'acza'.

Can' goquə catə'ən got Jeso'osən'

²⁸Jeso'osən' nezene' de que baçh goc yoguə'əloḷ de'en cheyaḷə' gaquən. Na' par niçh gaquə can' na Xtižə' Diozən' de'enə' nyojən gwne': —Chbilda' nis.

²⁹Na' de latə' bino corrient de'e yožə to lo'o xguaguə dao'. Na' to beṇə' bosgaže'e to sponj len bino corrientən' na' bosšine'en cho'a Jeso'osən' bso'en to lao xis de'en ne' isopo. ³⁰Na' beyož gwxop Jeso'osən' bino corrientən' gwne': —Baçh goc yoguə'əloḷ de'en cheyaḷə' gaquən'.

Na' bchequə' yichje'enə' gote'.

To soldadən' gode'e lanz cuit le'e Jeso'osən'

³¹Nach beṇə' blao che nasyon Izrael cheton' gosə'əṇabene' Pilatən' gone' mendad yesə'əyišjw soldad ca' ni'a beṇə' ca' zjəda' le'e yag corozən' niçh yob sa'ate' par niçh ca' yesyə'əque'e lega'aque'. Bito gwse'enene' yesyə'əga'an cuerp ca' le'e yag corozən' xte yeteyo, çhedə' yeteyon' naquən ža dezcanz na' ža lni xen. ³²Nach Pilatən' bene' mendad ja'ac soldad ca' na' gosə'əyišjue' çhopə la'a ni'a ben' boso'ode'e to šla'a cuit Jeso'osən'. Na' leczə ca' gwsə'one' len ben' gwda' le'e yag corozən' cuite'en yešla'a. ³³Na' cata' besə'əžine' gan' da' Jeso'osən', besə'əle'ine' bagote', na' bito gosə'əyišjue' ni'e ca'.

³⁴Pero to soldadən' gode'e lanzən' cuit le'e Jeso'osən', na' le'e bchojten chen len nis. ³⁵Nada' ble'ida' can' goquən' na' nezda' de que dižə' de'en cho'a naquən de'e li. Na' cho'a dižə'ənə' par niçh lenczə le'e šejle'ele. ³⁶Goc ca' par niçh goc complir can' na Xtižə' Diozən' de'en nyojən gan' nan: “Ni to žit yo'e cui yesə'əyišjue'.” ³⁷Na' len yeto gan' nan: “Yoso'ogüie' ben' əgwsa'ade'e lanzən'.”

Boso'ocuaše'e Jeso'osən'

³⁸Na' gwde na' Jwse beṇə' Arimatea gwṇabene' Pilatən' gwnežjue' lsens yeque'e cuerp che Jeso'osən'. Na' Pilatən' be'e lsens. Nach gwyej Jwsen' na' beque'e cuerpən'. Jwsen' naque' disipl che Jeso'osən' pero bgašə'əzə por ni che bžebe' beṇə' blao che

nasyon Izrael c̄heton'. ³⁹Na' l̄eczə gwyejlen Nicodemon' l̄e' ben' bagwyey antslə gan' zo Jeso'osən' to še'elə. Na' Nicodemon' no'e to de'e chl̄a' zix̄ de'e none' len mirra na' aloes, ca do tapa robən'. ⁴⁰Na' bosu'oc̄hele' cuerp̄ che Jeso'osən' sint de lachə' na' len de'en chl̄a' zix̄ən', ca costumbr̄ che neto' beṇə' Izrael catə'ən chcuasə'əto' beṇə' guat. ⁴¹Na' galə'əzə gan' gwso'ote' Jeso'osən' l̄e'e yag corozən' gotə' to güert. Na' lo'o güertən' bazo to bloj ba de'e cobə de'e bagw̄che'en̄ Jwsen' l̄e'e yej ga cuiczə no beṇə' guat ne'e šo'o. ⁴²Na' bosu'oc̄uasə'e Jeso'osən' lo'o bloj banə' laogüe de'e zon galə'əzə chedə' chsa'ac̄byenene' por ni che de'e naquə yeteyo ža dezcanz na' ža xen che l̄ni pascon'.

Beban Jeso'osən' ladjo beṇə' guat ca'

20 Na' bal dmigw Maria beṇə' Magdalan' gwyeye' cho'a bloj ban'. Na' ble'ine' yejən' da' cho'inə' babga'an. ²Nach beza'adoe' beyede' ga'an zoto' len Simon Bedən', nach gwne' neto': —Babesyə'əbeje' X̄anchon' lo'o ban', na' bito nezecho galə besyə'əyo'ene'.

³Nach gwza'ato' len Bedən' gwyejto' cho'a bloj ban'.

⁴Chopteto' gwsa'adoto' pero nada' gwsa'adocha' ca Bedən' na' zgua'atec nada' bžina'. ⁵Na' bcheca'a bgüia' lo'o ban' na' ble'ida' lachə' ca' gan' zjəchi'in, pero bito gwyo'a. ⁶L̄e'e bla'ate Simon Bedən' na' l̄e' gwyo'e lo'o ban' na' l̄eczə ble'ine' lachə' ca' gan' zjəchi'in.

⁷Na' bey de'en bosyo'oguzje' laogüe'enə' bito lenən lachə' ca'

yel̄a', ndobən chi'in ca'aḷə. ⁸Na' l̄a'añə'əczə nadə'əteca' byob bžina', gwdechlə gwyo'a lo'o ban', na' catə' ble'ida' de'e ca' gwyejl̄i'a de que beban Jeso'osən'. ⁹La' ca orən' bito ne'e šejni'ito' Xtižə' Diozən' de'lenə' nyojən nan de que yeban Jeso'osən' ladjo beṇə' guat ca'. ¹⁰Na' beza'ato' beyej ližto'.

Maria beṇə' Magdalan' ble'ine' de que mbanczə Jeso'osən'

¹¹Na' Marian' bega'ane' chbeže' cho'a bloj ban'. Na' lao chbeže'lenə' bcheque'e bgüie' lo'inə'. ¹²Na' ble'ine' ch̄opə angl zjənyaze' lachə' šyiš zjəchi'e lo'o ban', toe' chi' zda yichjlei na' yetoe' chi' zda xni'alei gan' gotə' cuerp̄ che Jeso'osən'. ¹³Nach gwse'e no'olən': —¿Bix̄chen' chbežo' no'olə?

Na' l̄e' boži'en gože' lega'aque': —Chedə' babesyə'əyo'e X̄ana'anə', na' cabi nezdə' galə jəsyə'əsane'ene'.

¹⁴Ca beyož gwna Marian' ca', gwyechje' bgüie' traslə na' ble'ine' Jeso'osən' zeche' cože'lenə', pero bito beyombia' Marian' l̄e'. ¹⁵Nach gož Jeso'osən' l̄e': —No'olə ¿bix̄chen' chbežo'? ¿Non' cheyiljo'?

Na' Marian' bene' xbab de que ben' chapə güert na'anə', na' gože'ene': —Šə le' babeyo'one'lenə', gwna nada' galə jəyesano'one'lenə' na' nada' yeyo'ane'.

¹⁶Jeso'osən' gože' l̄e': —Maria.

Na' Marian' gwyechje' de'e yoblə na' gože'ene': —Raboni—, naquən dižə' ebreo na' zejen Maestr.

¹⁷Jeso'osən' gože' l̄e': —Bito goxo'lo nada', la' bito ne'e yeyepa' ga'an zo X̄a'anə'. Beyej lao disipl̄ chia' ca' yel̄a' beṇə' ca' zjənaquə ca biša'a na' zana'

na' gožga'aque' de que yeyepa' ga'an zo Xa'anə', ben' leczə naque' Xale. Naque' Dioz ben' cho'elaogua'a na' leczə naque' Dioz ben' cho'ela'ole.

¹⁸Nach beza' Maria beṇə' Magdalan' bedəyedixjue'ine' neto' disipl de que bable'ine' Xanchon'. Na' be'elene' neto' dižə' de'en gož Jeso'osən' le'.

Disipl che Jeso'osən' besə'əle'ine' de que mbanze'

¹⁹Na' ca beṇjw že' ža dmigon' neto' disipl che' nžagto' txen. Na' zjənyeyjw puert ca' por ni che de'en bžebto' beṇə' blaoc che nasyon Izrael cheton'. Catə'əczla gocbe'ito' bazecha Jeso'osən' gwchołto'onə'. Nach gože' neto': —Leso binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen'.

²⁰Ca beyož gwne' ca' blo'ine' neto' lo'o taque'e ca' na' cuit le'enə'. Na' bebeito' ble'ito' Xanchon'.

²¹Nach goze'e neto' yetš'i'i: —Leso binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen'. Can' bsele'ə Xa'anə' nada' yežlyo nga par chona' xšine'enə', ca'aczn' əchsele'a le'e par gonle xšina'anə'.

²²Beyož gwne' ca' bloble' neto' nach gože' neto': —Le'e si' Spirit che Diozən'. ²³Beṇə' ca' yesyə'ədinje xtolə'əga'aque'enə' nable yelə' chnabia' par ye'ega'aclene' de que bagwnitlaon. Pero beṇə' ca' cui yesyə'ədinje xtolə'əga'aque'enə' nable yelə' chnabia' par ye'ega'aclene' de que bito nitlaon.

Tomasən' ble'ine' de que mban Jeso'osən'

²⁴Na' Tomas ben' bososi'e Didimo laogüe de'en naque' beṇə'

cuaš, lene' neto' šižinto', pero bito zoe' len neto' catə'ən bedəyelo'elao Jeso'osən'. ²⁵Na' neto' gožto'one': —Bable'ito' Xanchon'.

Nach Tomasən' gože' neto': —Xte que le'ida' taque'e ca' na' əgwzebə xbenə'anə' gan' gwdebə clab ca', na' əgwzebə na'anə' cuit le'enə', nach šejli'a.

²⁶Gozde to xman zezzoto' lo'o yo'onə' de'e yoblə, na' zo Tomasən' len neto'. Na' leczə zjənyeyjw puert ca', catə'əczla bezla' Jeso'osən' na' gozzeche' gwchołto'onə', na' gwne': —Leso binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen'.

²⁷Nach gože' Tomasən': —Bgüia lo'o taca'a quinga na' bzeb xbenə'onə'. Na' bzeb na'onə' cuit li'a nga par nič šejli'o. Na' cui gaco' to beṇə' cui chejle'.

²⁸Nach Tomasən' gože'ene': —Xana', na' Dioz chia'.

²⁹Nach gož Jeso'osən' le': —Xte que ble'ido' nada' nach gwyejli'o. Mbalazəch len beṇə' cui yesə'əle'i nada' na' se'ejle'e.

Libr nga nyojən par nič šejle' beṇə' de que Jeso'osən' naque' Xi'in Dioz

³⁰Na' de'e zan miłagr de'e ben Jeso'osən' gan' zoto'onə' pero bito bzojga'aca'an nga. ³¹Pero zjənyoj de'e quinga par nič sotezə sole šejle'e de que Jeso'os na'an Xi'in Diozən' ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' beṇəchən', na' par nič gatə' yelə' mban zejlicəne chele laogüe de'en chonlilažə'əlene'.

Jeso'osən' blo'elaogüe' gažə disipl che' ca'

21 Gwde goc de'e ca', Jeso'osən' bozloe' laogüe'

neto' disipl che' yetš'i'li cho'a nisdao' Galilea de'en leczə nzi' Tiberias. Quinga blo'elaogüe' neto':
 2Txen zoto'onə' Simon Bedən', len Tomasən', na' Natanaelən' na' nada' na' beṇə' biša'a na' yečopə disiplən'. Natanaelən' naque' beṇə' Cana, to yež de'e chi' gan' mbane Galilean'. Na' Tomasən' de'en naque' beṇə' cuaš nachən' boso'osi'ene' Didimo. 3Simon Bedən' gože' neto': —Ša'ayetošca' gw Xen beḷ.

Na' gožto'one': —Lečzə gwza' neto'.

Nach gwza'ato' gweyjtə' cho'a nisda'onə' na' gwyo'oto' to lo'o barcw. Pero že'enə' cuiczə no no bdole'eto'. 4Na' che'eni'ilas bla' Jeso'osən' cho'a nisda'onə' pero na' neto' bito beyombi'ato' šə le'enə'. 5Jeso'osən' gwne' zizjo gože' neto': —Xi'inda'ogua'a čgan beḷ ya'a gaocho?

Na' boži'ito' xtiže'enə' gožto'one': —Notono de.

6Nach gože' neto': —Le'e gwzaḷə' yixjw beḷ chelen' cuit barcon' ličhalə na' əže'leleb.

Nach bzalə'əto' yixjw beḷ čheto'onə' na' xte caguə gwzoito' yecuetə'on lo'o barcon' tant beḷ zan gwža' lo'inə'. 7Nach nada' goža' Bedən': —Xancho na'anə'.

Nach Simon Bedən' cate goža'ane': “Xancho na'anə'”, le'e beyacwte' xalane'enə', la' de'e cho'o lo'olzən' nacue' par nič chone' žinnə', na' le'e bexitə'əte' lao nisən' par nič byob bežine' gan' zo Jeso'osən'. 8Na' neto' zeyo'oto' lo'o barcw da'onə' ze'e zenxobəto' yixjw beḷən' gan' ža' beḷ ya'a ca'. Caguə nactequəch zitə' cho'a nisda'onə', ca do yeto

gweyoa metrən'. 9Na' catə' bežinto' cho'a nisda'onə' beyetjto' lo'o barcon' na' ble'ito' chi' yi' ya'aljən' na' xoa to beḷ ya'a laogüen', na' len yet. 10Jeso'osən' gože' neto': —Le'e yeyoxə' la' beḷ ya'a ca' ze'e gw Xen niḷə.

11Na' Simon Bedən' gweyje' gan' chi' barcon' na' jəyeseže' yixjw beḷən' gan' nchejən. Nach bexobəto'on yo bižlə. Na' ža'an to gweyoa ši'inəyon beḷ Xen. Na' bito gwchezə yixjon' la'aṇə'əczə bia zannə' gwža' lo'inə'. 12Jeso'osən' gože' neto': —Le'e da gaole xsil.

Na' ni toto' cui beyaxjeto' ye'eto'one': “čNo le'?” la' gocbe'ito' de que Xancho na'acžənə'.

13Jeso'osən' bgüigu'e' gwxi'e yetən' na' beṇə' che čheto'. Na' leczə ca' bene' len beḷən'.

14De'e nga beyon las blo'elao Jeso'osən' neto' disipl che' lao bebane' ladjo beṇə' guat ca'.

Jeso'osən' be'elene' Simon Bedən' dižə'

15Na' ca bedaoto'onə' Jeso'osən' gože' Simon Bedən': —Simon xi'in Jonas čəchaquəchdo' čhia' can' chsa'aque beṇə' quinga čhia'?

Na' boži'en gože': —Xana' le' nezdə' de que chacda' čhio'.

Jeso'osən' gože' le': —Bsed blo'i beṇə' ca' ze'e gwzolao chso'onliḷažə' nada'.

16Na' de'e əgwchop lase gože'ene': —Simon xi'in Jonas čəchacdo' čhia'?

Na' Bedən' gože'ene': —Xana' le' nezdə' de que chacda' čhio'.

Jeso'osən' gože' le': —Bgüia bye beṇə' ca' chso'onliḷažə' nada'.

17De'e əgwyon lase gože'ene': —Simon xi'in Jonas, čəchacdo' čhia'?

Na' Bedən' gocchgiüneine' de'e
gože'ene' de'e gwyon lase:

“¿Echacdo' chia'?” Na' gože' le': —
Xana' le' neze nle'ido' yoguə'əlo'.
Le' nezdə' de que chacda' chio'.

Jeso'osən' gože' le': —Bsed blo'i
benə' ca' chso'onlilažə' nada'.

¹⁸De'e li əchnia' le' catə' goco' benə'
gięgo' cuino' bochej doxpeyo'onə'
na' gwejejo' con ga nazən chio'.
Pero catə' gaco' benə' golə, əgwli
na'onə' na' benə' yoblə yocheje'
doxpeyo'onə' na' yesə'əche'e le' ga
cui che'endo'.

¹⁹Na' de'en gože'ene' ca' zeje dižə'
de que Bedən' gone' ca si' Diozən'
yelə' bala'an ca de'en gaquə Bedən'
lao na' benə' mal ca' par so'ote'ene'.
Gwde gwna Jeso'osən' can' gaquə
che Bedən' nach gože' Bedən': —Da
len nada'.

Jeso'osən' goquene' che Juannə'

²⁰Na' beyechj Bedən' ble'ine'
nada' naogua' lega'aque' na' bene'
xbab can' chaque Jeso'osən' chia',
la' nada'an gwchi'a cuit Jeso'osən'

žen' gwdaoto' xše'enə' txen catə'an
goža'ane': “Xana', inoxaczxən'
əgwde le' lao na' benə' ca'?” ²¹Nach
Bedən' gože' Jeso'osən': —Xana'
inac gaquə che bengə?

²²Jeso'osən' gože' le': —Šə
che'enda' ne'e zoczə bengə xte
catə'an yida' yetlas ibixa zedən'
chaco'? Con gwzotezə gwzo
benlilažə' nada' na' bzenag chia'.

²³De'e na'anə' gwditj dižə'anə'
entr benə' ca' chso'onlilažə' Cristən'
de que nada' bito gata'. Pero
Jeso'osən' caguə gože' Bedən' cui
gata'anə' sino gože'ene': “Šə nada'
che'enda' ne'e zoczə' xte catə'an
yida' yetlas ibixa zedən' chaco'?”

²⁴Nada'an naca' disiplən' ben'
goquene' chei na' nezdə' can' goquə
yoguə' de'e quinga babzoja'. Na'
lecə' le'e nezczele de que dižə' lin'
cho'a.

²⁵Zanch de'e de de'e ben
Jeso'osən' de'e cui zjənyoj. Žalə'
zjənyoj yoguə'an na' tgüejə tgüejən
libr zan juisy zjəde žalə' ca'.

De'e na'azən' chzoja'.